

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Erdoğan ZEĞREK

Kamu Diplomasisi: Türkiye ve Almanya Örnekleri Üzerine Bir Karşılaştırma

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2020

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Erdoğan ZEĞREK

Kamu Diplomasisi: Türkiye ve Almanya Örnekleri Üzerine Bir Karşılaştırma

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Kadriye OKUDAN DERNEK

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2020

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Erdoğan ZEĞREK'in bu çalışması, jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Serkan DORU (İmza)

Üye (Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Kadriye OKUDAN DERNEK (İmza)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Rana İÇMEN (İmza)

Tez Başlığı:	Kamu Diplomasisi: Türkiye ve Almanya Örnekleri Üzerine Bir Karşılaştırma
--------------	--

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 07/12/2020

Mezuniyet Tarihi : 14/01/2021

(İmza)
Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “ KAMU DİPLOMASİSİ : TÜRKİYE VE ALMANYA ÖRNEKLERİ ÜZERİNE BİR KARŞILAŞTIRMA ” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım tüm eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Erdinç ZEĞREK

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-SOYADI	Erdoğan ZEĞREK
Öğrenci Numarası	20175218002
Enstitü Ana Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Programı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora
Danışmanın Unvanı, Adı-SOYADI	Dr. Öğr. Üyesi Kadriye OKUDAN DERNEK
Tez Başlığı	Kamu Diplomasisi; Türkiye ve Almanya Örnekleri Üzerine Bir Karşılaştırma
Turnitin Ödev Numarası	14215221057

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam **128** sayfalık kısmına ilişkin olarak, **28/12/2020** tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 8

alıntılar dahil % 9'dur.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdeler sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımdan yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

28/12/2020

Dr. Öğr. Üyesi Kadriye OKUDAN
DERNEK

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL LİSTESİ	iv
GRAFİK LİSTESİ.....	v
TABLolar LİSTESİ	vi
KISALTMALAR.....	vii
ÖZET	ix
SUMMARY	x
TEŞEKKÜR.....	xi
ÖNSÖZ	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAMU DİPLOMASİSİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1. Diplomasi	3
1.1.1 Diplomaside Yeni Arayışlar	4
1.2. Kamu Diplomasisi Kavramı.....	5
1.2.1.Kamu Diplomasisinin Amacı	12
1.2.2. Kamu Diplomasisinin Yöntemleri	14
1.2.3. Kamu Diplomasisi İle İlişkili Kavramlar	17
1.2.3.1. Güç Kavramı.....	17
1.2.3.2. Yumuşak Güç Diplomasisi	21
1.2.3.3. Akıllı Güç	23
1.2.3.4. Propaganda	24
1.2.4. Kamu Diplomasisi Türleri.....	25
1.2.4.1 Kültürel Diplomasi	25
1.2.4.2. Dini Diplomasi	32
1.2.4.3. Vatandaş Diplomasisi	34
1.2.4.4. Marka Diplomasisi	35
1.2.4.5. Sivil Toplum Diplomasisi.....	37

İKİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE’DE KAMU DİPLOMASİSİ

2.1. Türkiye Kamu Diplomasisi	39
2.2. Türkiye Kamu Diplomasisi Kurumları	41
2.2.1. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü	41
2.2.2. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı	42
2.2.3.Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı	43
2.2.3.1. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Faaliyetleri	45
2.2.4. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)	45
2.2.4.1. TRT Faaliyetleri	46
2.2.5. Türkiye Maarif Vakfı	46
2.2.6. Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü	47
2.2.7. Türk Kalkınma ve İş Birliği Teşkilatı (TİKA)	47
2.2.7.1. TİKA’nın Faaliyetleri	50

2.2.8. Yunus Emre Enstitüsü.....	59
2.2.8.1.Yunus Emre Enstitüsü Faaliyetleri	63

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ALMANYA’NIN KAMU DİPLOMASİSİ

3.1. Almanya’da Kamu Diplomasisinin Gelişimi.....	68
3.2. Almanya’nın Kamu Diplomasisi Kurumları.....	73
3.2.1. Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu (GIZ).....	73
3.2.1.1. GIZ Faaliyetleri	74
3.2.2. Dış İlişkiler Enstitüsü (İFA).....	74
3.2.3. Yurtdışı Okullar Merkezi (ZFA).....	75
3.2.4. Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAİ).....	75
3.2.5. Federal Kültür Vakfı	76
3.2.6. Max Weber Vakfı.....	76
3.2.7. Dünya Kültürleri Evi (HKW).....	76
3.2.8. Medya Kuruluşları : ZDF ve Deutsche Welle.....	77
3.2.8.1. ZDF ve Deutsche Welle Faaliyetleri	77
3.2.9. Alman Kalkınma Bankası (KfW).....	78
3.2.9.1. Alman Kalkınma Bankası (KfW) Faaliyetleri.....	78
3.2.10. GOETHE Enstitüsü.....	80
3.2.10.1. GOETHE Enstitüsü Faaliyetleri	81
3.3. Almanya Ve Türkiye Kamu Diplomasi Karşılaştırması.....	85

SONUÇ.....	90
KAYNAKÇA.....	96
İNTERNET KAYNAKLARI	103
EK 1- Dünya Çapında Faaliyet Yürüten Goethe Enstitüleri	107
EK 2- Türkoloji Protokolü İmzalanan Üniversiteler	109
Ö Z G E Ç M İ Ş	112

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Teşkilat Şeması.....	43
Şekil 2.2. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Teşkilat Şeması.....	45
Şekil 2.3. 2017 TİKA Teşkilat Şeması.....	51
Şekil 2.4. 2017 Türkiye Kalkınma Yardımları.....	52

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 2.1. İki Taraflı Kalkınma Yardımlarından En Çok Faydalanan Ülkeler.....	52
Grafik 2.2. Milli Gelire Oranla En Fazla İnsani Yardım Yapan Ülkeler.....	53
Grafik 2.3. Resmi Yardımların Kategorilere Göre Dağılımı.....	55
Grafik 2.4. Türkoloji Protokolü İmzalanan Üniversitelerin Bölgelere Göre Dağılımı.....	63
Grafik 3.1. Milli Gelire Oranla En Çok Yardım Yapan Ülkeler.....	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Nye Güç Formları.....	20
Tablo 2.1. Yunus Emre Enstitüsü Faaliyette Bulunduğu Ülkeler.....	60
Tablo 2.2. Yunus Emre Enstitüsü Merkezlerinin Açılış Yıllarına Göre Dağılımı.....	61
Tablo 3.1. Almanya Tarafından Yapılan Yardım Tutarları.....	79
Tablo 3.2. Türkiye ve Almanya Kamu Diplomasisi Karşılaştırması.....	87

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
SSCB	: Sovyetler Birliği
AK Parti	: Adalet ve Kalkınma Partisi
BM	: Birleşmiş Milletler
DAC	: Kalkınma Yardımları Komitesi
YU	: Yugoslavya
GOETHE	: Alman Kültür Merkezi
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
GIZ	: Alman Uluslararası İş birliği Kurumu
BMZ	: Alman Federal İş birliği ve Kalkınma Bakanlığı
GTZ	: Alman Teknik İş birliği Kurumu
ZfA	: Yurtdışı Okulları Ajansı
DED	: Alman Kalkınma Hizmetleri Kurumu
nWEnt	: Alman Uluslararası İleri Eğitim ve Kalkınma Kurumu
DAAD	: Alman Akademik Değişim Programı
ZFA	: Yurtdışı Okullar Ajansı
KfW	: Alman Kalkınma Bankası
DW	: Deutsche Welle
TIKA	: Türk Kalkınma ve İş Birliği Teşkilatı
ERASMUS	: European Region Action Scheme For The Mobility Of University Students
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
SPZ	: Geleceğin Ortakları
PPA	: Proje Program Destekleri
RKY	: Resmi Kalkınma Yardımı
AB	: Avrupa Birliği
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TARC	: Yurtdışı Türkler ve İlgili Topluluklar
TC	: Teknik İşbirliği
TDP	: Türk Dış Politikası
TIKA	: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRT	: Türk Radyo ve Televizyon Kurumu
KDK	: Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
TYS	: Türkçe Yeterlilik Sınavı
Uİ	: Uluslararası İlişkiler
USAID	: ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı
YEF	: Yunus Emre Vakfı
YTB	: Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı
NATO	: Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü
AGİT	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı

ÖZET

Dünyanın varoluşundan beri insanoğlu arasında rekabet bulunmaktadır. Devletler başka toplumlar üzerinde hakimiyet kurmak isterler. Bu yüzden pek çok kez sert güç diplomasisi olarak adlandırılan askeri yöntemlere başvurulmuştur. Askeri yöntemler kısa vadeli çözümler getirmiş olsa da uzun vadede derin kayıplara neden olmuştur. Sert güç diplomasisi gerek uygulanan ülke vatandaşları gerekse başka toplumların vicdanlarında yaralar açmıştır. Soğuk Savaş sonrası dönem, ülkelerin başka devletler üzerindeki çıkarlarına ulaşabilmek için farklı metotlar geliştirmeleri gerekliliğini ortaya koymuştur. Askeri metotların pahalı ve zor kullanıma dayalı olması rızaya dayalı güç kavramının oluşmasına neden olmuştur. Bu noktadan hareket ile yumuşak güç kavramı doğmuştur. Yumuşak güç kavramı toplumların farklı metotlar kullanılarak ikna edilmesini amaçlamaktadır. Uzun vadeli çalışma olduğu için oldukça karmaşık ve zor bir süreçtir. Ülkeler etkilemek istedikleri toplumları kimi zaman etnik, dini yapılarla, kimi zaman uluslararası camiada kendini kanıtlamış olan markalarla, kimi zaman ise gerçekleştirmiş oldukları doğrudan yardımlarla ulaşmaya çalışmaktadırlar. 1950 yıllarla birlikte yumuşak güç diplomasisinin farkına varan ülkeler dünyanın birçok bölgesinde kendi kültürel öğelerini göstermeyi amaçlayan Enstitüler kurmuşlardır. Almanya bu açıdan kültürel diplomasisi faaliyetlerine ilk başlayan ülke konumundadır. Türkiye açısından kamu diplomasisi faaliyetleri oldukça yenidir. Türkiye 1990'lı yıllarda başladığı kültürel diplomasi faaliyetlerine Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan Türki Cumhuriyetler için uygulamıştır. Daha sonraki süreçte ise Osmanlı bakiyesi olan Balkanlara ağırlık verilmeye başlanmıştır. Almanların Balkanlara olan ilgisi Otto dönemine kadar dayanmaktadır. Balkanlar Adriyatik ve doğuya açılan kapıdır bu yüzden Almanlar için oldukça önemlidir. Türkiye açısından ise tam tersi Avrupa kapısının anahtarı Balkanlar olarak görülmektedir. Günümüzde Almanya GIZ ve GOETHE gibi kuruluşlarla Balkan coğrafyası üzerinde sonuç almaya çalışmaktadır. Türkiye ise başta TİKA ve Yunus Emre Enstitüsünü aktif biçimde kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Güç, Kültürel Diplomasi, Türk Kamu Diplomasisi, Alman Kamu Diplomasisi, Yunus Emre Enstitüsü, GOETHE Enstitüsü

SUMMARY

PUBLIC DIPLOMACY : A COMPARATION ON THE EXAMPLES OF TURKEY AND GERMANY

There has been competition among mankind since the existence of the world. States want to dominate other societies. For this reason, military methods-called hard power diplomacy-have been used many times. Although military methods brought short-term solutions, they caused deep losses in the long run. Hard power diplomacy has wounded the conscience of both the citizens of the country and other communities. The Post-Cold War period revealed the need for countries to develop different methods in order to reach their interests over other states. The fact that military methods are expensive and difficult to use, it has led to the creation of the concept of consensual power. From this viewpoint, the concept of soft power was born. The concept of soft power aims to convince societies using different methods. It is a very complex and difficult process as it is a long-term study. Countries try to reach the countries they want to influence, sometimes with their ethnic and religious structures, sometimes with brands that have proven themselves in the international community, and sometimes with direct assistance that they have realized. The countries that realized the soft power diplomacy with the 1950s have established Institutes in many parts of the world aiming to show their cultural elements. In this respect, Germany is the first country to begin its cultural diplomacy activities. public diplomacy activities in terms of Turkey is relatively new. Turkey applied its cultural diplomacy activities in the 1990s to the Turkic Republics, which gained independence after the dissolution of the Soviet Union. In the next period, the Balkans, which is the Ottoman balance, started to be emphasized. The German interest in the Balkans dates back to the Otto era. The Balkans are the gateway to the Adriatic and the east, so they are very important to the Germans. In terms of Turkey, the Balkans are seen as the key to the European door. Today, Germany is trying to get results on Balkan geography with organizations such as GIZ and GOETHE. Turkey is actively using TIKa and Yunus Emre Institute.

Keywords: Soft Power, Cultural Diplomacy, Turkish Public Diplomacy, German Public Diplomacy, Yunus Emre Institute, GOETHE Institute

TEŞEKKÜR

Çalışmamın her aşamasında tecrübe ve birikiminden faydalanabilmem için büyük özveri içerisinde bilgilerini aktaran, akademik yoğunluğuna rağmen hiçbir zaman desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Kadriye OKUDAN DERNEK'e çok teşekkür ederim.

Yüksek Lisans eğitimime ve gelişimime katkısı bulunan Akdeniz Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimindeki değerli hocalarıma çok teşekkür ederim.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde hiçbir zaman desteğini eksik etmeyen, yaşadığım her zorlukta başarıya ulaşabileceğimi gösteren, her zaman desteğini hissettiren sevgili eşim Nurcan Sağlam ZEĞREK'e, biricik kızım Duru Nisa ZEĞREK'e dualarını hiçbir zaman esirgemeyen annem Ayşe ZEĞREK'e çok teşekkür ederim.

Tez çalışmamda sağlamış olduğu teknolojik destekten ötürü sevgili kardeşim Arife SAĞLAM'a çok teşekkür ederim.

Erdinç ZEĞREK

Antalya 2020

ÖNSÖZ

Yüzyıllardır devletler başka ülkeler üzerindeki hegemonyalarını devam ettirebilmek ve bu ülkelerle ilgili çıkarlarına ulaşabilmek için diplomasiye önem vermişlerdir. Diplomasi ilk çağda toplumların kendi konumlarını koruyabilmek için gerçekleştirilmiş olsa da zamanla başka ülke toplumları üzerinde etki bırakma çalışmalarına dönüşmüştür. Başlangıçta askeri güç kullanımına dayalı zorlama olarak hayat bulan faaliyetler toplumlar üzerinde negatif etki bırakmıştır. Toplumlar zorlamaya dayalı olarak ikna yöntemine olumlu cevap vermemiştir. Sert güç diplomasisi olarak adlandırdığımız askeri yöntemler kısa süre içerisinde cevap almaya muktedir olsa da sonuçları bakımından çok da olumlu değildir. Rızaya dayalı olmayan iletişim uzun vadede kesintilere yol açmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında yayılmacı ülkelerin sergilemiş oldukları yanlış tavırların toplumların zihinlerinden silinmesi için yoğun faaliyetlere girişilmiştir. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde yeni bir kavram olarak yumuşak güç diplomasisi kavramı ortaya atılmıştır. Bu kavram ilk olarak Nye tarafından tanımlanmıştır. Yumuşak güç diplomasisi rızaya dayalı diplomasi olarak adlandırılmaktadır. Yumuşak güç diplomasisine göre ülkeler üzerinde çıkarları bulundukları ülke toplumlarını etkilemek için halk tarafından sempatik görünen bir takım metotlar üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir. Bu metotlar arasında uluslararası markaları, dini ve etnik kesimlerin kullanılması, akademik değişim programları, dil kullanımının özendirilmesi ve benzeri metotları sayabiliriz. Yumuşak güç diplomasisini ilk kullanan ülkelerin başında Almanya gelmektedir. Almanya 1950’li yıllarda GOETHE Enstitüleri adı altında Alman Kültür Merkezlerini kurmuştur. Bu merkezler dünyanın birçok bölgesinde Alman çıkarları için faaliyetlerini sürdürmektedir. Almanlar ilk olarak İkinci Dünya Savaşı anılarını temizlemek için çalışma yürütmüş olsa da daha sonraki süreçte yumuşak güç diplomasisi ile savaşız zihinleri, kalpleri kazanmak için yoğunlaşmışlardır. Bu kapsamda GOETHE Enstitüsü dışında doğrudan yardım çalışmaları yürüten bir başka kuruluş ise GIZ’dır. GIZ dünya çapında ihtiyaç sahibi olan ülkelere maddi destek sağlamaktadır. Yumuşak güç diplomasisini günümüzde sıkı biçimde birçok ülke uygulamaktadır. Dolayısı ile Türkiye’de çalışmalarını son dönemde oldukça arttırmıştır.

Türkiye sürece 1990’lı yıllarda dahil olmuştur. İlk önceleri Sovyetler Birliğinden ayrılmış olan Türki Cumhuriyetler üzerinde çalışma yapmak için kurulmuş olan TİKA ilerleyen zaman içerisinde dünyanın bütün kıtalarında Türkiye’nin çıkarlarını koruyabilmek için faaliyet göstermeye başlamıştır. Daha sonraki süreçte ise Türk dilinin yaygınlaştırmayı hedefleyen bir

başka kurum olan Yunus Emre Enstitüsü kurulmuştur. Kurum yurtdışındaki üniversitelerde Türkoloji bölümleri kurmuş, akademik değişim programları, Türk günü kutlamaları, eğitim ve sanatsal faaliyetler aracılığı ile fahri elçilerin oluşturulması hedeflenmektedir. Ayrıca Türk evleri ile de Türk kültürü tanıtılmaktadır.

11 Eylül saldırıları sonrası dönemde dış politikada yaşanan değişimler diplomasinin de değişime uğramasına neden olmuştur. Dolayısı ile Türkiye'nin yumuşak güç diplomasisi çalışmaları 2000'li yıllar ile yükseliş kazanmıştır. Günümüzde başta Balkan bölgesinde yoğunlaşmış olan çalışmalar birçok ülkede başta TİKA, Yunus Emre Enstitüsü ve Sivil Toplum kuruluşları aracılığı ile yürütülmektedir. Bu çalışma ile Türkiye ve Almanya kamu diplomasisi karşılaştırarak yumuşak güç diplomasisinin daha net anlaşılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda kamu diplomasisi kurumlarının faaliyetleri üzerinde durulacaktır.

GİRİŞ

Günümüz toplumları birbirlerinin fikir ve düşüncelerinden oldukça etkilenmektedirler. Özellikle teknolojik gelişmeler toplumlar arasındaki iletişimin daha hızlı kurulmasına olanak sağlamaktadır. Bu durum geleneksel diplomasi yöntem ve metotlarında değişikliğe gidilmesini zorunlu kılmış, yeni fikirlerin ortaya atılmasına sağlamıştır. Ortaya atılan fikirlerin başında kamu diplomasisi kavramı gelmektedir. Kamu diplomasi kavramı böylece literatürdeki yerini almıştır. Günümüzde sert güç diplomasisi olarak adlandırılan askeri ve ekonomik yöntemlerin etkili sonuçlar getirmediği ortadadır. Toplumların gönüllerinin kazanımı ile elde edilen sonuçların daha etkili olduğu görülmüştür. Bu sayede devletler yumuşak güç diplomasisi olarak adlandırılan kamu diplomasisinin önemini fark etmişlerdir. Toplumlar üzerinde oluşturulan pozitif etkinin sonuçları daha uzun soluklu ve kalıcı olmaktadır. Bu yüzden Soğuk Savaş sonrasında hayatımıza girmiş olan kamu diplomasisinin önemi bu çalışma ile daha net açıklanacaktır.

Bu çalışmanın konusu kamu diplomasisinin Türkiye ve Almanya örnekleri üzerinden açıklanmasıdır. Bu tezin temel sorusu ise Türkiye'nin ve Almanya'nın yürütmüş olduğu kamu diplomasi çalışmaları nelerdir ve bu konu hakkında 50 yıllık tecrübesi olan Almanya ile arasındaki uygulama farkının ne olduğunu ortaya koymaktır. Ayrıca bu konuda Türkiye'nin Almanya'dan öğrenebileceği neler bulunmaktadır? İki ülkenin uygulamış olduğu kamu diplomasisi yöntemleri nelerdir? Hangi kurumlar hangi faaliyetleri yürütmektedir? Almanya ve Türkiye hangi bölgelerde faaliyette bulunmaktadır? Hangi alanlarda kamu diplomasi faaliyetleri yürütülmektedir? Bu soruların cevapları ortaya koyulacaktır.

Tez teorik ve analitik kamu yönetimi odaklı olup nitel ve betimleyici bir çalışma olacaktır. Kamu diplomasisi kavramı teorik ve analitik bir biçimde incelenip iki ülkenin politika ve yöntemleri karşılaştırmalı analiz yolu açıklanacaktır. Kamu diplomasisi kavramının Türkiye ve Almanya'nın sahip olduğu kurumların faaliyetleri üzerinden açıklanacak olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Kamu diplomasisi çalışmalarında rol model olan Almanya'nın kamu diplomasisi konusundaki tecrübe ve bilgi birikimi kurum ve sivil toplum projeleri üzerinden değerlendirilecektir.

Almanya kamu diplomasisi çalışmalarına İkinci Dünya Savaşından hemen sonra başlamıştır. Bu konu hakkında çok fazla tecrübe ve bilgiye sahiptir. Almanya'nın sahip olduğu bilgi birikiminin Türkiye gibi kamu diplomasisi faaliyetlerine oldukça geç başlamış olan bir ülkeye aktarılmasında çalışma faydalı olacaktır. Bu yüzden bu iki ülke örnekleri seçilmiştir. Ayrıca Türk ve Alman diplomasi kurumları, metotları ve usulleri açıklanacaktır. Türkiye'nin

ve Almanya'nın yumuşak güç unsuru olan kamu diplomasisini aktif kullanarak elde ettiği sonuçlar üzerinden konu ele alınacaktır. Kamu diplomasisi çalışmalarında iki ülkenin hangi ülkelere öncelik verdiği ve nedenleri açıklanacaktır.

Çalışmada merkezi kurumlar olan kamu kuruluşları incelenerek sınırlandırılmıştır. Dolayısı ile kamu kurumları ele alınmıştır. Türkiye'nin kamu diplomasisi kurumları olan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, TRT , ile Almanya'nın kamu diplomasisi kurumları olan GIZ, KfW, ZDF, Deutsche Welle ve GOETHE Enstitüsü faaliyetlerine yer verilecektir. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kamu diplomasisi kavramı, tarihsel geçmişi, kavramın önemi, kullanılan kavramlar ve kamu diplomasisinin türleri hakkında bilgi verilecektir. İkinci bölümde Türkiye'nin uygulamış olduğu kamu diplomasisi çalışmaları Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, TRT , TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar üzerinden açıklanacaktır. Türkiye tarafından uygulanan çalışmaların hangi metotlar ve yöntemler kullanılarak gerçekleştirildiği açıklanıp Türkiye'nin uygulamış olduğu çalışmalar örneklendirilecektir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Almanya'nın kamu diplomasisi çalışmaları GIZ, KfW, ZDF, Deutsche Welle ve GOETHE Enstitüsünün faaliyetleri ortaya koyulacaktır. Çalışmanın son bölümü olan dördüncü bölümünde ise Türkiye ve Almanya faaliyetleri karşılaştırılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU DİPLOMASİSİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1. Diplomasi

Dış politikada yaşanan sorunlar ülkelerin müzakere yolu ile çözüm arayışına girmesi, diplomasi kavramını ortaya çıkarmıştır. Diplomasi yüzyıllardan beri ülkeler tarafından kullanılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İngiliz diplomatı Sir Victor Wellesley diplomasi ve dış politika kavramları arasındaki farkı şu şekilde tanımlamıştır. Diplomasi politikayı uygulayan araçtır. Diplomasi ve politika birbirini tamamlayan iki unsurdur. Ernest Satow diplomasiyi tanımını bağımsız devletlerin karşılıklı olan ilişkilerini yönetirken kullanmış oldukları zekâ hareketleri olarak adlandırmaktadır. Ambrose Bierce'ye göre diplomasi ülkesi için yalan söyleme sanatıdır. Harold Nicolson için diplomasi Bağımsız devletler arasındaki ilişkilerin müzakere yolu ile yönetilmesi ve bundan sonuç alınmasıdır (Nicolson,1970:33). Diplomasi tarihin birçok evresinde karşımıza çıkmaktadır. Diplomasi devletlerin karşılıklı ilişkilerini düzenleyen en etkin güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın varoluşundan beri insanoğlu arasında iletişim bulunmaktadır. Bu iletişim karşılıklı rekabete dayalı olduğu için diplomasi önemini her zaman korumaktadır. Ülkeler diplomasiyi kullanarak çıkarlarına ulaşabilmeyi arzulamaktadırlar. Kimi zaman çıkarlara ulaşabilmek için sert güç unsurları olan savaşlar ve ekonomik baskılar yolunu seçmiş olsalar da diplomasi önemini her zaman korumuştur. Günümüzde devletlerin yürütmüş oldukları diplomasi metotları benzerlik göstermektedir. Bu metotlar sıradanlaştığı için çıkarlara ulaşabilmek uzun zaman almaktadır. Bu yüzden daha etkili sonuçlar elde edebilmek için farklı metot arayışları hız kazanmıştır. Dolayısı ile devletler başka ülkeler üzerinde daha başarılı sonuç alabilmek için diplomasisinin farklılaşmasına sebep olmuşlardır. Bu farklılıklar yeni kavramların ortaya atılmasını kaçınılmaz kılmıştır. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra çıkarlara ulaşabilmek için toplum rızasını kazanmanın önemi ortaya çıkmıştır. Diplomasi birçok ülke tarafından etkin biçimde yürütülmüş olmasına rağmen bu konuda hakim güç Büyük Britanya olmuştur. İki yüz yıl diplomasi alanında en etkin ülke olsa da İkinci Dünya Savaşından sonra Amerika Birleşik Devletleri zamanla sisteme hâkim güç konumuna gelmiştir. İkinci Dünya Savaşından sonra kurulan yeni dünya düzeninin aktörleri Amerikan değerlerinin hayata geçirilmesi için kurgulanmıştır. İkinci Dünya Savaşından sonra Amerikan ekonomisi oldukça güçlenmiştir. Dünyanın ekonomik üretiminin %35'lik kısmı Amerika Birleşik devletlerine aittir. Dolayısı ile Amerika Birleşik Devletleri'nin kendi değer yargılarına göre dünya düzenine yön vermesi

kaçınılmazdır (Kissinger,1994:13). Fakat büyük devletlerin varlığı Amerika tarafından hiçbir zaman sindirilememiştir. Birbirine denk güçte birçok devletten oluşan yeni dünya düzeninde bir çeşit denge kavramı oluşmuştur. Dış politikadaki Avrupa gelenekleri ile Amerika Birleşik Devletleri düşünce biçimi karşı karşıya gelmiştir. Bu durum 1919 yılında düzenlenen Paris Barış Konferansında¹ oldukça belirgin biçimde kendini hissettirmiştir. Avrupalı devletler var olan sistemi kurgulayıp tekrar kurmayı düşünmektedirler. Amerika ise büyük savaşın nedeni olarak jeopolitik sorunlardan çok Avrupa'nın uyumsuz tutumlarının neden olduğu düşüncesi üzerinde durmaktadır . Amerika ve Avrupa'nın dış politikaya bakışı farklılıklar göstermektedir. Amerika iki büyük okyanus ile çevrili, çevresinde yoksul ülkelerin olduğu, hemen hemen boş bir kıtaya devletlerini kurmuştur. Amerika tarihinde Avrupa uluslarına yüzyıllar boyunca acı çektiren güvenlik kaygıları ile hiçbir zaman karşılaşmamıştır. Amerika'nın uluslararası hukuk ve demokrasiye bakışı kendi güvenlik algısına göre şekillenmiştir. Başlangıçta Avrupalı liderler tarafından talep edilen Ortaçağ hükümdarlık düzeni olan dünya hakimiyeti planı çökünce birbirine denk güçlerde devletler ortaya çıkmıştır. Bu durum güç dengesi politikasının benimsenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Güç dengesi politikası ile iki seçenek ortaya çıkmıştır. Birinci seçenek devletlerden birinin güçlenip bir imparatorluk çatısı altında diğer devletleri hâkimiyeti altına almasıdır. İkinci seçenek ise kurulan düzen aracılığı ile hiçbir devletin aşırı güçlenmesine izin verilmemesidir. Böylece saldırgan hedefleri bulunan devlet kurulan güç dengesi sistemi içerisinde kontrol altında tutulacaktır. Günümüz diplomasi anlayışı çağın ihtiyaçlarına yeterli cevap veremediği için devletler yeni kavramlar geliştirme yolunu seçmişlerdir. Bu kapsamda diplomasiye yeni kavramların eklenmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu yeni kavram kamu diplomasisi kavramıdır.

1.1.1 Diplomaside Yeni Arayışlar

Yeryüzünün oluşumundan beri insanoğlu başka ülke ve toplumlarla rekabet içinde olup kendi çıkarlarına ulaşma arzusu içerisindeydi. Çıkarlara ulaşabilmek için birçok taktik ve manevra geliştirilmiştir. Düşman toplumlar üzerinde hegemonya kurabilmek ve çıkarları benimsetmek en önemli konudur. Bu yüzden türlü metotlara başvurulmuştur. Bu metotlardan biri de başka toplumlar üzerinde etki bırakıp bir imaj oluşturmak, oluşturulan imajı kullanıp kendi çıkarlarına ulaşmaktır. Bu amaçla yirmi birinci yüzyılda ortaya atılan kamu diplomasisinin kökleri yüzlerce yıl öncesine dayanmaktadır. İnsanoğlu medeniyet tarihi boyunca farklı diplomasi metotları geliştirmiştir. Kimi zaman diplomatik ilişkiler geliştirilmiş

¹ Paris Barış Konferansı 32 devletin temsilcilerin katılımı ile gerçekleşmiş olan konferanstır. Konferans 1. Dünya savaşı sonrası anlaşmaların hazırlandığı uluslararası platformdur.

kimi zaman ise savaşları, boykotları, askeri gücü bir baskı unsuru olarak kullanmış ve diplomatik ilişkilerini yönetmiştir. Orta çağda sert güç olarak adlandıracağımız savaşlara dayalı diplomatik ilişkiler yürütülürken, günümüzde ise gönül rızası ile toplumları etkileme yolu izlenmektedir. Günümüz diplomasi metotları ekonomik maliyetleri azaltmış olmasına karşın uzun soluklu olarak izlenmesi gereken politikalardır. Savaşlar sadece iki ordunun karşı karşıya gelmesi olayından çıkıp bütün toplumun top yekûn işin içine katılmasına sebep olmuştur (Nicolson,1970:36).

İletişimin günümüz toplumlarında daha etkili sonuçlar elde etmesini sağlayan en önemli faktör ise günümüz teknolojik gelişmelerdir. Toplumlar arası iletişimin çok hızlı ve düşük maliyette olması dünyanın birçok bölgesinde bulunan toplumların birbirleri ile kolay ve hızlı iletişim kurmalarını sağlamaktadır. Bu durum farklı ülke toplumlarının birbirlerinden etkilenmelerini ortak beğeni ve kültürel yargılar benimsemelerini beraberinde getirmektedir. Dolayısı ile bütün bu gelişmeler yeni bir kavram olan kamu diplomasisi kavramının ortaya atılmasına sebep olacaktır.

1.2. Kamu Diplomasisi Kavramı

Kamu (Public) ve diplomasi (diplomacy) kelimelerinin birleştirilmesi sonucunda elde edilmiş olan kamu diplomasisi kavramı ulusların yumuşak güç unsurlarını kullanarak iktidarı elinde bulunduran siyasi elit kesimin fikirlerini etkilemeye dayanmaktadır (Say, 2015:22-44). Kamu diplomasisi teriminin temellerinin ilk olarak 1856 yılında atıldığını gözlemlemekteyiz. Kamu diplomasisi ilk olarak yirminci yüzyılda da Edmund Gullion tarafından kullanılmıştır (Tunch, 1990: 3). Daha sonraki süreçte Tufts Üniversitesinde Flecher hukuk ve diplomasi okulunun (The Fletcher School of Law and Diplomacy) dekanlığını yapan Edward R. Murrow kamu diplomasisini kurmuş olan Gullion'un bu teriminin uluslararası literatüre girmesini sağlamıştır (Say, 2015:22-44). Zamanla değişen dünya düzeni diplomasinin yumuşak güç olması gerektiğini ortaya koymuştur. Joseph Nye'nin 1990 yılında yayımlanan Bound to Lead adlı kitabı ile literatüre girmiş olan kavram 2004 yılında yayımlanan Soft Power ile dünya siyasetinde ön plana çıkmıştır. Kamu diplomasisini çok yönlü olarak değerlendirmemiz gerekmektedir. Gifford Malone kamu diplomasisi sürecini açıklarken çift yönlü olarak üzerinde çalışılması gerektiğini belirtmiştir. "Eğer kendi toplumumuzu ve politikalarımızı anlatmak istiyorsak öncelikle iletişime geçmek istediğimiz halkın kültürünü, tarihini, psikolojisini ve özellikle de dilini öğrenmeliyiz." (Malone, 1988:12). Bir toplumun geçmişi, değer yargıları ve gelenekleri hakkında bilgiye ne kadar çok ulaşabilirsek üzerinde etki kurabileceğimiz metotları geliştirmemiz daha hızlı ve basitleşecektir. Dolayısı ile kamu diplomasisinin amacı toplumlar

hakkında bilgi edinerek bireyler üzerinde etki sağlanmaktadır. Bireylerin etkilenmesi ile ulaşılmak istenilen hedeflere ulaşmak daha hızlı olacaktır. Bu kitlelerin etkilenmesi ile hedef devletlerin karar mekanizmalarında bulunan elit kesimin alacağı kararlar istenilen doğrultuda gerçekleşecektir. Bu etkilemeyi sağlayan metotlar olarak uluslararası şirketler, danışmanlar, markalar, devlet otoritesi ile kurulmuş olan sivil toplum örgütlerini örnek verebiliriz (Bound, 2007:15). Gregory kamu diplomasisini dört kavram üzerinden açıklamaktadır. Bunları anlama, planlama, angajman ve taraftarlık olarak sıralamaktadır. Düşüncesine göre bu kavramların her birinin değerlendirmesi bilim adamları tarafından farklı yorumlanabilir. Anlama; kamu diplomasisine sahip olan ülkelerin kendi kültür ve değerleri ile karşı ülkenin amaçları arasında çıkarımda bulunmasıdır. Bunun yanında anlama ile uygulama becerisi, programların hedefler için uygunluğu ve muhataplar üzerindeki etkisini anlamanın en önemli unsurları olarak göze çarpmaktadır. Planlama ise süreci oluşturan liderlerin fikir ve düşüncelerini belirlemek, düşüncelerine yön vermek, kamu diplomasisi çabalarına yön vermek ve değişim hareketinin başlatılmasını hedeflemektir. Angajman ise bir liderin iletişime geçtiği liderler ile kullandığı metotlardır. Bu metotlar diyalog, mantıklı tartışma, başkalarının fikirlerine açık olma ve soru yönelterek bilgiyi öğrenme olarak açıklanabilir. Son olarak taraftarlık ise faaliyette bulunmak, akıl ile duygulara hitap eden etkili konuşma, güven kazanma ve birisinin faydasına olacak şekilde ikna etme olarak açıklanabilir. Bu dört kavramdan anlama, planlama bilişsel olarak değerlendirilirken angajman ve taraftarlık ise operasyonel kategoriler olarak sınıflandırılmıştır. Fisher ise kamu diplomasisini açıklarken mevcut uygulamaların gücün ilk tezahürü, yani politikayı açıklama, mesaj ve eylemler arasında çıkan gerilimler üzerinde durduğunu savunmaktadır. Bu gerilim kamu diplomasisi tanımı içerisinde değil, kamu diplomasisi faaliyetlerinde gözlenmektedir. Doğal olarak teorik alanda yeni arayışlar içerisinde bulunulması oldukça doğal bir süreçtir. Paul'e göre farklı kamu diplomasisi araçları bazen birbirleri ile çatışmaya girmektedir.

Kamu diplomasisini geliştirme çabaları devam etmektedir. Bu bağlamda kamu diplomasisi teorisindeki karmaşanın giderilmesi için “ yeni kamu diplomasisi teorisi” ortaya atılmıştır. Bu yeni kavram politik anlamda şekillenen kavramsal çerçeve Jan Melissen, Brian Hocking, Philip Seib ve Nicholas J. Cull tarafından geliştirilmektedir. Cull kamu diplomasisinin eski propaganda yöntemleri dışında pazarlama, mekan markalaşması ve milli markalaşma süreci olarak ağ iletişimi noktasında değerlendirmektedir. Kamu diplomasisi kavramını uluslararası ilişkiler açısından ele alacak olursak politika oluşumunda Realizm ve Neorealizm akımları önemli bir yer tutmaktadır. Realist yaklaşıma göre devlet uluslararası alanda en büyük aktördür. Dolayısı ile devlet gücünü muhafaza edebilmek için geliştirdiği

politikalar ile güvenliğini ve bekasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu politikalar günümüzde kamu diplomasisi araçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu diplomasisi araçları ile oluşturulan politikalar devletin gücünün azami düzeye yükseltilmesi maliyetlerin rasyonel olarak belirlenmesi esasına dayanmaktadır (Say, 2015:22-44).

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı yayınlamış olduğu bildiride kamu diplomasisini şu şekilde tanımlamaktadır: Mali destek sağlanan ülkelerin halklarının bilgilendirilmesini amaçlayan propaganda faaliyetidir. Dolayısı ile başka ülkelerin siyasi ve kültürel yapılarının istenilen şekilde kalıba sokulması için yürütülen faaliyetlere kamu diplomasisi denir. Ülkelerin içindeki yöneticiler bu şekilde elit grubun fikir ve politikaları istenilen yöne çevirirken bir taraftan da muhalefet kanadının sesinin azaltılmasına olanak sağlar. Bu yüzden imaj geliştirmek veya markalaşmak gibi birçok faaliyet kamu diplomasisine ait olan mekanizmalardır. Değişen diplomasi anlayışı günümüzde kamu diplomasisini anlamının önemli noktasıdır. Toplumda diplomasi kelimesinin yorumlanması devletler arası ilişkilerin büyük bir özenle yürütülme süreci olarak anlaşılmaktadır. Oysaki diplomasiyi açıklarken bağımsız olan devletlerin birbiri ile olan ilişkilerini iletişim metotları üzerinden yürütme süreci olarak görebiliriz. Bu faaliyetler yürütülürken kullanılan metotların tümü diplomasi faaliyeti olarak kabul edilmektedir. Diplomasi faaliyetleri yürütülürken karşı taraftakilerin fikirlerini kendi fikirleri yönünde değiştirmeye razı etmek amaçlanmaktadır. Bu durum İkinci Dünya Savaşından önce sadece egemen yani güçlü devletleri ikna etmek için kullanılırken günümüzde ise uluslararası örgütlerin ve sivil toplum kuruluşlarının uluslararası ilişkilerin yeni yüzü olarak ortaya çıkması ile farklılık göstermiştir. Ayrıca buna ek olarak gelişen teknoloji, sosyal medya gibi aygıtlar yolu ile diplomasi kültüründe değişiklikler olması kaçınılmaz olmuştur. Teknolojinin en önemli hizmeti bilginin hızlı bir şekilde toplanması, depolanması ve işlenmesi olmuştur. Hızlı olarak toplanan verilerin yardımı ile elde edilen imkan ve kaynaklar diplomasi alanında kullanılmaya başlamıştır.

ABD Başkanı Reagan 1987 yılında katılmış olduğu danışma komisyonu konferansında diplomasiyi dolayısı ile kamu diplomasisine geçiş sürecini ifade ederken şu sözleri sarf etmiştir.

“Bu bilgi çağında, kitle iletişimi ve mikroçip çağında, telekomünikasyon uyduları ve yeraltındaki fiber optik kablolar ile bu yeniçağ da tek başına geleneksel diplomasi yeterli değildir. Birleşik Devletler, toplayabildiğimiz tüm beceri ve kaynaklar ile kamu diplomasisine eğilerek, sadece yabancı hükümetlere değil, onların halklarına da hitap edebilmelidir. İnaniyorum ki ülkemizin Kamu Diplomasisi büyük bir güç, Dünya tarihine şekil verebilecek olan, elimizdeki en büyük güçtür...”

Reagan’ın sözlerinden anlaşılabacağı üzere diplomaside yeniliklere gidilmesi yumuşak güç unsurlarının kullanılması oldukça önemlidir (Akçadağ, 2014:1-25).

Bir ülkenin dünya siyasetinde istediği sonuçlara ulaşmak için başka ülkeleri etkilemesi gerekir. Dolayısı ile askeri güç kullanarak veya ekonomik yaptırımlar yolu ile diğer ülkenin politikalarını değiştirmenin yanında yumuşak güç kullanarak da istenilen sonuçlar elde edilebilir. Yani iletişim metodu ile diplomasi faaliyetlerinin yürütülmesi ile diğer ülkelerin istenilen yönde kendi çıkarlarımıza çekilmesine olanak sağlamaktadır. Daha net ifade etmek gerekirse yumuşak güç başkalarının kalbini kazanmak veya onları ikna etmek olarak da açıklanabilir. Diplomasisinde uluslararası paradigma değişime uğramıştır. Daha önceleri sert kuvvet kullanarak elde edilmeye çalışılan sonuçlar günümüzde ise iletişim ve ikna dayalı yumuşak güç unsurları ile elde edilmeye çalışılmaktadır. Bu durumun sonuçları daha önceleri kullanılan yöntemlerden daha etkin olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kamu diplomasinin diğer ülkeleri etkileyebilmek için kullandığı araçları birçok türde olabilmektedir. Sanatçılar, sanatsal aktörler, sinema, müzik kanalları, sivil toplum, politikacılar, siyasi partiler, yazarlar, yayıncılar, gazeteciler, medya grupları, iş adamları, şirketler, akademisyenler, üniversiteler, din adamları, dini gruplar vs. örnekler kamu diplomasisinin araçlarındandır. Yumuşak güç bir ülkenin politikasından ve kültüründen kaynaklanabilmektedir. Ülke kültürü evrensel değerlerle örtüşüyorsa bunun yanında politikaları da başkalarının talepleri ile örtüşüyorsa bu durumun yarattığı çekiciliğin sonuçlarının pozitif olması kaçınılmazdır. Örnek verecek olursak ABD'nin sinemasını, müzik kültürünü ve markalarını kullanarak evrensel bir kültür oluşturduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır. Bir başka örnek bağlamında AB ülkeleri birbirleri arasında yürütmüş oldukları komşuluk politikaları ile ılımlı ve askeri güçten kaçınan bir ortam oluşturmaktadırlar.

Bir ülkede kurulmuş olan siyasal hükümetin faaliyetleri de başka ülkeleri etkileyebilmektedir. Ülkenin sahip olduğu değerlerin platformlarda ön plana çıkarılması oldukça etkilidir. Hukukun üstünlüğünün vurgulanması, ülkenin sahip olduğu değerler, insan haklarına saygının evrenselliğinin dile getirilmesi, hükümetin yürütmüş olduğu çalışmaların ön plana çıkarılması da kamu diplomasisinin etkin bir biçimde kullanılmasıdır. Örneğin ABD askerlerinin Irak'ta ²yapmış olduğu davranışlardan dolayı dünyada Amerika'nın çekiciliği giderek azalmaya başlamıştır. Amerika bu durumu lehine çevirebilmek için sinema filmleri ve tiyatro oyunlarında kendini cazip göstermek için elinden geleni yapmaya çalışmaktadır. Dolayısı ile kamu diplomasisi bir ulusun başka bir ulus üzerinde etki bırakabilmek ve kendi hedeflerini empoze edebilmek için başvurduğu yöntemlerdir. Başka bir deyişle bir ulusun başka bir ulusun halkını ve aydınlarını etkileyip bu ulusun ilerleyen süre içerisinde aldığı politik

² Irak savaşı olarak adlandırılan savaş 20 mart 2003 tarihinde Amerika Birleşik devletleri ve müttefikleri ile Irak arasında gerçekleşmiştir. Savaş sonrasında Saddam Hüseyin rejimi yıkılmıştır.

kararların kendi çıkarlarına çevirebilmek için yapmış olduğu etkileme çalışmasıdır. Bir başka tanımda ise kamu diplomasisini şu şekilde ifade edebiliriz. Kendi ulusunun kültürünü ve amaçlarını başka halklara anlatarak çıkar ve hedeflere ulaşmak için hükümetler tarafından kullanılan iletişim aracıdır (Tunch, 1990: 3). Diploması metotları daha sonraki süreçte kamu diplomasisinin farklı alanı olan kültürel diploması metodunu da etkin bir biçimde kullanacaktır. İkinci Dünya Savaşından sonra kurulmuş olan UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) dış politikaya farklı açıdan bakılması gerektiğini göstererek kültürel diplomasinin önemini ortaya koymuştur. Özellikle Soğuk savaş döneminde kültürel diploması oldukça popülerite kazanacak olup karşılıklı olarak çatışan kesimlerin birbirlerini etkilemek için kullanmış oldukları metotlar arasında yer alacaktır. Diplomasinin gelişimi soğuk savaşın sona ermesi ile farklı bir evreye doğru yönelecektir. Eskiden devletin örgütleri ile yürütülen diploması günümüzde bireyler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve uluslararası şirketler aracılığı ile yeni metot ve uygulamalar ile yürütülmektedir. Dünyadaki hızlı küreselleşme beraberinde kitle iletişim araçlarının gelişim sürecini hızlandırmış ve toplumlar arasındaki iletişim giderek artmıştır. Toplumların gelenek, görenek, fikir ve düşünceleri ülkeler arasındaki sınırları aşarak savaşlar ile girilemeyen zihinlere ulaştırılmıştır. Çağımızın iletişim araçları olarak göstereceğimiz internet, televizyon, radyo, akıllı telefonlar ile toplumların ortak iletişim aygıtları üzerinden birbirleri ile aynı fikirleri benimsemeleri sağlanmaktadır. Gullion'un temellerini attığı kamu diplomasisinin ilk broşürleri Edward R. Murrow Center tarafından yayınlanmıştır. Bu broşürler de devletlerin kullanmış olduğu geleneksel diplomasinin dışında toplulukların sahip oldukları fikirlerin dış politika oluşumundaki etkisi tanımlanmıştır. Gullion diplomasinin uluslararası boyut taşıdığını, bu yüzden geleneksel metotların yeterli olmadığını yeni metotlar kullanarak kitlelerin etkilenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısı ile kamu diplomasisi ilk olarak dış politika aracı olarak kurgulanmıştır. Kamu diplomasisi kavramı ortaya çıkmadan önce hedef ülke kamuoylarını etkileme çalışmaları psikolojik harekât olarak adlandırılmaktadır. Fakat bu kavram hedef ülke kamuoyları tarafından antipati ile karşılanmasından dolayı hedeflere ulaşmada yetersiz kalmıştır. Bu yüzden günümüzde kamu diplomasisi kavramı tercih edilmekte olup bu kavram adı altında kurum ve kuruluşlar kurulup çalışmalarını yürütmektedirler. Psikolojik harekât kavramı daha çok korkutarak hedeflere ulaşmayı amaçladığından dolayı da kamu diplomasisi metot ve yöntemlerinin benimsenmesi etkili olmuştur. Psikolojik hareket ile kamu diplomasisi arasındaki en önemli fark; kamu diplomasisinde kitleler oluşturup yürütülecek olan imaj çalışmaları ile bu kitleleri istenilen etki alanına çekmektir. Oysaki psikolojik hareket zor kullanarak toplumun istenileni yapmasına dayanmaktadır. Kamu diplomasisi kavramı ile diplomasıye yüklenen devletin güç mekanizması

anlamı değişime uğramıştır. Yeni kavram devletlerin uluslar üzerinde bırakmış oldukları etkiyi arttırmak için başvurdukları imaj çalışmaları anlamını taşımaktadır. Dolayısı ile günümüzdeki kamu diplomasisinin anlamı gönülleri kazanma, ikna etme, rızaya dayalı iletişim kurarak hedeflere ulaşmak olarak adlandırılabilir (Purtaş, 2013 :1-14). Daha doğrusu kamu diplomasisi bir hükümetin ülkesinin hedeflerine ulaşabilmesi için ulusal kamuoyu oluşturma ve bilgi yayma girişimidir. Devletler bilgiyi yayarken bunun doğruluğunu göz ardı etmemektedirler. İstihbarat örgütleri temsil etmiş oldukları ülkelerin çıkarları için bilgi yaymaktadırlar. Yapmış oldukları bu çalışma ile kendi ve uluslararası kamuoyunda gerekli olan zemini hazırlayarak faaliyetleri için kendilerini meşrulaştırmaktadırlar.

Geçen yüzyılda devletler dış politika faaliyetlerini propaganda olarak adlandırırken günümüzde bu faaliyetlerini kamu diplomasisi yöntemi ile açıklamaktadırlar. Fakat bu durum propaganda kelimesinin kullanılmayışı onun içeriğinin değiştiği anlamına gelmemektedir. Kamu diplomasisi günümüzde birçok devlet ve güç tarafından aktif olarak kullanılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanan kamu diplomasisi faaliyetleri Doğu Bloku'nun çöküşünde belirleyici rol oynamıştır. Kamu diplomasisinin bir diğer katkı sağladığı alan ise ülkelerdeki demokrasinin gelişimine sağlamış olduğu katkıdır. Yirmi birinci yüzyılda kamuoyu karar vericiler üzerinde etkili olmakta ve arzu edilen taleplerin gerçekteştirilmesi daha hızlı sağlanabilmektedir. Son yüzyılla birlikte gelişen teknoloji, geleneksel diplomasi yöntemlerini kamu diplomasisi metotlarına göre oldukça maliyetli hale gelmesine sebep olmuştur. Günümüzde kitle iletişim araçları ile kurulan iletişimin oldukça ucuz ve hızlı olması kamu diplomasisine devletlerin yönelmesindeki en önemli sebeplerden biridir.

Kamu diplomasi bir hükümetin kendi ülkesinin amaç ve hedeflerine ulaşmak için başka ülkeler nezdinde girişimde bulunup, yapmış olduğu çalışmalar aracılığı ile onların halklarında sempati oluşurmaya çalışmasıdır. Devletler sahip oldukları kamu diplomasisi faaliyetleri ile yumuşak gücü kullanarak başka ülke halkları tarafından sempatik olarak karşılanıp onları istedikleri hükümet politikalarına çekmeye çalışmaktadırlar. Tabi ki kamu diplomasisi faaliyetleri oldukça uzun soluklu çalışmalardır. Fakat etkileri halklar üzerinde daha kalıcıdır. Kamu diplomasisinde ilk olarak başka halkları anlamak daha verimli bir politika oluşturmak için çok önemli bir faktördür. Kamu diplomasisi on yedinci yüzyıl da ortaya çıkmıştır . Bu yüzyılda Fransa'nın kültürü ve dili tüm Avrupa tarafından tanınmıştır. Birçok Avrupa ülkesinde Fransızca diplomasi dili haline dönüşmüştür. Fransız devrimi ile elde edilen başarı Fransa'nın olumlu cazibesinin artmasına yol açmıştır. Daha sonraki süreçte İtalya, Almanya gibi ülkelerin yanı sıra birçok denizaşırı ülke Fransız kültürünü benimsemiştir. Birinci Dünya Savaşının ardından ülkeler

diplomasi çalışmaları için farklı ülkelerde ofisler kurmuşlardır. Bu ofislerin amacı yumuşak güç diplomasisi oluşturmaya çalışmaktır.

Avrupa ülkelerine göre Amerika sürece geç adapte olarak 1917 yılında dahil olmuştur. Başkan Wilson tarafından Kamu Bilgilendirme Komitesi kurulmuştur. Radyonun gelişimi ile birlikte müzik yayını ile ülkelerin seslerini başka ülkelere duyurmanın yolu açılmıştır. Zamanla Hollywood yapımları olan sinema filmleri aracılığı ile Amerika cazibesini diğer ülkeler üzerinde arttırmıştır. Soğuk Savaş dönemlerinde düşüncenin ön plana çıkması kamu diplomasisinin uluslararası politikada önem kazanmasına sebep olmuştur. Çünkü düşünceleri topla tüfekte imha etmek mümkün değildir. Düşünce; denizleri, kıtaları aşarak kilometrelerce uzaklıktaki insanları etkileyebilmektedir. Komünizm gibi düşüncelerle baş edebilmek için kamu diplomasisi etkili bir silah olarak karşımıza çıkmıştır. Savaşlarda kalpleri ve akılları kazanmanın önemi ortaya çıkmıştır. Amerikan kültürü sinema, müzik ve markalar aracılığı ile demir perdeyi aşarak Doğu Bloku'nu sarsmıştır. Dolayısı ile sinema ve müzik aracılığı ile taşınan kültür sonuçların değiştirilmesinde oldukça etkilidir.

İkinci Dünya Savaşından sonra da kamu diplomasisinin önemi daha da belirginleşmiştir. Birleşmiş Milletler gibi kuruluşların kurulması ile uluslararası sistemin temelleri atılmıştır. Serbest piyasa ekonomisine geçiş ve sınırların açılması ile kamu diplomasisi faaliyetleri kolaylaşmıştır. Daha sonraki süreçte bilgi çağına geçilmesi ile birlikte teknolojik gelişmeler kamu diplomasisinin önemini daha net ortaya çıkarmıştır. Gelişen teknoloji ile her türlü bilgiye ulaşmak daha kolay olmuştur. Dolayısı ile reklam ve pazarlama sürecini etkin bir biçimde yöneten hükümet ve devletler oldukça başarılı sonuçlar elde etmiştir. Küreselleşme insanların birbirleri ile olan iletişimlerini artmıştır. Zamanla birbirine karışmış ortak değer yargıları halklar tarafından benimsenmiştir. Kamu diplomasisi için kültürel değerler çok önemlidir. Çünkü bir ulusun kültür ve değer yargıları hakkında bilgi vermektedir. Günümüzde ırkçılığın ve yabancı düşmanlığının artmış olduğu süreçte etkin bir biçimde kullanılan kamu diplomasisi önemli nokta olarak karşımıza çıkmaktadır. Batı ülkeleri tarafından yoğun olarak yaşanan ırkçılık ve mezhepsel çatışmalar kamu diplomasisi ile sonlandırılabilir. Kamu diplomasisi terimi ile karşılaşan toplumlar birbiri ile çatışmaya giren değil, birbirine diyalog yolu ile sorunların giderilmesini hedeflerler. Bu doğrultuda kamu diplomasisi ülkenin imajını ve değerlerini diğer ülkelere aktaracak olan yegane propaganda yöntemidir. Bu yüzden kamu diplomasisinde en önemli unsurlardan biri karşıdakini dinlemektir. Karşıdaki ülkenin dinlenmesi ile elde edilen veriler işlenecek ve etkin bir dış politika çıktısı olarak geri dönecektir. Dinleme yöntemi ile ulusun sahip olduğu değerlerin, kültürün, yaşam tarzının daha net değerlendirilmesi ve bu bağlamda strateji geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Kısaca ifade etmek gerekirse kamu

diplomasisi diplomasinin günümüzde siyasi ve politik sorunların aşımında yetersiz kaldığından dolayı ortaya çıkmıştır. Geleneksel diplomasi faaliyetleri askeri ve ekonomik yaptırım gücüne dayanmaktadır. Fakat bu güçlerin kullanımı dünya çapında nefret oluşturduğu için yumuşak güç unsurları üzerinden yeni bir diplomasi modeli oluşturulmuştur. Bu model aracılığı ile toplumlararası iletişim yeni metotlar üzerinden başlatılmıştır.

1.2.1.Kamu Diplomasinin Amacı

Diplomasideki değişim 21. yüzyılın getirmiş olduğu teknolojik gelişmelerden dolayı hızla artmıştır. Bu değişimde teknoloji dışında dünya siyasetindeki değişikliğinde etkisi bulunmaktadır. Günümüzde dünyadaki ülkelerin yarısı demokrasi ile yönetilen yönetim tarzını benimsemiştir (Nye, 2005: 105). Otoriter devletlerin yerini alan bu yeni yönetim biçimlerinde kamuoyunun önemi büyük olduğu için toplumun etkilenmesi gerekmektedir. Artan teknolojik gelişmeler ile bilgi güç kaynağı haline gelmiş ve bu kaynak herkes tarafından ulaşılabilir olmuştur. Bilgi bolluğu denilen bu süreçte insanların kafalarının karışmasına ve odak kaybı yaşamalarına sebep olmuştur. Bu bilgi bolluğundan istenilen bilginin ayırt edilip topluma sunulabilmesi için kamu diplomasisi önemli araç olmuştur. Bunun dışında toplumların artan eğitim düzeyleri siyasetçiler tarafından yapılan propagandanın daha tedbirli biçimde yürütülmesini zorunlu kılmıştır. Güvenilirlik geçmişte olduğundan daha fazla öneme kavuşmuştur. Geleneksel diplomasi gücü askeri ve ekonomik olarak açıklarken günümüz diplomasisinde ise güç bilgiyi yönlendirebilenlerindir. Bilgi çağı ile geleneksel diplomasinin ihtiyaçlara cevap vermemesi kamu diplomasisinin artan değeri ile popüleritesi yükselmiştir. Kamu diplomasisi sadece halkla iletişim aracı olarak değil birçok boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlardan üç tanesi şunlardır.

Günlük İletişim Bilgilendirme: Ülkelerin belirledikleri hedeflere ulaşabilmek için haber akışını düzenli olarak sağlayıp dış basın yakından bilgilendirmeli ve takip edilmelidir. Bu bakımdan iç politikaya verilen mesajlar dış basında anında yankı uyandırabileceği için dikkatli biçimde bilgi akışı sağlanmalıdır. Haberlerin tutarlı ve bütünlük içerisinde dış basında yer aldığı takip edilmelidir.

Stratejik Planlama ve Ülkenin Markalaşması: Ülkenin hedefleri doğrultusunda olay ve semboller kullanılarak planlı biçimde imaj oluşturulma sürecidir. Bu planlı süreçte ülkenin imajına zarar verecek sorunlara karşılık tedbirler alınmalıdır. Akademik kesim ve sivil toplum örgütleri aracılığı ile güçlü mesajlar verilmektedir. İstikrarlı güvenilir ülke imajı ile toplum üzerinde kalıcı iz bırakılmasıdır.

Uzun Vadeli İlişkilerin Kurulması ve Kurumsallaşması: Üniversiteler tarafından uygulanan değişim programları, Staj olanakları, Seminerler, Konferanslar ve Medya kanalları aracılığı ile ülkelerin önemli bürokratik kadroları üzerinde etki oluşturulmasıdır. Bu etki uzun yıllar içerisinde gerçekleşmekte olsa da sonuçları kamu diplomasisi açısından oldukça başarılıdır. Kişisel ilişkiler aracılığı ile kurulan samimiyet ülkenin hedef ve kültürünü anlatma konusunda büyük kolaylık sağlamaktadır. İkinci Dünya Savaşından sonra 700.000 kişi Amerika tarafından düzenlenen değişim programlarına katılmıştır. Savaş sonrası yürütülmüş olan en büyük kamu diplomasisi faaliyeti olmuştur. Etkili kamu diplomasisi çalışmaları gerçekleştirmek için konuşmanın yanında dinlemeyi de bilmek gerekmektedir. Bu yüzden TV, radyo programlarından daha etkili diplomasi aracı değişim programlarıdır (Nye,2005:111). Kamu diplomasisinin hedeflenen değerlere ulaşabilmesi için söylemlerin eylemler ile desteklenmesi gerekmektedir. Dolayısı ile yürütülen kamu diplomasisi faaliyetinde söylemler ile eylemler birbiri ile örtüşmüyorsa, bir plana dayanmıyorsa yarardan çok zarar getirmektedir. Hedeflere ulaşamamanın vermiş olduğu hayal kırıklığı radikal hareketlerin artmasını sağlamaktadır. Kamu diplomasisinin daha etkin olabilmesi için sürece üç öncelik eklenmelidir (Kugelman, 2005:5).

Kapsayıcı olmak: Kamu diplomasisi faaliyetleri yürütülürken toplumun tüm kesimleri sürece dahil edilmelidir. Azınlık, Etnik, Yoksul veya Elit tabakaların katılımı sağlandığı takdirde başarı sağlanacaktır.

Samimi ve dürüst olmak: Uzun vadeli bir iş birliği ile hedeflere ulaşmak isteniyorsa ilk olarak yapılması gereken sürece katılan kişilerin kendi bireysel hayatlarında samimi ve içten olduklarını karşı tarafa hissettirmektir.

Hedef ülkenin değer ve milli kimliğine saygı duymak: Hedef toplumun değer yargıları üzerinde olumsuz davranışlardan kaçınarak toplumun kendi değerlerine herhangi bir dayatma olmadan sunulmalıdır. Kamu diplomasisi devlet kuruluşları dışında sivil toplum tarafından yürütülürse sürecin istenilen noktaya ulaştırılması daha kolay olmaktadır. Bu yüzden devletlerin yaşamış oldukları kriz, savaş ve ekonomik problemler farklı çözüm arayışlarına girmelerine sebep olmuştur. İkinci Dünya Savaşından sonra savaşın yıkıcı etkisi diplomasinin ön plana çıkmasına sebep olmuştur. Dolayısı ile ülkeler arasındaki ilişkiyi yöneten diplomatlar süreç açısından en önemli aktörlerdir. Diplomatlar diplomasiyi zeka ve zarafet kullanarak ülkenin talep etmekte olduğu çıkarlara ulaşmasını sağlamaktadırlar (Tuncer,2009:15). Dış politikada Geleneksel Diplomasi tek aktörlü olarak yürütülmektedir. Fakat Kamu Diplomasisinde tek aktör diplomatlar değildir. Diplomatların yanı sıra çok uluslu şirketler, hükümet dışı uluslararası organizasyonlar ve diğer aktörler de günümüzde diplomasinin temel

aktörleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde yeni tartışılmaya başlanan diplomasi metotları ise ülkelerin enerjilerini farklı alanlara kaydırmalarına sebep vermiştir.

Kamu diplomasisinin metotlarından olan Hükümet dışı organizasyon diplomasisi; özel şirketler, vakıflar, dernekler, uluslararası kuruluşlar aracılığı ile yürütülen diplomasi türüdür. Diaspora diplomasisi ise farklı etnik kökene sahip olan halkların yaşamakta oldukları ülkelerde birlikte hareket etmeleri ile çıkarlarını, kültürlerini korumak için başvurdukları diplomasi türüdür. Politik parti diplomasisi ise farklı ülkelerde bulunan görüş ve değerleri birbirine yakın partiler arasında gelişip sürdürülen diplomasi türüdür. Bunların yanında uluslararası markalaşma yolu ile yapılan ve markalaşma ile ön plana çıkmaya olanak sağlayan diplomasi türü olarak marka diplomasisini alabiliriz (Leonard, Stead ve Smewing, 2002:54-71).

Kamu diplomasisinin daha önceki geleneksel diplomasiden farkını şu şekilde açıklayabiliriz: Kamu diplomasisi sadece hükümetler değil bunun dışında bireyler ve organizasyonlar ile de ilişki kurarak diplomasiye katkı sağlamaktadır. Kamu diplomasisi, ülkeler için önem teşkil eden bir başka ülkenin çıkar, fırsat, tehdit gibi konularda başka ülke kamuoyunu etkilemeye yöneliktir (Doğan, 2012:13). Hans Tunch kamu diplomasisini toplumun ideallerini, çıkarlarını, kültürünü, politikalarını dış ülkelere iletişim yolu ile anlatma faaliyeti olarak görmektedir (Tuch, 1990:3). Devletlerin kamu diplomasisi aracılığı ile toplumlarla ilişki kurmayı, hedef toplumları ikna etmeyi, onların hassasiyetlerine saygı gösterme gibi argümanları ön plana çıkararak diplomasi faaliyetlerini yürütmektedirler. Bu faaliyetler devletlerarası gerçekleştirilen klasik diplomasi faaliyetleri dışında adeta gizli güç olarak adlandırabileceğimiz bir diplomasi türüdür. Kamu diplomasisinin devletler açısından öncelikleri bulunmaktadır. Askeri, ekonomik, sosyal-kültürel ve politik alanlardır. Diplomasinin uygulanmasında diplomatlar önemli bir rol oynarken kamu diplomasisinde ise diplomatların yanı sıra kamu ve özel kuruluşlarda ön plana çıkabilmektedir. Bunun dışında kamu diplomasisi halklar arası köprü vazifesi görmektedir. Bu açıdan bakacak olursak kamu diplomasisini uluslararası halkla ilişkiler modeli olarak değerlendirebiliriz. Kamu diplomasisinin en önemli unsuru dış politikada yumuşak güç olmasıdır (Yağmurlu, 2016:1-29).

1.2.2. Kamu Diplomasisinin Yöntemleri

Kamu diplomasisini toplumlararası ilişkiler ve iletişim faaliyetleri açısından sınıflandırmak mümkündür. Diplomaside yaygın olarak kullanılan imaj, itibar, algı yönetimi, rıza üretimi, reklam ve tanıtım araçları kamu diplomasisi araçlarıdır. Kamuoyu görüşlerini etkilemek için algı yönetimi, kullanılan metotların başında gelmektedir. Bunların dışında bir başka iletişim aracı olarak markalama çalışmalarını ele alabiliriz. Hükümetler ulusal markalama

alışmaları ile ülkelerinin itibarını yükselttiği gibi diğer taraftan da ülkelerine turist çekmektedirler. Dolayısı ile yumuşak güç unsurunu ile ülkelerinin saygınlığını arttırmaya çalışmaktadırlar. Kamu diplomasisinin bir diğer aracı ise propaganda faaliyetleridir (Gürsoy, 2014:219). Propagandanın amacı yönetme ve yönlendirmedir. Propaganda faaliyetleri olarak haber yönetimi, gündem belirleme yönetimi, çevreleme yöntemi (bilgilerin işlenme süreci) başlıca yöntemlerdir. Lobcilik faaliyetleri ise siyasi karar alıcıların ikna edilmesine yönelik olan bir faaliyettir. Karar alıcılar kamuoyu tarafından kamu diplomasisi yöntemleri kullanılarak ikna edilebilmektedir. Hkmetlerin kullandığı bir diğer yöntem olarak savunuculuk ön plana çıkmaktadır. Savunuculuk lke hedeflerinin başka ülkeler tarafından benimsenmesi için haklılığın ortaya koyulmasıdır. Hkmetlerin devletlerinin çıkarlarını korumak için başvurdukları yöntemdir. Stratejik iletişim yönetimi bunlardan farklı olarak hedef ülkeye verilecek mesajların planlanmasıdır. Yabancı ülkelerin siyasi, kültürel yapıları bilgilendirme faaliyeti ile hedef ülke ile paylaşılmaktadır. Daha açık açıklamak gerekirse ülkenin sahip olduğu değerler, kültür, sanat, ve fikirlerin anlatılmasıdır. Tabii ki bunlar anlatılırken kullanılan kitle iletişim araçları önemli faktördür. Televizyon, gazete, sosyal medya, sinema gibi araçlar yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Bu alışmalar yapılırken çalışmaların etki düzeyinin belirlenmesi için anket çalışmaları yapılmaktadır. Bu faaliyetlere ek olarak hedef ülkenin sempatisini kazanmak adına yürütülen akademik çalışmalar, değişim programları, ğrenci faaliyetleri, kültür ve sanat faaliyetleri oldukça önemlidir. Günümüzde kamu diplomasisi birçok ülke tarafından kullanılan bir yumuşak güç stratejisine dayalı etkileşim modelidir. lkeler yapmış olduğu faaliyetler ile ülkelerinin tanınırlığını arttırdığı gibi dış politikada daha fazla söz sahibi olmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu yöntem ile başta turizm geliri gibi birçok ekonomik gelirin ülkelerine gelmesini sağlamaktadırlar. Gelişmiş lkeler gibi gelişmekte olan ülkeler de İkinci Dünya Savaşından sonra sıklıkla kamu diplomasisi faaliyetlerine yönelmişlerdir. Yürütülen bu faaliyetler kapsamında ülkelerinin hedeflediği kazanım ve çıkarlara sahip olmasını sağlamaktadırlar. Etkin bir biçimde yürütülen kamu diplomasisinin olumlu sonuçlarının alınması oldukça doğal bir süreçtir. Kamu diplomasisi bazı akademisyenler tarafından eleştiri konusu olsa da hala bu yüzyıl için geçerli iletişim ve yönlendirme metodudur. Kamu diplomasisi çalışmalarına sivil toplumunun tesiri oldukça fazladır (Erdem, 2017:36-49).

Kamu diplomasisi açısından hükümetlerin en etkin bir biçimde kullanmış olduğu yöntem ğrenci değişimleri, kültürel lengüistik alışverişi, akademik değişimlerdir. Bu faaliyetler ülkelerin büyükelçilikleri tarafından direkt olarak yönetilmektedir. Bunun yanı sıra bazı ülkeler başka ülkelere kendi dil ve kültürlerini yayabilmek için ajans benzeri yapılar kurmuştur. Bu ajanslara örnek verecek olursak Alman Kültür Merkezi veya Fransız Enstitüsü

ve Kültür Merkezleri çok etkin olarak faaliyet yürütmektedirler. Fransız Kültür Merkezinin bugün dünyada 130 ülkede  ubesi bulunmaktadır. Alman Kültür Merkezinin ise 120 ülkede  ubesi bulunmaktadır. Almanya İkinci Dünya Savaşından sonraki süreçte bozulan imajını değiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kuruluşlar düzenli olarak gerçekleştirdiği panel, sempozyum gibi etkinlikler ile ülkeler arası diyalog ortamı oluşturmaktadır. Kültürel alışveriş yöntemi ile ülkelerin sahip olduğu değerler farklı toplumlara aktarılmaktadır. Bir diğer kamu diplomasisi aracı olarak uluslararası düzeyde yayın yapan radyoları değerlendirebiliriz. Radyolar bir ülkenin kültürünün ve değerlerinin müzik gibi yayınlar aracılığı ile başka ülkelere aktarılmasıdır. Günümüzde Radio France 20 dilde yayın yapmaktadır. Dünya çapında ulaşmış olduğu dinleyici sayısı 45 Milyonun  zerindedir. Ekonomi uluslararası ilişkilerde ön plana çıkan bir diğer kamu diplomasisi aracıdır. Dünya çapında markalaşma ve farklı ülkelere kurulan sanayi alanları kamu diplomasinin aktif biçimde kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Bir ülkenin refah seviyesi ne kadar artarsa ona özenen ve onun gibi olmak isteyen ülkelerin ve halkların olması kaçınılmazdır. Dünya çapında faaliyet gösteren markalar tarafından sunulan ürünlerin farklı ülkelerde kullanılması ile marka sahibi olan ülkeye bakış açısı pozitif biçimde değişmektedir. Daha da ileri boyutlu olarak yabancı ülkelere yardım ve yatırım fonu gibi kuruluşlar kurmaktır. Gerçekleştirilen yatırımlar şüphesiz güçlü ekonomileri zorunlu kılmaktadır. Nüfusu, yüzölçümü ve ekonomisi k  k olan ülkeler kamu diplomasisine daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. Çünkü bu ülkelerin g   az olduğu için uluslararası arenada yaptırımları da çok çok azdır. Kamu diplomasisi ile bu ülkelerin büyük ülkeler tarafından tanınırlığı arttığı gibi bu ülkelerin hedeflerine ulaşması daha kolay olacaktır. Bu ülkelerin özellikle komşuları ile daha pozitif komşuluk ilişkileri kurması sağlanacaktır. Bugün büyük g  ler sergilemiş oldukları politikalar ile gündemde kalmaktadırlar. Dünyanın birçok ülkesi tarafından faaliyetleri takip edilmektedir. K  k  lkeler ise ülkelerinde yaşanan sorunlar kriz, darbe, terör, doğal olaylar gibi konularda gündeme gelmektedirler. Bu nedenle ülkelerin sahip oldukları değer yargılarını başka ülkelere anlatmak ve dış politikadaki çıkarlarına ulaşabilmek için kamu diplomasisine daha çok ihtiyaç duyarlar. Dolayısı ile k  k ve büyük ölçekli ülkeler tarafından kullanılan kamu diplomasisinde farklı metotlar kullanılmaktadır. Kamu diplomasisi aracılığı ile ülkeler başka ülkeleri iletişim ve ikna kabiliyetleri ile etkilemektedirler. Bu etkileme sonucunda Birleşmiş Milletler kararları gibi uluslararası arena da önemli konular da kendi ülkelerinin çıkarlarını korumaya çalışmaktadırlar. Son dönemde kamu diplomasisini Ermenistan ve İsrail gibi ülkeler etkin bir biçimde kullanmaktadır. Özellikle ABD gibi ülkelerde yürütmüş oldukları lobicilik faaliyetleri ile ülkelerin karar alma süreçlerine etki etmektedirler. G   ve potansiyel olarak k  k olan bu ülkelerin büyük güçleri ikna yolu ile

kendi çıkarlarına çekmesi azımsanacak bir durum değildir. Yirminci yüzyılda etkin bir biçimde yumuşak güç unsuru kullanılarak meselelerin çözümü daha etkin olmaktadır. Daha önceki dönemlerde askeri yöntemlerle alınan kararlar hem daha pahalıya mal olmuş, başka ülkeler tarafından da tepki ile karşılanmıştır. Bütün bunlara karşın alınan kararlar ülkenin tam anlamıyla kabullendiği kararlar değildir. Fakat kamu diplomasisi araçları kullanılarak ulaşılan kararlar rızaya dayalı olduğu için halklar tarafından kabullenilmesi de kolay olmaktadır. Ermenistan tarafından yakın zamanda Türkiye aleyhine çıkartılan kararlar kamu diplomasisine sahip olmak için çok da büyük bir ülke olmaya gerek olmadığını göstergesidir.

1.2.3. Kamu Diplomasisi İle İlişkili Kavramlar

Kamu diplomasisi ile ilişkili çok çeşitli kavramları bulunmaktadır. Bunların en bilinen olanları güç kavramı, akıllı güç, propaganda ve yumuşak güç kavramlarıdır. Bu kavramlar diplomasiinin gelişimine yön vermektedir. Ayrıca toplumsal ve devletler arası iletişimin kurulmasında kavramların önemi büyüktür. Devletler karşılıklı olarak çıkarlarına ulaşabilmek için ağırlıklı olarak bu kavramlara yönelmektedir. Devlet dışı aktörler ise kitle iletişim araçları, medya, sivil toplum ve uluslararası örgütler vasıtası ile yönetime katılmaktadır. Günümüzde yaptırıma dayalı olan ve karşı taraftaki toplum tarafından antipatik olarak görülen metotlar önemini yitirmiştir. Bu yüzden rızaya dayalı olarak toplumların yönlendirilmesi alınacak olan kararların daha kalıcı olmasına neden olmaktadır. Bu yüzden diplomasiinin bu yeni kavramlar ile tanışması devletlerin amaçlarına ulaşmalarını kolaylaştırmaktadır.

1.2.3.1. Güç Kavramı

Devletler dünya üzerindeki hakimiyetlerini ve sürekliliklerini devam ettirebilmek için ya da güvenlik kaygıları gibi sebeplerden güce ihtiyaç duyarlar. Hayatımızda sıklıkla kullandığımız güç kavramı uluslararası ilişkiler disiplininde temel kavram olarak nitelendirilmektedir. Fakat güç kavramının ne ifade ettiği anlamında bu kavramın net olarak açıklaması mevcut değildir. Uluslararası sistemlerde devletler var olabilmek için çeşitli güç göstergesi kavramları uygulayarak uluslararası sisteme yön vermeye çalışmaktadırlar. Orta çağdan günümüze kadar dünyanın geleceğini büyük güçler tayin etmiştir. Devletler diğer gücün yerini alabilmek için veya kendi bekalarını sağlayabilmek için gücü dengelemeye çalışmışlardır. Antik dönemlerden günümüze kadar bütün düşünürler güç ve değer ilişkisini anlamaya çalışmış ve gücün eksen faaliyetleri üzerinde durmuşlardır. Bazı düşünürler gücü etki olarak nitelendirirken bazı düşünürler ise kapasite olarak yorumlamıştır. Güç kavramı bazılarına göre politika yapma aracı bazılarına göre ise amaca ulaşabilmek için kullanılan metot

olarak değerlendirilmiştir. Sosyal bilimciler ise gücü bir aktörün amaçlarına ulaşmak için kullanmış olduğu araç ve kapasite olarak açıklamaktadırlar. Uluslararası ilişkiler boyutunda güç ise bir devletin kendi çıkarları için başka devleti baskı altına alarak etkileme faaliyeti olarak açıklanmaktadır (Giriffiths, 2013:72). Devletlere uygulanan bu baskı sonucunda normalde bu devletlerin kabul edemeyeceği şart ve taleplerin zorlama ile kabul ettirilmesi güç unsuru ile sağlanmaktadır. Güç kavramı ile alakalı olarak potansiyel gücün nasıl olması gerektiği konusunda farklı görüşler mevcuttur. Joseph Nye'e göre güç hava durumuna benzemektedir. Çünkü herkes güç ile ilgili konuşsa da çok az insan tarafından nasıl ve hangi şartlarda oluştuğu bilinmektedir. Nye göre güç herkesin hakkında konuştuğu, herkesin ona bağlı olduğu; fakat çok az insanın anladığı'' bir kavramdır. Gücü başkalarının davranışlarını istenilen ölçüde etkileme sanatı olarak adlandırmaktadır (Nye, 1990:177).

Morgenthau gücü tanımlarken bir ilişki türüne benzetmekte ayrıca uluslararası ilişkiler de vazgeçilmez olan unsurlardan biri olarak görmektedir. Gücü politikanın amacı ve amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli olan en temel araç olarak açıklamaktadır. Bu görüşlerden farklı olarak Holsti ise gücü bir ülkenin başka bir ülke üzerinde hakimiyet kurabilmek için kullanmış olduğu ödül, ceza, ikna ve zorlamaya dayalı metotlar olarak açıklamaktadır. Günümüzde güç kavramının açıklarken gelişen teknoloji ve yenilikleri göz önünde bulundurduğumuzda ''Sert güç'', ''Yumuşak güç'', ''Akıllı güç'' olarak üç başlık altında özetleyebiliriz. Bu üç kavram arasında zaman zaman aktörler ve dönemler arasında geçişler gözlenebilmektedir. Bu durum gücün kompleks bir kavram olmasına sebep olmaktadır. Bir ülkenin başka bir ülke politikalarına nüfuz edebilmek, halklarını kendine hayran bırakabilmek ve kendisini izleyen ülkelerin onun refah düzeyi, demokrasi anlayışı seviyelerine ulaşmaları için teşvik etmesi yumuşak güçtür. Yumuşak güç zorlama yerine rızaya dayalı metotlardan oluşmaktadır (Nye, 2005:14). Sert güç ise zorlamaya askeri, ekonomik müdahale yolu ile istenilen politikaların gerçekleştirilmesidir. Akıllı güç kavramı ise sert güç ile yumuşak gücün birlikte kullanılması gerekliliğidir. Bu fikirle birlikte yeni bir konsept oluşmuş olsa da yumuşak, sert ve akıllı güç unsurlarının dışında ülkenin sahip olduğu milli güç unsurları da önem taşımaktadır. Milli güç unsurlarını harekete geçirmek için ülkenin yöneticisi halkın refah düzeyini, eğitim ve teknolojik gelişmelerini sağlamalıdır. Bu bakımdan milli güç unsurlarını sabit ve değişken güç olarak ikiye ayırabiliriz. Sabit güç unsurları tarih, coğrafya, kültür ve doğal kaynaklardır. Değişken güç ise moral, teknoloji, ekonomik gelişmeler olarak adlandırılabilir. Dolayısı ile gücü kullanacak olan siyasi iradenin iyi niyeti elinde bulundurduğu güç kadar önem taşımaktadır.

Lukas'a göre rızaya dayalı, ikna edilerek hedeflere ulaşma fikri en doğru metot olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü zorlamadan, zarar verilmeden uygulanan güç hedef kitle

tarafından herhangi direnç ve çatışma olmaksızın kabul görmektedir. Morgenthau güç kullanımını sınıflandırırken mevcut durumu koruma, değiştirme ve prestij sağlama olarak ayırmaktadır. Hedeflediğimiz kişi veya kitlenin davranışlarını kendi çıkarlarımız için değiştirirken başka kişi tarafından gelecek zorlama ve baskılara direnç sağlayabildiğimiz takdirde güç uygulamış oluruz. Küresel düzendeki devletlerin manevra kapasitelerini güç kavramı ile açıklanmasına karşın süreç her zaman güç ile belirlenmeyebilir. Waltz'a göre gücün sonuç ve sürecini birbirinden ayırmak gerekmektedir. Toplumlara etkileyip yönlendirmek gücün sonucu olsa da süreçlere müdahale sonucunda sistemin verdiği cevap farklı olabilir.

Keohane ve Nye ‘‘ kompleks karşılıklı bağımlılık ‘‘ teorisini ortaya atmışlardır. Buna göre devletlerin sosyal ve siyasal bağla birbirine bağlandığı zorlama, baskılara karşı strateji üretmenin düşünülmediği süreçtir. Kompleks bağımlılık sağlayabilmek için uluslararası örgütlerde söz sahibi olmak, gündem belirleyebilmek, uluslararası hükümetler arası bağlantı kurabilecek kapasitelere sahip olmak gerekmektedir. Günümüzde devletler arası ilişkilerde bir devletin başka devlet üzerindeki ulusal çıkarlarına karşılık askeri operasyon düzenlemesi tepki toplarken, taleplerine sivil toplum kuruluşları, uluslararası örgütler üzerinden yumuşak güç unsurları ile ulaşması daha etkili olmaktadır (Rquilla ve Ronfeldt, 1999:30-31). Bu yüzden yumuşak güç devletlerin hedeflerine ulaşmak için kimi zaman uluslararası markalarını, prestij projelerini, ekonomik refah seviyesini veya sivil toplum kuruluşlarını kullanması olarak açıklanmaktadır. Akıllı güç kullanımı ise gücü kullanacak kişi tarafından hedef kitle üzerinde önceden çalışma yapılarak ölçülü davranmaktır. Nye güç kavramını güç formu tablosu üzerinden açıklamaktadır. Gücün kullanılırken hangi araçlara ihtiyaç duyduğu açık bir biçimde ortaya koyulmuştur.

Tablo 1.1. Nye Güç Formları

Güç Boyutları	Davranışlar	Temel Araçlar	Hükümet Politikaları
Askerî Güç	Zorlama, Caydırma ve Koruma	Tehdit ve Kuvvet	Zorlayıcı Diplomasi, Savaş ve ittifak
Ekonomik Güç	Teşvik ve Zorlama	Para verme Ve yatırım	Yardım ve Rüşvet

Yumuşak Güç	Hayranlık Uyandırma ve Gündem Yaratma	Değerler, Kültür, Politikalar ve Kurumlar	Kamu Diplomasisi, iki Taraflı ve çok Taraflı Diplomasi
-------------	--	--	--

Kaynak: Nye , 1990 : 37.

Nye'e göre devletler tehditler karşısında kısa sürede sonuç elde edebilmek için askeri güçlerini kullanmaktadırlar. Fakat askeri güç kullanımı kamuoyu tarafından imaj kaybına sebebiyet verdiği için etkili sonuçlar elde edilememektedir. Ekonomik güç kullanımı da bir devlet için oldukça kolay bir süreçtir. Ekonomik güç kullanımı ile istenilen sonuçların elde edilebilmesi uzun bir süreçtir. Çünkü her ülkenin ekonomik güç karşısında dayanma gücü farklı olduğu gibi başka güçlerden aldığı desteğin kesilmesi uzun solukludur. Bunlar dışında bulunan yumuşak güç unsurlarının kullanımı ise bu gücün devlet otoritesi dışındaki organizasyonlar aracılığı ile de yürütülebileceği için zor ve zahmetlidir. Buna karşın elde edilecek sonuçlar sağlam temellere dayanmakta uzun süre hayatta kalabilmektedir. Yumuşak güç metotları ile oluşturulacak politik çalışmalar uzun soluklu olmasına karşın istenilen sonuçların elde edilebilmesi için uzun zaman dilimine ihtiyaç duyulmaktadır (Nye, 1990:100). Nye göre davranış spektrumlarında birçok geçiş noktaları bulunmaktadır. Sert ve yumuşak güç formları arasındaki bu geçiş noktaları soldan sağa gidildikçe ortaya çıkmaktadır. Sert güç kavramı içerisinde emir, zorlama, ikna etme gibi alanları barındırırken yumuşak güç ise gündem yaratma, cazibe ve yanına çekme gibi alanlara sahiptir. Sert güçte baskı, rüşvet, yaptırımlar ve ödemeler birer metot olarak kullanılırken yumuşak güçte kurumlar, değerler, kültür ve politikalar ön plana çıkmaktadır. Dolayısı ile ekonomik olarak geri kalmış olan bir ülke sert gücünü ve cazibesini kaybetmiş sayılmaktadır. Başka ülkeler üzerindeki hedeflerine ulaşmak için çaba sarf etmesine rağmen sonuca bakıldığında nüfuz alanı oldukça dar olacaktır. Güç kullanım metotlarındaki bu değişim geleneksel diplomasi yöntemleri arasına sivil toplum gibi kolektif yapıların, markaların, imaj ve refahın katılımını sağlayacaktır. Devlet dışı aktörlerin başka toplumlar ile olan etkileşimleri değer odaklı diplomasi çalışmalarının gelişmesine neden olmuştur. Gelişen teknoloji ile sert güç unsurlarının karşısında geniş halk kitlerinin durması devletlerin güç ve muhatap olmaktan çıkarıp iletişim dilinin değer odaklı olmasına neden olmuştur. Sert, yumuşak ve ekonomik gücün ise birlikte dengeli birbirini destekleyecek bir biçimde politikaya uyarlanması ile akıllı güç meydana gelmektedir. Akıllı gücün kullanımı beraberinde kamu diplomasisi kavramını ortaya çıkaracaktır.

Dünya politikasını geleneksel ve uluslar ötesi olarak iki bölüme ayırmış olan Joseph Nye ve David A. Welch'e göre geleneksel politikada hükümet ile toplum, hükümet ile bir başka hükümet arasındaki ilişki bu ülkelerin toplumları arasında yaşanmaktadır. Bu toplumlar gerçekleştirmek istediği ilişkiyi kendi hükümetlerine baskı kurarak elde edebildiği gibi kamu diplomasisi olarak adlandırdığımız uluslar ötesi politikalar ile de başka toplumların hükümetlerine direkt baskı uygulayabilmektedirler. Geleneksel diplomaside devlet yönetimini elinde bulunduran ve politikaları oluşturacak tek birim olarak görülürken uluslar ötesi diplomaside ise sivil toplum gibi aktörlerin sürece dahil edilmektedir. Diplomaside etkili sonuç elde edebilmek için küreselleşen dünyada çok kutuplu diplomasi yürütülmesi zorunlu hale gelmiştir. Güç ile propaganda kavramları birbirine yakın kavramlar olarak görünse de birbirinden anlam olarak oldukça farklı kavramlardır.

1.2.3.2. Yumuşak Güç Diplomasisi

Uluslararası politikada askeri ve ekonomik güç günümüz siyasetinde farklı alanlara kaymıştır. Günümüz şartlarında otoriteye dayalı olarak kullanılan kavram yerini daha çok iletişim kaynaklı metotlara bırakmıştır. Yumuşak güç kavramı bir ülkenin kendi siyasetini, kültürünü ve değerlerini başka ülkelere yaymasına dayanmaktadır. Kamuoyu desteği ile ülkeleri etkileyip kendi kültür ve değer yargılarında bir kültür oluşmasını sağlamaktır. Tabi bunları yaparken kendi toplumunun üst sınıf seviyesinde bulunmasını sağlamaya çalışmaktır. Josep Nye'a göre yumuşak güç kullanmak bir ülkenin istenilen çıkarlar ve değerlere ulaştırılması için zorlama, askeri güç kullanma, istek ve çıkarlar için tehdit etme, cezalandırma gibi yaptırımlar yerine istenilen sonuçlara daha etkili ulaşma yöntemidir. Bu uygulamaların aksine cezbetme, ikna etme ve kendine çekme gibi araçlar vasıtası ile yani yumuşak güç unsurları kullanılarak ulaşılan sonuçlar daha etkili olmaktadır .

İbrahim Kalın ise yumuşak güç kavramını "ince güç" kavramı ile daha farklı bir biçimde değerlendirmektedir. İnce güç başkalarına dayatılarak ulaşılmaya çalışılan değerlere rızaya dayalı olarak ulaşılmıştır. Daha doğrusu ince güç ikna etmek anlamında kullanılmaktadır. Bu iki güç olarak sert güç, emir verme gücünü kullanırken yumuşak güç ise kendine çekme ve ikna etme gücünü kullanmaktadır. Aslında bu iki güçte birbiri ile bağlantılıdır. Yumuşak güç sert gücün bir yansıması olarak açıklanabilir. Uluslararası arenada isteklerine ulaşmak ve empoze etmek isteyen ülkeler için askeri ve ekonomik yaptırımlardan daha hızlı etki yaratabilecek olan yumuşak güç unsurudur. Zaman ve maliyet alabilecek konuların kısa bir zaman diliminde çözümüne olanak sağlamaktadır. Fakat yumuşak güç unsurlarının uzun vadede faaliyette bulunması gerekmektedir. Aksi halde yeni tesis edilen

yumuşak güç unsurundan hızlı yanıt alabilmek pek de mümkün değildir. Örneğin bir ülkeye işgal girişimi yapılmadan önce kamuoyu bu konuda ikna edilerek sürece hazırlıklı olması sağlanır. Bu şekilde sürece direnecek olan topluluk kontrol altında olduğu için sürecin kendiliğinden oluşması sağlanacaktır (Turan ve Karanfil, 2017:17-32). Yumuşak güç için uzun bir sürece ihtiyaç duyulmasına karşın yumuşak gücün etkisi kalıcı olmaktadır. Sert güce karşılık yumuşak gücün daha fazla tercih edilmesinin sebebi gelişen teknoloji ile politik ve siyasi konulardan haberdar olan dünya kamuoyunun öneminin artmasıdır. Dünya kamuoyunun öneminin artması ile askeri ve ekonomik güç kullanımı ikinci plana atılmıştır. Dolayısı ile küresel bilgi çağında askeri güç kullanarak zorlama ile elde edilebilecek sonuçlara yumuşak güç ile ikna ve rızaya dayalı metotlar kullanılarak ulaşılması, konunun çözüm noktasında sonuçların daha kalıcı olmasını sağlamaktadır. Küreselleşme ile bilginin ve ekonomilerin devlet tekellerinden çıkması yumuşak güç kullanımının daha etkin olduğunu ortaya koymuştur. Yumuşak gücün dünya genelinde etkilerinin anlaşılması için bazı kuruluşlar araştırma yaparak sonuçları yayınlamaktadır. Yayımlanan raporlar aracılığı ile yumuşak gücü etkin kullanan ülkeler belirlenmektedir. İngiltere'deki Yönetim Enstitüsü ve Monocle dergisinin birlikte hazırladıkları raporda ülkelerin diplomasi, eğitim, hükümet çalışmaları, kültür çalışmaları ve ekonomi çalışmaları üzerinden değerlendirilerek ülkelerin yumuşak güç kullanımı belirlenmektedir. Türkiye'de de yumuşak güce dayalı olarak yürütülen diplomasi trafiği son dönemde oldukça fazladır. Tabiki yumuşak gücü kullanabilme yeteneği ülkelerin sahip oldukları jeopolitika ve hakimiyet alanları ile de ilgilidir.

Kathy Fitzpatrick, kamu diplomasisi açıklayabilmek için yüz elliye yakın tanımlamayı analiz ederek kamu diplomasisi kavramından altı prensipte yoğunlaştığını belirtmiştir. Savunuculuk ve etkileme, iletişim ve enformasyon, ilişki, teşvik, savaş zamanı propaganda faaliyetlerinin yürütüldüğünü açıklamaktadır. Yumuşak gücün kullanılması sürecinde şeffaflık ve açıklık iletişim ve yönetimde oldukça önemlidir. Kamu diplomasisinin çok yönlü iletişim modeli olduğunu ve üç önemli boyutunu dile getiren Nye, bunların farklı oranlarda ve farklı zamanlarda uzun süreli kültürel ilişkiler ile elde edildiğini belirtmiştir. Kamu diplomasisinin boyutları hedef kitlenin kullanılan araçlar vasıtası ile etkilenmesidir. Bu bağlamda kitlenin etkilenmesi için planlanan stratejik iletişim bu boyutta yer almalıdır. Bir başka boyutta ise kullanılan kavram ve semboller aracılığı ile insanların zihin dünyasına ulaşmak amaçlanmaktadır. Ülkeler çıkarlarına ulaşabilmek için burslar, öğretim görevlisi ve öğrenci değişimleri, seminerler, staj, medya kanalları üzerinden kurulan iletişim süreci de kamu diplomasisinin üçüncü boyutudur. Bu üç boyut ile ülkenin başka ülkeler tarafından cazibe merkezi gibi benimsenip değerleri ve kültürüne ulaşmak için çaba sarf etmelerini tetikleyecek

olan unsurlardır. Bunun dışında alçak gönüllükten uzak olan ülkeler yumuşak güç üretiminde oldukça zorlanmaktadır. Dolayısı ile diplomasi ve yürütmüş oldukları politikalar birbiri ile kesişmesi önem arz etmektedir (Nye, 2005:14). Günümüzde sıklıkla karşımıza çıkan yumuşak güç kullanımı ile politikalar daha kalıcı hale gelmiştir. Geleneksel yöntemler ile elde edilen kazanımlardan istenilen fayda uzun soluklu olmadığı gibi bu yaptırımların uygulandığı ülkelerin halkları tarafından antipati oluşmasına neden olmaktadır.

1.2.3.3. Akıllı Güç

İlk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde düşünce üretim merkezi olarak çalışmalar yapan CSIS (Center for Strategic and International Studies) tarafından ortaya atılmıştır. ABD'nin askeri gücünü kullanmadan sert gücü ve yumuşak gücünü kullanarak birlikte politika üretmesi gerektiği fikridir. Sert güç kullanımı her zaman başarılı sonuçlar sağlamamaktadır. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanan işgaller bölgedeki halkların kendine düşman olmalarına sebep olmuştur. Bu durumları engellemek için ABD tarafından akıllı güç kavramı geliştirilmiştir. ³Akıllı güç kavramı ile ABD sert güç kullanımının ileride doğurabileceği etkileri önceden analiz edip yeni metotlar ile oluşabilecek olan kamuoyu baskısını azaltmayı hedeflemiştir. Nye göre sert güç unsurları olan askeri, ekonomik dinamikler her zaman olumlu sonuçlar doğramayabilir. Sert güç istenilen sonuçlar bakımından en ideal sistem gibi görünse de küreselleşen dünyada halkların teknolojik gelişmeler ile kolay iletişim kurması sürecin başarısız sonuçlanmasına neden olmaktadır (Nye, 1990:155). Nye göre bir ülkenin politika, refah seviyesi, kültürü ve siyasi fikirlerinin başka ülkeler tarafından çekici bulunması ülkenin izlemiş olduğu politikaların meşru olarak kabul görmesine neden olmaktadır. Yumuşak güç sert güçle birlikte harmanlanmalıdır. Sert ve yumuşak gücün bu ilişkisi ile atılan adımlar iç siyasette yer bulması halinde daha etkili sonuçlar ortaya çıkacaktır. Dolayısı ile ülkelerin sahip oldukları imaj ulaşmak istedikleri hedeflere kolay veya zor ulaşmalarını sağlayan birinci faktördür (Kissinger, 1994:15).

Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı sırasında bütün Avrupa'yı işgal etmesi ABD ve Avrupa ülkelerini aynı safta buluşturmuştur. Almanya korkusu ile Avrupa ve ABD bu ülkeyi kontrol altında tutmak için sert güç politikalar belirlemişlerdir. Bu politikalar ile Alman işgali sonlandırılmış olsa da Almanya kaybolan imajını düzeltebilmek için uzun süre çaba göstermek zorunda kalmıştır. Günümüzde Almanya yaşadığı imaj sorununu gidermek için dış politikasında akıllı güç unsurlarını faaliyete geçirmiştir. Güç unsuru olarak adlandıracağımız

³ Sert güç metotlarını daha net açıklamak gerekirse rızaya dayalı olmayan ekonomik ve siyasal baskılarla istenilen sonuçlara ulaşma yöntemidir. Genelde savaş ve ekonomik baskı yolu izlenmektedir. (Nye, 1990: 155).

enstitüleri ile dünyanın pek çok ülkesinde burs, seminer, öğrenci değişim programları gibi bir dizi etkinlik ile toplumlar nezdinde imaj çalışması yapmaktadır. Bu faaliyetlerine ek olarak sahip olduğu uluslararası markalar ülkenin popülaritesinin gün geçtikçe artmasına sebep olmaktadır. Ola Waewer'e göre Avrupa Birliği sahip olduğu ekonomik güç ve refah seviyesi birçok aday ülke tarafından cazibe merkezi olarak görünmesini "sessiz disiplin gücüne" bağlamaktadır. Günümüzde başka bir örnek olarak İran'ı gösterebiliriz. İran'ın nükleer teknoloji çalışmaları, katı şeriat kuralları, demokrasi eksikliği uluslararası kamuoyunda dışlanmasına kötü bir imaja sahip olması neden olmaktadır. Güç unsurunda ülkenin sahip olduğu imaj çekim merkezi olabilmesi için oldukça önemlidir. Gücün dönüşümü olarak adlandıracağımız süreç akıllı güç kavramı kullanımında oldukça etkili süreçtir.

Joseph Nye ise devletin sahip olduğu değerleri başkalarına cazibe unsuru olarak sunması ile kendini örnek alacak ülkelere istediği sonuçları elde edebilmesini yumuşak güç olarak adlandırmıştır (Nye, 1990:14). En son olarak da ABD'de Nye ve L. Armitage tarafından hazırlanan yumuşak güç ve sert gücün harmanlanmasından oluşan akıllı güç kavramı ortaya atılmıştır. Hedef ülkeye uygulanacak olan stratejilerin önceden belirlenip analizlerinin yapılarak ülkeye uyum sağlayacak olan politikaların belirlenmesi sonucudur. Güç kavramındaki bu değişimler gücün yapısında da birtakım değişiklikler olmasına neden olmuştur. Nye göre küresel ekonomi ve toplumdaki teknolojik gelişmeler toplumlar arasında sanal ağlar oluşturmuştur. Bu durum sivil toplum gibi uluslararası örgütlerin süreç içerisinde daha etkin aktör olmasını sağlamıştır. Günümüzde liberalizm, demokrasi, çoğulculuk, özerklik, liberal ekonomi gibi sayısız alanda ülkeler güç unsurlarını kullanmaktadırlar

1.2.3.4. Propaganda

Propaganda faaliyetleri Birinci Dünya Savaşından sonra ortaya çıkmış bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat kavram daha da eskiye dayanmaktadır. İlk olarak 1622 yılında Papa XV. Gregory tarafından Roma'da düzenlenen "Propaganda Fidei (inancın yayılması)" toplantısı sonrasında ortaya çıkmıştır. Propaganda kimilerine göre nitelik taşıyan kimilerine göre ise taşımayan bir faaliyet olarak gözüktüğü de Birinci Dünya Savaşından sonra oldukça etkili olmuştur. Zamanla propaganda aşağılayıcı, ezici, pejoratif bir kavram haline dönüşmüştür ⁴(Nicholas, 2004:3). Bunların yanında propaganda faaliyetlerini açıklayacak olursak propaganda insanların düşüncelerini etkilemek için tek taraflı yürütülen çalışmadır. Propaganda iyi ya da kötü amaçlı kullanılabilecek bir iletişim aracıdır. Propaganda duyguların

⁴ Propaganda içeriği daha önceden planlanmış, ağırlıklı olarak resmi otoriteler tarafından yürütülen çalışmalardır. Propaganda teknikleri olarak genelleme yapmak, isim takmak, simgeler, toplum tarafından saygı gören kişilerin kullanılması, örnek olaylar ve kendi fikirlerinin üstünlüğü gibi kavramlar kullanılmaktadır (Nicholas, 2004: 3).

aklın, inancın, tecrübe ve kanıtın önüne geçen iletişim faaliyetidir, bir başka deyişle bir pazarlama tekniği olarak da açıklanabilir. Bunların yanında propaganda insanların duygu ve tutumlarını etkilemek için kullanılan metot ve doktrinlere dayalı bir iletişim aracı olarak nitelendirilebilir (Conserva, 2009:1).

Peter Kenez'e göre propaganda insanların duygu ve düşüncelerini etkilemek için başvurdukları bir yöntemdir. Bu yöntem aracılığı ile insanlar sosyal ve siyasal değerlerini başka insanlara aktarmaktadırlar. Harold Laswell ise propaganda yöntemi ile modern toplumların kontrol altında tutulabilmesi için propagandanın etkili bir araç olduğunu bildirmiştir. Siyaset aracı olarak kullanılan propaganda siyasal fikirlerin topluma yayılmasını sağlamaktır. Bunun yanı sıra propaganda ile büyük insan toplulukları etkilenerek doktrin ve düşüncelerin yayılması amaçlanmaktadır. Dolayısı ile propaganda belirli bir grubun fikir ve düşüncelerini etkilemeye yönelik sistematik çalışmalar topluluğudur.

1.2.4. Kamu Diplomasisi Türleri

Kamu diplomasi türleri başta kültürel diplomasi, dini diplomasi, vatandaş diplomasisi ve sivil toplum aracılığı ile gerçekleştirilen diplomasıdır. Kamu diplomasisi türleri devletler tarafından hedeflenen ülkedeki çıkarlara ulaşmak için gerçekleştirilen başlıca faaliyetlerdir. Bu faaliyetler ile daha kalıcı sonuçların elde edilebilmesi kaçınılmazdır. Devletler kamu diplomasisi uygularken hangi ülkeye hangi türü uygulamanın daha verimli olacağının değerlendirmesini yapmaktadırlar.

1.2.4.1 Kültürel Diplomasi

Soğuk savaş döneminde devletler toplumlar arası ilişkiyi şekillendirmek için kültürel diplomasiye başvurmuşlardır. Genelde propaganda üretip farklı ülke halklarını etkilemek için kullanılmıştır. Soğuk savaşta nükleer savaş riskini ortadan kaldırmak ve cephe bloklarının iletişimini güçlendirmek için kullanılan kültürel diplomasi 1975 yılında Helsinki Nihai Senedinin imzalanması ile ülkeler arasındaki yumuşamayı devam ettirebilmek için uygulanmıştır. Sovyetler Birliğinin dağılmasının arkasında Batının yoğun kültürel diplomasi faaliyetleri bulunmaktadır (Niege, 2003:2). Soğuk savaş ile diplomasi gelenekleri de değişikliğe uğramıştır. Daha önceleri devlet merkezli olarak uygulanan diplomasi şimdilerde yerini sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlara bırakmıştır. Bu duruma hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler ve küreselleşme neden olmuştur. Kültür bir topluluğun sahip olduğu maddi ve manevi değerler bütünü olarak açıklanmaktadır. Kültürel diplomasi sadece edebiyatta ve sanatta değil; dil, düşünce, töre, semboller, törenler, ritüeller, araç gereçler, kodlar kültürün

vazgeçilmez parçalarıdır.⁵ Kültür bir toplum için en önemli kendini ifade etme aracıdır. Aynı zamanda kültürü toplumların kimliklerinin kaynağı olarak da açıklayabiliriz. Kültürel diplomasi ile toplumların ayırt edici özelliklerinin başka toplumlara yansıtılması sağlanmaktadır. Kamu diplomasisi ile kültürel diplomasi aynı kavram olarak görünse de esasında birbirinden farklı kavramlardır. Bu farklılığa rağmen birbiri ile ilişkili ve ayırt edilemez bir bütünlüğe sahiptir (Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy, Cultural Diplomacy The Linchpin of Public Diplomacy, US Department of State, 2005: 4). Kamu diplomasisi ve kültürel diplomasi genel olarak birlikte kullanılan ve birlikte yürütülen kavramlar olmasına karşın birbirinden bağımsız kavramlar olarak değerlendirilmektedir. Bu iki kavramın da faaliyet alanları ortak olmasına karşın kamu diplomasisi ülkelerin dış ülke halklarını etkilemek için başvurduğu yöntemlerdir. Bu duruma karşın kültürel diplomasisi ise uygulama alanlarına bakıldığında kamu diplomasisi ile birlikte hareket etmekte olsa da kültürel diplomasi genel olarak daha kapsamlı çalışmalar ve kamu diplomasisi alanlarını aşabilecek kapasiteye sahiptir. Kültür kavramı çok geniş bir anlam bütünlüğüne sahip olduğu için bazı bilim insanları tarafından kültürel diplomasi faaliyetleri kamu diplomasisi olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte kamu diplomasisi faaliyetlerini yürütürken birçok araç ve yöneme başvurmaktadır. Bu yöntemler hedef kitlenin kabul edebilirliğini arttırmaktadır (Say, 2015:22-44). Zaharna'ya göre kültür ve kamu diplomasisi arasındaki ilişki çok açık ve nettir. Kültür insanlar arası iletişim ilişkilerini belirleyip kamu diplomasisine yön veren başlıca etkinlik olarak değerlendirilebilir. Fakat kamu diplomasisi kültürel tarzlar arasındaki asimetriğe bağlı olarak dış politika krizleri ve sonuçları ortaya çıkarabilmektedir. Kültürel diplomasi ile kamu diplomasisi birbirinden ayrılmayan parçalardır. Çünkü diğer toplumlar ile olan benzerliklerin gösterilip ortak iletişim kurulmasına olanak sağlamaktadır. Bu iki kavram anlam olarak birbirine çok yakın gibi görülse de birbirinden ayrıdır. Kamu diplomasisi devletlerin başka devletler üzerindeki çıkarlarını elde edebilmek için uygulamaya koymuş oldukları sistematik metotların tümüdür. Devlet tarafından uygulanan bu metotlar düşünüldüğü zaman propaganda ilk akla gelen kavramlardandır. Propaganda her ne kadar kamu diplomasisi ile ilişkilendirilmiş olsa da devlet eli ile kimi zaman yalan yanlış bilgilerle mevcut iktidarı yıpratmaya dayalı faaliyet olduğu için kamu diplomasisi kadar etkili olamamaktadır. Diplomasiye yeni kesimlerin katılması devletlerin iç ve dış kamuoyunu etkileyip istedikleri gibi yönlendirebilmeleri için kamu diplomasisini kullanmalarına yol açmıştır. Kamu diplomasisi devlet tarafından daha önceden belirlenmiş olan planlı bir amaca dönük çalışmadır. Bu noktada

⁵ Kültür türleri: Alt Kültür, Karşı kültür, Kitle kültürü, Halk kültürü, Yüksek kültür, Popüler kültür olarak sınıflandırılmaktadır.

kültürel diplomasi ön plana çıkmıştır. Bu bakımdan kamu diplomasisi devlet araç ve gereçlerinin kullanılarak uygulanmasından dolayı ilk akla gelen kavram propagandadır. Dolayısı ile kamu diplomasisi dendiğinde akla ilk gelen devlettir, kültürel diplomaside ise birey ve toplumlardır. Kültürü yaşatıp gelecek olan kuşaklara aktardığı için kültürel diplomasi insan ile ilgilidir. Devlet doğrudan müdahale etmeden sadece sürecin önündeki tikanıklıkların kaldırılmasında etkin rol oynamaktadır. Devletin bir başka katkısı ise vatandaşlar tarafından onur duyularak taşınacak olan kültürün topluma empoze edilebilmesi, kimlik ve aidiyetliğin sağlanmasıdır. Bir devlette vatandaş bağlılığı oluşturulmak isteniyorsa öncelikli olarak eğitim, sağlık ve kültür hayatının yüksek seviyede olması gerekmektedir. Kültürel diplomasi faaliyetleri uygulanabilmesi için kamu ve sivil toplum birlikte hareket etmek zorundadır. Kamu tarafından kültürel diplomasi yürütülmesi için fon tahsisi yapılması durumunda daha verimli sonuçlar alınacaktır. British Council’il düşünecek olursak kamu ve sivil toplum fon desteği açısından iyi bir örnektir.

Milton C.Cummings kültürel diplomasi kavramını fikirlerin, değerlerin, geleneğin ve kültürün toplumlar arasındaki değiş tokuşu olarak açıklamaktadır. Kültürel diplomasinin en önemli uygulama aracı dildir. Dil kullanımı ile toplumlar birbirleri arasında kültürel iş birliği sağlamaktadır. Bir toplumu anlamak için yapılması gereken en öncelikli işlem hedef toplumun dilinin öğrenilmesidir. İnsanlar dillerini kullanarak hayata bakış açılarını, gelecek beklentilerini, dünyayı algılayış biçimlerini açıklamaktadırlar (Kitsou, 2011:21-39). Aynı dili konuşan toplumlar ulusal sınırların belirlenmesinde önemli rol oynadıkları gibi aynı dili konuşmayan toplumlar da birbirlerini tanımasalar bile birbirlerini anlamaya çalıştıklarında daha etkili bir yapı oluşturacaklardır. Bu idealist yaklaşıma göre kültürel diplomasi barış ve istikrar elçisi olarak günümüzde görülmektedir.

Realistlerde dil ve kültürel diplomasiye oldukça önem vermektedirler. Bu teoriye göre kültürel diplomasi uygulamak isteyen ülke hedef ülke üzerinde kendi dilini yaygınlaştırdığı takdirde etkili politik sonuçlar elde edecektir. Örneğin Afrika ülkelerinde Fransız dilinin anadil veya ikinci anadil olarak kullanımı Fransa’ya Afrika’da güçlü bir politik alan açmaktadır. Brzezinski’ye göre Amerika Birleşik Devletleri’nin günümüzdeki kültürel cazibesini İngilizcenin tüm dünyanın ortak dili olarak kullanılmasına borçludur. İngilizce kullanılarak Amerikan yumuşak gücünün etki alanı genişletilmiştir. Realist teori yaklaşımına göre bir ülke üzerinde hedeflerimiz bulunuyorsa ve bu ülkenin politikalarına nüfuz etmek istiyorsak öncelikli olarak kültürel diplomasi metotları kullanmalıyız. Bir ülkenin kültürel değerleri ülkenin yumuşak gücü olduğu gibi devletlerin istedikleri hedefe ulaşabilmesi için hedef ülkeyi etkilemesi olarak açıklanabilir. Bu yüzden kültürel değerleri dünya çapında saygınlık uyandıran

Ülkelerin uluslararası meydanda daha etkin siyaset ürettikleri gözlemlenmektedir (Nye, 2007:14). Dolayısı ile kültürel diplomasi kamu diplomasisinin alt başlığı olarak sayılmaktadır. Ülkenin yumuşak gücünü oluşturan en önemli değer ülkenin siyasal değerleri, kültürü ve dış politikası tarafından oluşturulmaktadır. Bu bakımdan kültürel diplomasi hedeflere ulaşabilmek için kullanılmaktadır. Kültürel diplomasi metodu ile ülkeler hedef ülke olarak gördükleri ülkelere kültürel sunum gerçekleştirmektedirler. Kültürel diplomasi bir ülke diplomasisinin ana kriteri olarak kabul görmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Kültürel Diplomasi Danışma Komitesi yayınlamış olduğu raporda kültürel diplomasiyi bir ulusun sahip olduğu en önemli diplomasi kaynağı olarak belirtmiştir (US Department of State, 2005:1). Ulusun kültürü onu başka toplumlar üzerinde çekici kılmaktadır. Kültürel diplomasi tarihsel gelişimi açısından incelenecek olursa devletlerin sahip olduğu milliyetçilik kavramından ortaya çıkmıştır. Devletler refah seviyelerini, ekonomik gelişimlerini, siyasi güçlerini, kültür ve sanat bakımından tecrübelerini başka devletlere sunup kendi farklarını ortaya koymuşlardır. Kültürel diplomasiyi gelişim süreci bakımından değerlendirecek olursak kökü milliyetçiliğe dayanmaktadır. lkeler sahip oldukları ekonomik refahlarını, teknolojik alt yapılarını, siyasi alandaki etkilerini başka ülkelere gösterip kendi farklarını ortaya koymuşlardır. 17. ve 18. yüzyılda Avrupa’da hâkim olan Fransız kültürü zamanla diğer devletlerin sömürgecilik ile kendi kültürlerini empoze etmelerine sebep olmuştur. İkinci Dünya Savaşından sonra Amerika Birleşik Devletleri Marshall Avrupa ve Japonya’da yeniden yapılandırma faaliyetlerine girişmiştir.⁶ Bir diğer yumuşak güç göstergesi Soğuk Savaş sonrasında ABD ve SSCB tarafından uygulanan radyo programları, müzik, ğrenci değişimleri gibi çalışmalarda gözlemlenmiştir. Bu şekilde ülkeler sahip oldukları yumuşak glerinin başka ülkelere örnek olmasını sağlamışlardır (Lee, 2015: 354-355).

Kültürel diplomasi kavramı yumuşak güç unsuru olarak sayılmasına karşın her türlü kültür alışverişi kültürel diplomasi değildir. Kültürel diplomasi bir ülkenin dış politika amaçları için uygulanmalıdır. Bu yüzden devlet tarafından desteklenen çalışmalar kültürel diplomasi olarak sayılmaktadır. Dışışleri bakanlıkları ve iştiraki bulunan kurumlar vasıtası ile devlet eli ile gerçekleştirilmektedir. Sivil toplum ve devletin ortak çalışmalarda bulunması istenilen sonuçların daha verimli olarak elde edilmesini sağlayacaktır. Bu nedenle kültürel diplomasi faaliyetleri günümüzde devlet destekli olan vakıf ve dernekler vasıtası ile yürütülmektedir. Kültürel diplomasi birçok kişi tarafından farklı yorumlanmıştır. Tek yönlü iletişim mi yoksa iki yönlü iletişime dayalı etkileşim midir? Zaharna kültürel, eğitsel değişim programlarının

⁶ İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD gibi Almanya’da nasyonal sosyalistlerin yayılmacı politikalarının sonuçlarını ortadan kaldırmak için kültürel diplomasi faaliyetlerin önem vermiştir (Fischer, 2009: 253).

dinlemeye ve diyaloga dayalı ilişki kurma biçimi olarak yorumlamıştır (Zaharna, 2009: 92-93). Gienow-Hecht ve Donfried devletlerin uygulamış oldukları kültürel diplomasi faaliyetlerinin başarılı sayılabilmesi için kültürel diplomasiyi uygulayan kurum ve hedef alıcı arasındaki iletişimin etkileşim içerisinde olması gerektiğini açıklamaktadırlar (Gienow-Hecht ve Donfried, 2010: 23). Dolayısı ile zamanla kültürel diplomasi devlet destekli vakıf ve dernekler üzerinden yürütülen bir diplomasi haline gelmiştir. Fakat bu görüşe katılmayan Fisher'e göre kültürel diplomasi kültürün sunumu olduğu için daha çok tek yönlü iletişim olarak değerlendirilmektedir. Fisher kültürel diplomasiyi bir ulusun fikir, düşünce, geçmişlerini tek yönlü olarak ifade biçimi olarak açıklamaktadır. Örneğin bir fotoğraf sergisi tek yönlü alışveriş sayılırken öğrenci değişim programları çift yönlü iletişim olarak değerlendirilmektedir (Fisher, 2009: 253). Kültürel diplomasi uygulaması olduğu çalışmalara örnek olarak Büyükelçilik ve Konsolosluklar tarafından düzenlenen resepsiyon ve etkinlikler, Kültür Enstitüleri, dil okulları, diğer ülkelerde faaliyette bulunan lise ve üniversiteler, Akademik Değişim Programları, İş birliği programları, yabancı ülkelerde yayın yapan radyo ve televizyonlar, ülkeler arası protokolleri gösterebiliriz. Fransa tarafından 1883 yılında kurulan Alliance Française Enstitüleri dünyada kurulmuş olan ilk kültür diplomasisi örneğidir. Günümüzde bu enstitü 136 ülkede 800 enstitü olarak faaliyet göstermektedir. 1934 yılında kültür diplomasisi alanına İngiltere'de dahil olmuştur. İngiltere tarafından kurulan British Council'in dünya çapında 233 merkezi bulunmaktadır. Almanya'nın ise sürece dahil olması 1951 yılında Goethe enstitüsünün kurulması ile başlamıştır. Goethe enstitüleri 93 ülkede 158 enstitü ile faaliyet yürütmekte Almanya'nın yumuşak yüzünü temsil etmektedirler. Türkiye ise kültür diplomasisi çalışmalarına 2009 yılında çalışmalarına başlayan 43 ülkede 54 merkezi bulunan Yunus Emre enstitüleri ile başlamıştır. Dolayısı ile kamu diplomasisi ile kültürel diplomasi sıkı ilişki içerisinde bulunmakta olsa da kavram olarak birbirinden farklı anlamları bulunmaktadır. Kültürel diplomasi devlet eli ile kurulmuş olan kurum ve kuruluşlar ile yürütülürken kamu diplomasisini devlet, sivil toplum, uluslararası markalar, şirketler tarafından yürütülmektedir. Dolayısı ile kültürel diplomasiyi birçok faaliyet ile açıklamak mümkün olsa da en belirgin özelliği kamu diplomasisi metotlarının üzerine sahip olunan kültürel motiflerin eklenmesidir. Kültürel diplomasi bir ulusun sahip olduğu değerler ve kültürel bağlarının başka ulusları etkilemek için kullanması olarak açıklanabilir. Her ülke kültürel diplomasisini kendine has metot ve tarihi yaklaşımlar ile sürdürebilmektedir. Gerçekleştirilen faaliyetler ülkelerin sahip oldukları tarih ve kültürel bağlar üzerine inşa edilmektedir. (Kalın, 2011:11). Kültürel diplomasi uygulayıcı ülke tarafından kendi kültürü ve yargılarını kullanarak kendisine sempati besleyen elit ve entelektüel kesim oluşturma işi olarak görülmektedir. Kültürel yargılar ile

oluşturulacak olan bürokratik kesim tarafından alınacak kararda etkili olunacaktır (Develi, 2014: 6). Kurumlar ile yapılan etkin iş birlikleri çerçevesinde gerçekleştirilecek olan bilimsel ve kültürel çalışmalar dünya kamuoyuna yayınlar aracılığı ile duyurulmaktadır. Bu çalışmalar ile toplumlar arasında iş birliği köprüleri kurulmaktadır. Kültürel diplomasisi çalışmaları uzun soluklu çalışmalar olsa da sonuçları bakımından oldukça etkilidir. Bu çalışmalar kimi zaman dini motifler kimi zaman ise kültürel motifler aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Günümüz toplumlarında medya aracılığı ile uygulanan kültürel diplomasi sinema ve dizi gibi programlar ile oldukça sık uygulanmaktadır. Dil ve kültür aracılığı ile kurulan uzun dönemli ilişkiler sonuçları açısından oldukça kalıcı olmaktadır (Cull, 2010, akt. Arslan, 2014:97- 98). Kültürel diplomasi için birçok araç kullanılmaktadır. Bu araçların başında ülkenin elit kesimleri için sanat ve edebiyat çalışmaları gelmektedir. İkinci olarak ise eğlence öncelikli olan popüler kültür aygıtları kullanılmaktadır. Ülkelerin sahip oldukları tarihi ve kültürel mimari yapılarda kültürel diplomasi araçları arasında yerini almaktadır. Arap coğrafyasındaki modern ve ihtişamlı gökdelenler birçok dünya vatandaşı tarafından ziyaret edilmek istenmektedir. Ayrıca tarihi yapılar da ülkeler tarafından birer kültür elçisi olarak görülmektedir. Bu uygulamaların yanı sıra kültürü aktarmanın en önemli yanı dil kullanımıdır. Bu yüzden kültürel diplomasi çalışmalarında en önemli aygıt dilsel çalışmalardır. Bütün bu bilgiler kültürel diplomasi ile dış ilişkilerin sıkı bağı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu açıdan kültürel diplomasi sadece dışişleri bakanlığı tarafından yürütülecek faaliyetler değildir. Diplomatların desteğinin yanında kurumların birlikte yürütmüş olduğu çalışmalardır. Kültürel diplomasi toplumların birbirleri ile olan ilişkilerini geliştirmenin yanında ülkelerin iç reformlarının yapılmasını sağlayan faaliyetlerdir. Kültürel ilişkilerin artması ülkelerin dış politikada ellerini kuvvetlendirmektedir. Toplum üzerinde oluşturulmuş olan sempati ülkenin elit kesimleri tarafından alınacak olan kararlara tesir edilmesini sağlayacaktır. Dolayısı ile kültürel diplomasi bu açıdan politik, sosyal ve ekonomik ilişkiler yolu ile kültürel öğeler kullanılarak yürütülen diplomasi türüdür. Kültürel diplomasi açısından sanat ve edebiyat karşılıklı duygu değişimlerini hareketlendirdiği için önemli bir aygıttır (Banks, 2011:111). Kültür toplumlar üzerinde inandırıcılığı oldukça fazla bir araç olduğu için kültürel ilişkiler toplumların negatif olan inanışlarının değişiminde etkilidir (Szondi,2009:302). Kültürel diplomasi hükümetlerin diplomatik ilişkilerini kolaylaştıran ülkenin olumlu duruşunun tanıtımına katkı sağlayan araç olarak görülmektedir. Ülkeler kültürleri ve gelenekleri aracılığı ile ulaşılması ve aşılması zor olan engelleri aşmaya çalışmaktadırlar. (Chartrand ve Szondi, 2009:302). Kültürün politik ve siyasi değerler arasında yer alması başarılı dış politika hedeflerine ulaşmak için önemlidir. Ülkenin sahip olduğu kültür bilim, sanat, edebiyat, medya gibi metotlar kullanılarak yapılabilmektedir. Bu metotlar aracılığı

ile ülkeler birbirlerine yakınlaştırılmaktadır. İnsanlar arasındaki sınırların kurulan ilişkiler yolu ile ortadan kaldırılması için çalışılmaktadır. Farklı toplumların halklarına ülkenin sahip olduğu dil ve kültürel öğeler kullanılarak olumlu imaj oluşturulmaktadır. Bu imaj kültürel ilişkiler kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Kültürel ilişkiler kullanılarak oluşturulan ilişkiler toplumlar üzerinde derin izler bırakmaktadır. Ayrıca kültür aracılığı ile oluşturulan güven duygusu toplumlar tarafından daha kolay kabullendirilmektedir. Kültürel diplomasi çalışmaları bakımından ülke liderlerinin karşılıklı ziyaretleri, akademik ve öğrenci değişim programları, sivil toplum kuruluşları ile yapılan iş birlikleri, eserlerin çeviri yolu ile dünya çapında yayınlanması, medya yayınları, kültürel bilgilerin aktarılması, bilimsel ve kültürel çalışmalar olarak açıklanabilir (Signitzer ve Wamser, 2009:382-411). Günümüzde kültür kalplerin kazanılması ve toplumlarda ortak dilin oluşturulması için gerekli görülmektedir. Kültürel diplomasi kamu diplomasisinde etkili araç olarak görülmektedir. Bu araç ülkelerin dış politika oluşumunda kolaylık sağlamaktadır. Soğuk savaş dönemlerinde dahi ülkeler birbirleri arasındaki ilişkileri kurulabilmek ve etkili sonuçlar alabilmek için kültürü en önemli öge olarak görmüştür. Kültürel diplomasi sonuçları bakımından uzun soluklu olmasına karşın oldukça etkindir. Amerika tarafından yürütülen kültürel diplomasi çalışmaları ile Sovyetlerin yıkılma süreci hızlandırılmıştır. Bu örnek kültürel çalışmalar ile fikirlerin daha hızlı yayıldığını ortaya koymaktadır. Ülkelerin hedefleri doğrultusunda kültürel diplomasi şekillendirilmektedir. Bütün bu çalışmalar kültürel diplomasinin verimli biçimde yürütülebilmesi için birçok kuruluşun iş birliği yapması ile gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda yürütülecek olan faaliyetler toplumun önde gelenleri, sivil toplum kuruluşları ve kamu kuruluşlarının ortak katılımı ile gerçekleştirilmelidir. Kurumsal organizasyonların yanı sıra ülkelerin sahibi oldukları medya organizasyonlarının katkısı ile fikirlerin yayılması daha kolaylaşacaktır. Örneğin imaj çalışmaları konusunda Fransa tarafından kurulmuş olan Fransız Birliği dünya çapında ülke itibarını kazandırmaya çalışmıştır. Fransa'nın diğer ülkelerdeki duruşunu güçlendirmeyi amaçlayan bu çalışmalar dış politikada etkin olmalarını sağlamıştır (Roberts, 2007:37-38). İkinci Dünya Savaşından sonra Almanya farklı olduğunu gösterebilmek ve dünya çapında dilini yaygınlaştırabilmek için GOETHE Enstitülerini kurmuştur. Enstitü ile dünya çapında Alman imajının tazelenmesine olanak sağlamıştır (Isar, 2012:119). Amerika Birleşik Devletleri tarafından kültürel diplomasi çalışmalarına oldukça önem verildiği için Birleşik Devletler Enformasyon Ajansı kurulmuştur. Ajans aracılığı ile Amerikan kültürü dünya çapında tanıtılarak Amerika'ya karşı toplumlar tarafından sempati oluşumu sağlanmıştır (Fitzpark, 2008:4). Ülkelerin sahip oldukları güçlü imajları siyasi ve ekonomik hedeflere ulaşma sürecini hızlandırmaktadır. Başarılı bir imaj ile uluslararası yatırımlar çoğalabileceği gibi ülkenin

kalkınma süreci hızlanacaktır. İmaj çalışmaları ülkenin marka değerini arttırdığı gibi dış ülke hükümetleri ile olan müzakere ortamını büyötmektedir. Bu bakımdan kültürel diplomasi müzakere aracı olarak görölebilmektedir (Wang, 2006:91-96). Diplomasi kamu diplomasisinin türü olan kültürel diplomasi aracılığı ile yürütöldüğü takdirde olumlu sonuçlar getirecektir. Kültürel diplomasinin kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının iş birliği içinde yürütölmesi başarının daha hızlı ve kalıcı olmasına katkı sağlayacaktır. Ülkelerin önce kendi halklarına kültürel diplomasinin önemini anlatması sürecin daha verimli sonuçlanmasını sağlayacaktır. Ülkenin kendi kamuoylarının desteklemediği projelerin başka ülke kamuoyları tarafından olumlu sonuçlar doğurması beklenmemektedir. Bu yüzden yeni kurulan devletler ilk olarak kamu diplomasi faaliyetlerine önem vermektedir (Akseki, 2014:981).

1.2.4.2. Dini Diplomasi

Kamu diplomasisinde etkili olarak gösterebileceğimiz bir diğör alan ise Dini Diplomasidir. Ülkeler sahip oldukları dini gruplar üzerinden aynı dine mensup kitleleri etkilemeye çalışmaktadırlar. Aynı zamanda dini otoriteler dinlerinin istikbali için toplumlar ile teknoloji yolu ile iletişime geçip toplumların ortak hareket etmelerini sağlamaktadırlar. Din kendine özgü normları bulunduğı için dini konularda aynı dine sahip olan insanlar ortak dilde buluşmaktadırlar. Toplumların ortak çıkar ve paydada buluşmaları için kültürel diplomasi önemli bir faaliyet olarak göze çarpmaktadır. Kültürel diplomasi için her türlü dini ve siyasi aktivite amaçlara ulaşabilmek için kullanılmıştır. Avrupa tarafından Papalığın öncölüğünde birleşip gerçekleştirilen Haçlı Seferleri dini amaç olarak görünse de asıl hedefleri siyasi hedefler olmuştur. Papalar kendi gelecekleri ve siyasi otorite üzerinde hakimiyet kurabilmek için bu seferleri dini motifler ile süsleyerek sunmuşlardır. Dünyanın birçok ülkesinde görev yapan din görevlileri aracılığı ile ülkeler farklı toplumlar ile iletişim kurmaktadırlar. Kurulan iletişim sonucunda ülkelerin hedeflemiş oldukları politikaları gerçekleştirebilmek için din görevlileri kamu diplomasisi aracı olarak faaliyet göstermektedirler. Uluslararası ilişkilerde diplomasi resmi olarak ikinci dünya savaşının hemen öncesine dayanmakta olsa da esasında Roma ve Antik Yunan'a uzanan bir gelişim süreci içerisindeydir. Devletlerarası ilişkilere pek çok örnek verilebilmektedir. Diplomatik mektuplar, devlet başkanlarına yapılan tavsiyeler, uluslararası hukuk metinleri, devlet adamları ve askerlerin yazışmaları ve otobiyografiler diplomasi açısından önemli sayılacak belgelerdir (Torbjon, 2006:12-13). Diplomasi açısından bu belgeler dışında dini belgelerde önemli birer kaynaktır. Papalık kilise çıkarlarını koruyabilmek adına birçok devlet ile iletişim kurmuştur. Papa'nın önderliğinde Avrupa tarafından düzenlenen Haçlı seferleri ile Hristiyanlığın Doğı ve Orta doğuya yayılması amaçlanmıştır. Çoğunluğunu

Avrupa halklarının oluşturduğu bu ordular Papa'nın devletler ile yapmış olduğu diplomasinin ürünüdür. Dolayısı ile dinin diplomasi ve uluslararası ilişkilere etkisi Haçlı Seferleri ile oldukça hissedilmiştir. Bir diğer dini diplomasi faaliyetine örnek olarak Ortaçağda kilisenin Avrupa'nın birliğini sağlayabilmek için yürütmüş olduğu çalışmaları gösterebiliriz. Ortaçağ Avrupa'sında siyasal düzen devletlerden çok krallar, soylular, ruhban sınıfı ve şehirlerarası değişken siyasi otoritelerden mevcuttur (Wilson ve Dussen, 1995:154). Bu dönemde Kilise tarafından Hristiyan devletler arasında barış ve birlikteliği sağlayabilmek için "Kilise Barışı" kavramı oluşturulmuştur. Kilise mülkiyeti ve sivil halka karşı savaş ve şiddet tehdidinin ortadan kaldırmak amaçlanmıştır. "Tanrısal Ateşkes olarak da adlandırılan bu kavram ile haftanın belirli günlerinde, belirli mevsimlerde ve dini bayramlarda savaşmayı yasaklamaktadır (Roemer, 2009:105). Tarih boyunca birçok dini diplomasi anlaşması mevcuttur. Anlaşmaların yanında din ülkelerin çatışmaya düştüğü konuların başında gelmektedir. Günümüzde birçok ülkede dini topluluklar arasında çatışma devam etmektedir. Arakan'da Budist rahipler tarafından Müslüman halka uygulanan baskı dini etnik grupların çatışmalarına örnek teşkil etmektedir (Seib, 2013:9). Devletler dini gruplara karşı politika geliştirmiştir. Bu gruplar arasında iletişim kurularak siyasi hedeflere ulaşma, dini diplomasi faaliyeti olarak kabul edilmektedir. Dini diplomasi politika üretiminde etkili olsa da zaman zaman siyasi otoriteye karşı çalışmalarda bulunabilmektedir. Dini grupları destekleyen politikacılar ile bu grupların çıkarları her zaman örtüşmeyebilmektedir. Bu gruplar kendilerini destekleyen halk kitlelerini hükümetler üzerinde baskı unsuru olarak kullanmaktadırlar.

Dini diplomasi tarih boyu kamu diplomasisinin yumuşak güç unsuru olarak görülmüştür. Ortaçağda kilisenin kendi siyasi varlığını sürdürebilmek için yürütmüş olduğu diplomatik savaşlar genelde Roma öğretilerine dayanmakta olsa da bu öğretiler Papalık tarafından tekrar uyarlanmıştır. ⁷Papalık diplomasisinde ülkeleri birbirlerine kışkırtmak için yeri geldiği zaman yalan, iftira, yeri geldiği zaman ise casusluk faaliyetleri sıklıkla gözlemlenmektedir. Kilisenin kendi iç çekişmeleri ve Krallar ile olan siyasi güç çekişmeleri bu metotların ustaca uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Papaların uygulamış olduğu kurnaz dış politika ile papalık siyasi otorite üzerinde güç elde etmiştir. Zamanla krallara taç giydirme törenleri papalar tarafından düzenlenecek, papaların çağrısı ile toplanan askerler Filistin ve Kudüs'e Haçlı Seferleri düzenleyecektir. Dolayısı ile uluslararası camiada papalar günümüze kadar gelen güçlü aktörler haline gelmişlerdir. Vatikan Devleti özerk yapısı ve papaların papalık dışında devlet başkanı unvanı ile yapmış oldukları uluslararası seyahatler kamuoyu

⁷ Papalık: Katoliklerin ruhani lideridir. Merkezi Vatikandır. Dini motifler kullanılarak , kimi zaman aynı dine mensup olan insanlar kimi zaman ise farklı dini gruplar arasındaki iletişim yolu ile dini diplomasi gerçekleştirmektedir.

tarafından büyük ilgi çekmektedir. Bu seyahatler dini diplomasi açısından etkin araçlardır. Din adamları toplumların manevi ihtiyaçlarının karşılanması için güçlü figür olması sebebiyle politik konularda toplumu yönlendiren kesim olmuşlardır. Bu yönlendirmeler siyasi iktidarın yaşam alanını sınırlandırdığı gibi kimi zaman ise iktidarın sonunu getiren mücadeleler olmuştur.

Diplomaside güçlü bir araç olarak kullanılan dini diplomasi hedeflenen sonuçların elde edilmesini her zaman sağlayamamıştır. Siyasi iktidar tarafından güçlendirilen bu gruplar zamanla güç zehirlenmesine kapılıp kendini devleştiren iktidara muhalif duruş sergilemişlerdir. Elllerinde bulundurmış oldukları halk desteğini hedefe atışlenen silah gibi iktidar üzerinde kullanmışlardır. Dini diplomasi gibi bir başka kamu diplomasi aracı ise Kültür elçiliği diğer adı ile vatandaş diplomasisi olarak adlandıracağımız kavramdır. Vatandaş diplomasisi olarak kimi zaman devletlerin yönlendirmesi ile kimi zaman ise uluslararası örgütlerin çalışmaları ile faaliyet göstermektedirler. Birleşmiş Milletler tarafından elçi olarak tayin edilmiş kişiler ekonomik olarak zayıf, dini, siyasi baskı ve otorite altında kalmış olan toplumları ziyaret ederek dünya kamuoyu ilgisini bu bölgelere çekmektedirler. Bu ziyaretler kapsamında toplanmış olan yardımlar ihtiyaç sahibi ülkelere iletilmektedir. Birleşmiş Milletler Barış elçisi olarak görev yapmakta olan bilim ve sanat dünyasından tanınmış kişiler toplum tarafından sevildikleri için kendilerine ve aidiyeti bulundukları ülkelere karşı sempati beslenmesini sağlamaktadırlar.

1.2.4.3. Vatandaş Diplomasisi

Vatandaş diplomasisi kamu diplomasisinin alt kolu olarak adlandırılmaktadır. Vatandaş diplomasisi kamu diplomasisinden farklı olarak vatandaştan vatandaşa iletişimin kurulduğu diplomasi türüdür.⁸ Vatandaştan vatandaşa diplomasi faaliyeti yürütülebilirken aynı zamanda Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar tarafından da elçi tayin edilebilmektedir. Bir ülkenin vatandaşı farklı ülkede seyahat, eğitim ve iş için bulunduğu bu faaliyetlerin dışında ülkesini temsil etmektedir. Almanya tarafından 1960’larda başlayan göçmen işçi alımları ülkenin iş gücü açısından ekonomik değer oluşturduğu gibi Alman halkının başka kültürleri tanımasına vesile olmuştur. Almanya’da Türklerin yoğun olarak bulunması sonucunda bugün Alman turistlerin tercih ettiği ilk destinasyon Türkiye olmaktadır. Bu durumun birinci nedeni Almanya’da yaşayan Türkler tarafından kimi zaman bilerek kimi zaman ise bilmeden yürütülen diplomasiidir. Kamu diplomasisi günümüzde halktan halka iletişim olarak adlandırılırken, eski anlamı hükümetten halka iletişim sürecidir (Mueller, 2009:135-153). Uluslararası kuruluşlarda

⁸ Vatandaş diplomasisi genellikle Erasmus, DAAD gibi Akademik değişim programları aracılığı ile yürütülen çalışmalardır.

yönetici pozisyonunda görev yapan kişiler vatandaşı oldukları ülkeleri gönüllü elçi olarak temsil etmektedirler. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres kurum faaliyetlerinin yanında vatandaşı olduğu Portekiz'i temsil etmektedir. Kültür elçisi olarak adlandırılan sanatçılar, edebiyatçılar, iş adamları, bilim insanları, gazeteciler, akademisyenler, yurt dışında görevli din adamları, öğretmenler, öğrenciler kamu diplomasisinin en iyi uygulayıcılarıdır. Görev yapmış oldukları ülkelerde aidiyeti oldukları ülkelere karşı sempati beslenmesine yol açmaktadır. Vatandaş diplomasisi yurt dışında olduğu gibi yurt içinde aynı ülkede yaşayan farklı etnik kimlik ve dini grup arasında da gerçekleşebilmektedir. Kendi grubunun üstün yanlarını ortaya çıkarıp taraftar kitlesini artırmaya dönük bir çalışmadır. Siyasi partiler üyeleri aracılığı ile programlarını vatandaşlara aktarmaktadır. Dolayısı ile vatandaş diplomasisi çok geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Özellikle yurtdışında yaşayan vatandaşların artan vatan hasretleri yaşadıkları ülkelerde kendi devlet politikalarının bir numaralı savunucusu olmalarını sağlamaktadır. Günümüzde diplomasi değişime uğramış, insan odaklı hale gelmiştir. Gelişen teknoloji dünyanın her yerinde bulunan insanların iletişim kurmasına, kendi kültür ve fikirlerini başka toplumlara empoze etmelerine olanak sağlamıştır. Kültür elçiliğini sivil vatandaşlar dışında devlet başkanları tarafından da uygulanabilmektedir (Mueller, 2009:135-153). Devlet Başkanları yöresel kıyafetleri ile kendi kültürel değerlerini farklı toplumlara yansıtmaya çalışmaktadır. Vatandaş diplomasisi gibi bir başka yumuşak güç unsuru Marka diplomasisidir. Şirketler oluşturdukları dünya çapındaki markalar ile bu markaların tercih edilmesini sağlamaktadır. Ülkeler sahibi oldukları dünya çapındaki markalar ve bunlara bağlı teknolojik birikim aracılığı ile kendi ülkelerine olan sempatiyi arttırmaktadırlar.

1.2.4.4. Marka Diplomasisi

Marka diplomasisi uluslararası şirketlerin ülkelerin dış ilişkilerinde arzu edilen politikaların oluşturulması için harcanan emek olarak açıklanabilir. Marka üretilen ekonomik değer toplumda tanınma bilirliliği için oluşturulmuş olan isim veya semboldür. Marka tüketici ile iletişimi sağladığı için pazarlama unsuru sayıldığı gibi aynı zamanda bir diplomasi aracıdır. Markalar küresel ölçeğe ulaştıklarında arkalarında olan toprakların gücünü hissettirmektedirler. Üretilen ürünün sağlamlığı veya kalitesi menşei olduğu toplumun tümüne atfedilmiştir; örneğin Alman ürünü sağlam olur gibi bir bakış açısının toplumda oluşması sağlamaktadır. Ürün ve menşei, toplum kullanıcı açısından eşit kabul edilmekte ve markalar aracılığı ile uzak olan mesafeler kısaltılmaktadır. Markaları kullanan toplumların üretici ülkeler ile duygusal bağlantısı olduğu kabul görmektedir. Bu bağı oluşturan marka diplomasisi ürün ile hedef ülke tüketicisinin iletişime geçmesini sağlamaktadır. Ülkenin sahip olduğu değer ve yargıların

halklara aktarılması marka diplomasisi tarafından yapılmaktadır (Batı, 2013:331). Geleneksel diplomasinin gelişimi ile oluşturulan marka diplomasisi ülkelerin dış tanıtımına ve imajına olumlu katkı sağlamaktadır. Markalar ülkelere ekonomik katkı dışında oluşturdukları küresel birliktelikler ile diplomatik pratiklerin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Ülkelerin markaları ekonomik birer aygıt olmanın dışında genel ülke markası oluşturma aracıdır. Güney Kore'nin imajının Samsung, LG, Hyundai gibi markalar aracılığı ile güçlenip ülkenin toplumuna başka toplumlar tarafından sempati beslenmesi örnek gösterilebilir. Ulusal kimliği kültür, tarihi özellikler, politik yapılar temsil ederken günümüzde ise bu temsili ülkenin sahip olduğu markalar devralmıştır. Temsil edilen ulusal iletişim kurulmasını teşvik etmektedir. Markalar ile kurulan iletişim ve diplomasi uzun soluklu ve etkilidir. Markaların diplomasi açısından etkileri her zaman olumlu sonuç vermeyebilir. Üretim kalitesi düşük ürünlerin menşei ülkenin tamamına mal edilmesine neden olur. Örneğin Çin'de üretilen bir takım ekonomik ürünlerdeki kalite problemleri bütün Çin ürünlerinin kalitesiz olduğu imajını bırakmaktadır. Bu olumsuz yanı dışında markalar menşei ülkelerinin isimlerinin dünyanın her köşesinde duyulmasını sağlamaktadırlar. Dolayısı ile markaların diplomasiye oldukça büyük katkıları bulunmaktadır. Günümüzde küresel ölçekli markalara diplomasiye oldukları destekten dolayı marka diplomatları denmektedir. Daha fazla kar elde etmek için kurulmuş olan küresel ölçekteki şirketleri yumuşak güç unsuru olarak tanımlayabiliriz (Aaker, 2014:1). Ülke olarak yetersiz kaldığımız konularda hedef ülke halklarına markaların gücü ile rahatlıkla ulaşabiliriz. Markaların bir başka özelliği ise ülke sınırlarını kurmuş oldukları duygusal bağ ile genişletmeleridir. Tüketici ve pazar olarak bakılan halklar esasında politik çıkarların gerçekleştirilmesi arzu edilen halklardır. Bu halklar markaların olduğu kadar ülkelerinde hedef kitle haline gelmekte marka gücü ile yumuşak güç diplomasisi uygulanmaktadır. Ülke halkı yürütülen faaliyet ile istenilen yöne evrilmeye çalışılmaktadır. Bu şekilde ulusal çıkarların korunması kendi kültür ve fikirlerinin başka toplumlarda benimsenmesi sağlanmaktadır. Diplomaside marka elçisi olarak tanımlayacağımız markalar elde ettikleri ekonomik değer yanında kendi ülke imajlarına kattıkları olumlu katkı ile siyasi iktidarın elini güçlendirmektedirler. Global markalar güçlü bağlantıları, reklam ve kabiliyetleri ile uluslararası alanda profesyonel etki bırakmaktadırlar. Dünya ölçekli markalara en çok sahip olan ABD özellikle yoksul halklar tarafından kurtuluş yolu olarak görünmektedir. Dünya çapında 188 global marka ile ABD lider konumdadır. Ekonomik değer olarak görülen markalar dışında ABD tarafından oluşturulan bir başka değer ise Hollywood yapımı sinema filmleridir. Yapılan filmler vasıtası ile ABD için kurtarıcı, refah seviyesi yüksek, demokrasi açısından oldukça zengin imajı oluşturulmaktadır. Afrika ve Asya'nın fakir halklarında Amerikan rüyası taleplerinde artış

sağlanmaktadır. ABD uygulamış olduğu dünya çapındaki olumsuz politikalara karşılık toplumları etkileyebilmek için yumuşak güç unsurlarını sıklıkla devreye sokmaktadır (Batı, 2013:331). Almanya ikinci dünya savaşındaki imajını değiştirebilmek için yumuşak güç unsurlarını ABD'den sonra en çok kullanan ikinci devlettir. Dünya çapında açmış olduğu GOETHE Enstitüleri aracılığı ile zayıf olan olumlu imajını düzelterek güçlü bir Alman kimliği ortaya koymaya çalışmaktadır. Uluslararası ölçekte faaliyet gösteren şirketler tarafından oluşturulmuş olan markaların öncelikli amacı kar elde etmek olsa da toplumlararası iletişimin güçlü olduğu günümüzde diplomasiye katkıları oldukça önemlidir. Markalar gibi uluslararası diplomaside önemli bir diğer kesim ise sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar kurmuş oldukları bağlantılar ve faaliyetlerini yürütmüş oldukları çalışmalar ile dünya çapında ilgi odağı olarak çalışmaktadırlar.

1.2.4.5. Sivil Toplum Diplomasisi

Sivil toplum kuruluşları günümüzde adından sıklıkla söz etmekte olduğumuz toplumun bütün kesimlerinden insanlar tarafından oluşturulmuş olan, çalışma alanları demokrasi, yoksulluk, eşitlik, sosyal çatışmaların ortadan kaldırılması ve insan haklarının korunması gibi birçok alanda faaliyette bulunan kuruluşlardır (Onbaşı, 2005:7-8). Ülkemizde 1980 sonrası genel olarak daha etkin olmaya başlamışlardır. Bugün uluslararası kuruluşlar vasıtası ile kamu diplomasisi etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Küreselleşme ve beraberindeki teknolojik gelişmeler devletlerin diplomasi faaliyetlerini çeşitlendirmesine yol açmıştır. ABD meydana gelen 11 Eylül terör saldırıları sonrasında dünya kamu diplomasisinin önemi gittikçe artmıştır (Varadarajan, 2005:4). Dünya'daki uyuşturucu, terör, kitle imha silahları, yasadışı göç, insan ve silah kaçakçılığı gibi sorunlar çözüme kavuşturulamamış olmasına karşın 11 Eylül saldırısı sonrasında bu problemler daha görünür olarak ortaya çıkmıştır. Bu problemlere düzenli ordular tarafından yapılacak olan askeri müdahaleler ile karşı koymak oldukça zordur. Bu bakımdan kamu diplomasisinin dünya üzerinde etkin rol oynadığı yadsınamaz gerçekliktir. Tehditlerin belirsiz olduğu yürütülen savaşların asimetrik olduğu günümüzde düşman adeta görünmez adam kılığındadır (Tiedeman, 2005:2).

Birinci bölümü kısaca değerlendirmek gerekirse; artan teknolojik gelişmeler ve toplumlar arasındaki iletişim kolaylığı diplomaside yeni kavramların doğmasını kaçınılmaz kılmıştır. Günümüzde çıkarlara ulaşabilmek için devletler tarafından uygulanan gücün tanımı farklılaşmıştır. Sert güç olarak adlandırılan askeri ve ekonomik güç günümüzde yerini rızaya dayalı güç olan yumuşak güce bırakmıştır. Yumuşak güç diplomasisi olarak adlandırılan kamu diplomasisinin sonuçları oldukça kalıcı olduğu gibi toplumlar üzerinde yıkıcı izler

bırakmamaktadır. Kamu diplomasisinin birçok türü bulunmaktadır. En çok uygulanan türü kültürel diplomasıdır. Kültürel diplomasi çalışmaları 1960 ‘yıllarda başlamıştır. Ülkeler sahip oldukları kültürel öğeleri aracılığı ile diğer ülke toplumlarını etkilemeye çalışmaktadır. Kültürel diplomasi açısından dil kullanımının önemi oldukça büyüktür. Dil toplumlar arasındaki iletişimi oluşturan yegane araçtır. Bu yüzden kültürel diplomasi uygulamalarında dil eğitimi, kültürel değişim programları, kitap çevirileri, seminerler ve kültürel etkinlikler ön plana çıkmaktadır. Günümüzde kültürel diplomasi faaliyetleri uzun süreli faaliyetlerdir. Fakat sonuçları toplumlar açısından daha kalıcı olmaktadır. Kamu diplomasisi maliyet açısından savaşımlara göre daha az maliyetli olmasına karşın çalışma açısından birden fazla faaliyetin aynı anda yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Aynı anda insani yardım yaparken toplumsal bir çalışmaya da destek verilmesi örnek olarak gösterilebilir. Sivil toplum , uluslararası şirketler ve kamu kurumlarının devletin yönlendirmesi ile aynı ortak payda altında faaliyet göstermesi oldukça önemlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KAMU DİPLOMASİSİ

Bu bölümde Türkiye’nin Kamu diplomasisi çalışmaları açıklanacaktır. Türkiye tarafından uygulanan kamu diplomasisi metotları ve Kamu diplomasisi kurumları üzerinden konu ele alınacaktır. Kurumların hangi bölgelere ağırlık verdiği, hangi alanlarda faaliyet gösterdiği açıklanacak olan başlıca konulardır. Türkiye’nin uygulamış olduğu kamu diplomasisi çalışmalarında insani yardım ve kültürel diplomasi çalışmaları ön plana çıkmaktadır.

2.1. Türkiye Kamu Diplomasisi

Türkiye’nin içinde bulunmuş olduğu sorunlar diplomasiye daha farklı yaklaşılması gerekliliğini ortaya koymuştur. İçeride yaşanan işsizlik, faili meçhul cinayetler, terör, mezhepsel sorunlardan dolayı dünya kamuoyunda olumsuz biçimde lanse edilmektedir. Bu duruma Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin uygulamış olduğu yanlış politikalar olan hapishanelerdeki işkenceler, dini, kültürel ve mezhepsel sorunlar karşısında sergilenen tavırlar mahal vermiştir. Bu gelişmelerden dolayı Türkiye dünya kamuoyunda Kıbrıs Harekatından⁹ dolayı işgalci, PKK operasyonlarından dolayı komşu ülke topraklarına taciz eden, Ermenileri katletmiş baskıcı otoriter bir devlet olarak lanse edilmektedir. Dünya çapında oluşturulmuş olan bu algının kırılabilmesi için diplomasi faaliyetlerine ağırlık verilmesi konusunda dış politikada fikir birliği oluşmuştur. Sert güç diplomasisi ile başarılı sonuç elde etmenin günümüz şartlarında çokta olumlu karşılanmadığı farkındalığı oluşmuştur. SSCB’nin yıkılmasından sonra Türki Cumhuriyetler bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Bağımsızlığını ilan eden bu cumhuriyetler ile yakın ilişkiler kurabilmek için kamu diplomasisi çalışmalarına başlanılmıştır. Kamu diplomasisinin Türk dış politikasındaki önemi ilk olarak Turgut Özal tarafından fark edilmiştir. 1992 yılında Türk İş birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı olan TİKA kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Türk dış politikasında kamu diplomasisi son yıllarda adından sıklıkla söz ettirmektedir. Birçok vakıf, enstitü gibi kurumlar aracılığı ile başka ülkelerde faaliyetlerde bulunularak Türk dış politikasına hizmet edilmektedir. ABD operasyonlarının dünya kamuoyundaki durumu göz önüne alındığında dış politikada yumuşak güç unsurları ile var olmak gerekliliği anlaşılmıştır. Yumuşak güç diplomasisinin 2000’li yıllar ile uygulanmaya koyulması ile bazı diasporaların keskin tutum ve bakışları dışında Türkiye’ye olan bakışı büyük

⁹ Kıbrıs harekatı 1974 yılın Türk Silahlı kuvvetleri tarafından Kıbrıs’a başlatılan harekattır.

oranda değişime uğramıştır (Kalın, 2011:1). Dünya'daki Türkiye algısındaki değişiklik devletin dış politikadaki rolünü arttırmıştır.

Dünya çapında oluşturulmuş olan Türk imajını değiştirmek oldukça zor bir süreç olduğu için yumuşak güç unsurlarının etkin biçimde kullanılması gerekliliği şarttır. Avrupa'da oluşmuş olan Osmanlı imajını değişime uğratmak bugünkü gerçeklere uyumlu hale getirmek uzun süreli uğraşlar ile elde edilmiştir. Yurtdışındaki Türk imajı sadece Avrupa'da yaşayan beş milyon Türk olmasına, AB müzakereleri yapılmasına rağmen Osmanlı bekası, Müslüman, Ortadoğulu gibi lanse edilmektedir. Gadamer'e göre tarih anlatılan hikaye, semboller, geleneklerde hala sürdürüldüğü için insanların zihinlerinde kolaylıkla silinmesi mümkün değildir. Bu durum Türkiye algısındaki değişikliği zorlaştırmaktadır. Bütün bunlara rağmen Türkiye'nin Osmanlıdan kalma tarihi birikimi Ortadoğu'dan Balkanlara geniş bir coğrafyada etki alanı olmasına neden olmuştur. Arap coğrafyası ile yaşanan duygusal boyut uzun soluklu çalışmalar neticesinde giderilmeye başlamıştır. Arap milliyetçiliğin yoğun olduğu günümüzde Türkiye'nin teknoloji ve siyasi çalışmaları Arap kamuoyu tarafından yakından takip edilmektedir. Kamu diplomasisindeki başarının sırrı Osmanlıdan günümüze sahip olduğu köklü etnik ve kültürel bağları bulunmasındandır (Türbedar, 2003: 331). Bu köklü bağların neticesinde kamu diplomasisi faaliyeti olarak akademisyenler, sanatçılar, iş adamları, uluslararası markalar, sinema, tiyatro, İnsani yardım organizasyonları etkin biçimde kullanılmaktadır. Dolayısı ile Türkiye Osmanlı'dan itibaren imaj çalışmaları yürütmüştür. Bu çalışmalar Cumhuriyetin kurulduktan sonra artarak seyreden bir yola girmiştir. Soğuk Savaşın sona ermesi ile özellikle 11 Eylül saldırıları sonrasında ABD tarafından sert güç kullanımı toplumlar tarafından tepki toplamaya başlamıştır. Bu durumu engellemeye çalışan ülkeler yumuşak güç unsurları ile süreci kendi lehlerine çevirebilmeyi amaçlamışlardır. Bu durum Türkiye içinde geçerli olmakla beraber özellikle 2002 yılı sonrası kamu diplomasisi faaliyetleri çoğalmıştır. TİKA'nın kurulması ile birlikte çalışmalar sivil toplum kuruluşları ile birlikte yürütülmüştür. Bugün Balkanlardaki elde etmiş olduğumuz etkili Türk dış politikasının nedeni yoğun kamu diplomasisi faaliyetleridir (Eralp, 2011: 393). Bütün bu durum dış politikada yeni pratiklerin oluşturulmasını, yeni metotlar geliştirilmesini sağlamıştır. Türkiye'nin günümüz trendleri ve dinamizmi dünyaya daha net açıklanması gerekliliğini ortaya koymuştur. Bütün bu gerçeklikler yumuşak güç unsurlarının rolünü arttırmıştır. Dünyadaki birçok ülke yumuşak güç unsurlarının farkındalığına varmıştır. Bu gerçeklikler sivil toplum ve uluslararası örgütlerin aktif biçimde kamu diplomasisi faaliyetleri için kullanmaya itmiştir. Türkiye'deki kamu diplomasisi daha çok politik eksenli olarak devam etmekte olsa da sahip olduğu stratejik konumu, güçlü kültürel bağları sayesinde yumuşak güç unsurlarını aktif biçimde kullanabilecek

kapasite bulunmaktadır. Türkiye'nin dış politikada yaşamış olduğu sorunlar uluslararası toplumlara ulaşmada titiz çalışma yapmaya zorlamıştır. Bu çalışmalar neticesinde yeni imaj çalışmalarına ağırlık verilmiştir.

2.2. Türkiye Kamu Diplomasisi Kurumları

Türkiye'nin Kamu Diplomasisi kurumları Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı çatısı altında çalışmalarını yürütmektedir. Faaliyet gösteren kurumların başında TİKA gelmektedir. TİKA'nın ardından ikinci büyük devlet kuruluşu olan Yunus Emre Enstitüsü faaliyete geçerek Türkiye'nin diplomasi çalışmalarına katkı sağlamıştır. Bu iki kamu kurumu dışında Medya kurumu olan TRT, Maarif Vakfı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü gibi birçok kamu kurumu ve sivil toplum kuruluşları tarafından Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmaları desteklenmektedir.

2.2.1. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü

Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü 30 Ocak 2010 tarihinde 2010/3 sayılı Başbakanlık genelgesi ile faaliyete başlamıştır. Kurumun başlıca amacı Türk dış politikasının ulusal uluslararası alanda temsilini sağlayacak faaliyetler yürütmektir. Kurum sivil toplum örgütleri ve kamu kurumları arasında iş birliğini güçlendirmiştir. Türkiye'nin dış politikada elini güçlendirecek stratejik planları kurum aracılığı ile oluşturulmuştur. Koordinatörlük aracılığı ile Türkiye'nin yurtdışında doğru biçimde anlatılması hedeflenmiştir. Kurum bu kapsamda yurtiçi ve yurtdışında sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, kültür merkezleri ile iş birliği yapmıştır. Türk dış politikasına katkıda bulunacak çalışmalara destek vermiştir. Etkili dış politika oluşturabilmek için akademisyen ve uzmanlardan oluşan akademik kesim toplantılar ile bir araya getirilmiştir. Öğrencilere yönelik programlar ile fahri elçilik görevi üstlenecek bireyler oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalar dışında kurum tarafından medya çalışmalarına da öncelik verilmiştir. Yabancı basın mensupları Türkiye'de ağırlanarak ülkemiz hakkında detaylı bilgilenmeleri sağlanmıştır. Dolayısı ile kurum oldukça aktif bir biçimde Türk dış politikasına katkıda bulunabilmek için çalışmıştır. Gerçekleştirilen etkili çalışmaların sonuçları dış politikada kendini göstermiştir. Kurum katkıları ile Kamu Diplomasisi Enstitüsü kurulmuştur. Daha sonraki süreçte koordinatörlük Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile İletişim Başkanlığına bağlanmıştır. Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti'nin kamu diplomasisi faaliyetleri İletişim Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Kamu diplomasisi koordinatörlüğünün kuruluşundaki yegane amaç gelişen dünya dinamikleri uygun hareket kabiliyeti kazanmaktır. Dünya çapındaki teknolojik gelişim yeni algoritmalar ile politika üretilmesini zorunlu kılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin milli çıkarlarına ulaşmak için koordinatörlük kurulmuş ve faaliyetlere başlamıştır. Dünyamızın yeni bilgi pratikleri STK ve kamunun birlikte hareket etmesinin daha etkili sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir (Kılıçaslan, 2020: 77). Bu kapsamda koordinatörlük aktif biçimde çalışmalara koyulmuştur.

2.2.2. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yapılan değişiklik ile hükümet yönetim sisteminde değişikliğe gidilmiştir. 16 Nisan 2017 referandumuyla Başkanlık sistemine geçiş sağlanmıştır. Bu yapılan değişiklik ile birlikte Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü kapatılmıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı kamu diplomasisi çalışmalarında koordinatörlüğün yerini almıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Türkiye'nin bütün kurumları arasında iş birliği yapıp ulus markasını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Kurum internet sitesinden güçlü Türkiye vurgusu yaparak Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşmak için her şeyi yapacağını beyan etmektedir. Ayrıca başkanlık tarafından üzerinde durulan bir diğer konu devlet-millet ilişkisinin oldukça sıkı biçimde güçlendirilmesidir.

İletişim Başkanlığı ulusal ve uluslararası medya organları ile iletişim kurmaktadır. Bu iletişim kapsamında kamu diplomasisi faaliyetleri incelenmekte ve raporlanmaktadır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tüm kamu kurumları, sivil toplum ve iş dünyası ile güçlü bağlar kurarak Türkiye'nin dünya çapındaki imajının güçlendirilmesini sağlamaktadır. Kurulacak olan güçlü bağlar ile ulus markalaması oluşturulmaya ve dünya üzerindeki aktörler Türkiye lehine çevrilmeye çalışılmaktadır. (Kılıçaslan, 2020:79). Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından basın ve yurtaş bilgilendirmesi düzenli olarak yapılmaktadır. Birçok kurum ile kurulmuş olan sıkı bağlar yardımı ile diplomaside ortak bir dil oluşturulmaktadır. Böylece daha etkin sonuçlar elde etmek kaçınılmaz olmaktadır. İletişim Başkanlığı medya taraması yaptığı gibi kamu diplomasisi faaliyetlerini tek elden organize etmektedir.

İletişim Başkanlığının aracılığı ile başta TİKA, Yunus Emre Enstitüsü olmak üzere akademik değişim programları, kültürel ve sanatsal çalışmalar, ulusal şirketlerin markalaşması çalışmaları gibi pek çok çalışma koordine edilmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek olan çalışmalar Türkiye'nin daha aktif ve güçlü dış politika izlemesine olanak sağlayacaktır. Soğuk Savaş sonrası değişen dünya algısı birlikte kamu diplomasisi ortaya çıkmıştır. Bu noktadan hareket ile İletişim Başkanlığı kamu diplomasisinin oldukça önemli olduğunun altını çizmektedir. Rıza kazanımı ile elde edilecek olan kazanımların daha uzun soluklu olduğu ortadadır. Bu yüzden Türkiye'nin dünyada marka olabilmesi için çalışmalarını yürüttüklerini açıklamaktadırlar.

Kurum kamu diplomasisi çalışmalarında Türkiye destek olabilmek için çalışmaktadır. Daha aktif bir dış politika oluşturma hedefi bulunmaktadır.

Şekil 2.1. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Teşkilat Şeması

Kaynak: iletisim.gov.tr

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı teşkilat şemasını incelediğimizde Kamu Diplomasisi Daire Başkanlığının bu kurum altında faaliyet yürütmekte olduğu görülmektedir. Başkanın koordinasyonu altında sivil toplum ve kamu kuruluşları kamu diplomasisi çalışmaları için yönlendirilmektedir. Dışişleri Bakanlığı ile eşgüdüm altında çalışmalar yönetilmektedir. Böylece Türkiye açısından daha etki diplomasi oluşturulması amaçlanmaktadır.

2.2.3.Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı 6 Nisan 2010 tarihinde kurulmuştur. Başkanlık Kültür ve Turizm Bakanlığı altında faaliyet yürütmektedir. Başlıca görevleri yurtdışında bulunan Türkler arasında iletişim kurulmasını sağlayarak Türkiye'nin hedeflerine ulaşmasına katkı sağlamaktır. Ayrıca akraba topluluklar olarak adlandırılan Türki Cumhuriyetler ve Balkan coğrafyası gibi dünyanın pek çok yerindeki Türk kökenli soydaşlar ile işbirliği yapılmaktadır. Bu işbirlikleri neticesinde Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmalarına destek verilmektedir. Kurum teşkilat şemasını incelediğimiz zaman kurumda görevli üç başkan yardımcılığı olduğu görülmektedir.

Şekil 2.2. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Teşkilat Şeması

Kaynak: ytb.gov.tr

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı üç başkan yardımcısının hakimiyet alanları ile kurum başkanı tarafından yönetilmektedir.

2.3.3.1. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Faaliyetleri

Yurtdışındaki Türkler ile iletişim kurarak bulundukları ülkelerdeki adaptasyonlarını kolaylaştıracak projeler yürütülmektedir. Yurtdışında bulunan Türk vatandaşlarının sorun ve isteklerinin Türkiye'ye iletilmesi konusunda çalışmalar düzenlenmektedir. Soy bağı bulunan ülkelere ekonomik ve kültürel çalışmalar için destekler verilmektedir. Türkiye'de öğrenim gören yabancı öğrencilere burs imkanları sağlanmaktadır. Bu öğrencilerin Türkiye'de barınma ve sosyal yaşamlarına yönelik çalışmalara destek sağlanmaktadır. Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin ülkelere döndükleri zaman fahri elçi gibi davranacakları düşünülmektedir. Bu yüzden uluslararası öğrenciler kurum tarafından oldukça önemsenmektedir. Kardeş ve soy bağı bulunan ülkeler ile geliştirilen yakın ilişkiler neticesinde ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda daha yakın işbirlikleri amaçlanmaktadır. Bu çalışmalar dışında Türk kökenli halkların adadillerinin korunmasını sağlamak için kamu kurum ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği yapılmaktadır. Kurum tarafından öğrenci değişim, araştırma çalışmaları, tez araştırma bursları, Türkçe Eğitici Yetiştirme bursları, Çift dilli anaokulu programları yürütülmektedir Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, <https://www.ytb.org.tr/sites/default/files/> vizyon (erişim tarihi 21.11.2020). Bütün bu çalışmalar ile Türk kamu diplomasisi desteklenmektedir.

2.2.4. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu olan TRT 1964 yılında özerk tüzel kişiliğe sahip olarak kurulmuştur. Daha sonraki süreçte 1972 yılında gerçekleştirilen anayasa değişikliği ile kurum “ tarafsız” kamu iktisadi kuruluşu olarak adlandırılmıştır. TRT'nin 1990 yılına kadar televizyon yayınları üzerinde tekelleşmesi bulunmaktadır. 1990'lı yıllar ile özel televizyon kanallarının kurulmasına izin verilmiştir. Günümüzde TRT tarafsız ve özerk yayın yapan kamu tüzel kişiliği olarak adlandırılmaktadır. TRT 14 televizyon kanalı ile dünya çapında Türkiye kamu diplomasisine katkı sağlamaktadır. Ayrıca 14 radyo kanalına sahiptir. 41 dilde yayın yapan internet sitesi trtvoltworld ile dünyanın birçok ülke vatandaşına ulaşabilmektedir. Dünya çapında yayın yapan 5 basılı dergisi bulunmaktadır. Kamu yayıncılığı bilinci ile hareket eden TRT Türkiye'nin dünya çapındaki markalaşmasına katkı sağlamaktadır.

2.2.4.1. TRT Faaliyetleri

2008 yılında kurulan trtvotword adlı internet sitesi 41 dilde yayın yapan medya kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir. TRT Belgesel 2009 yılında faaliyete başlamıştır. Türkiye'yi; İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve Türkçe olarak beş farklı dilde dünyaya tanıtmaktadır. 2009 yılında kurulmuş olan TRT Avaz Orta Asya, Orta Doğu ve Kafkaslarda 27 ülke ve 13 muhtar cumhuriyette 250 Milyon kişiye hitap etmektedir. Yayınlarını Türkçe, Azerbaycan Türkçesi, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe ve Türkmençe olarak sürdürmektedir. TRT 2010 yılında Euronews ile ortaklık anlaşması kurmuştur. Euronews'in büyük ortağı konumundadır. Euronews haber kanalı 2010 yılında Türkçeyi 9.dil olarak yayınlarına eklemiştir. 2010 yılında kurulan TRT ETTÜRKİYYE kanalı 2015 yılında TRT- El Arabiya olarak adlandırılmıştır. Kanal Ortadoğu'da yayın yapmaktadır. 2015 yılında İngilizce yayın yapan TRT World kurulmuştur <http://www.trt.net.tr> (erişim tarihi: 29.09.2020).

2.2.5. Türkiye Maarif Vakfı

Vakıf dünya çapında eğitim çalışmalarına destek vermek için kurulmuştur. Kurum 2016 yılında 6721 sayılı kanun ile kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti adına dünya çapında Milli Eğitim Bakanlığı dışında okul açma yetkisine sahip tek kuruluştur. Dünya çapında ilköğretimden yükseköğretime kadar faaliyet yürütmektedir. Vakıf bünyesinde 24 ülkede 104 okul bulunmaktadır. Bu okullar aracılığı ile Türkiye Cumhuriyeti devletinin kamu diplomasisi çalışmaları desteklenmektedir. Kurumun faaliyetlerinin başında dünya çapında kamu kurumlarında görev alabilecek öğretmenler yetiştirmek, bilimsel araştırma çalışmaları yapmak, faaliyette bulunulan ülkenin yasalarına uygun hareket etmeyi sağlayacak çalışmalar yapmaktır <https://turkiyemaarif.org/page/53-faaliyetalanlari> 0(erişim tarihi 11.03.2020). Türkiye Maarif Vakfının gelecek hedefleri arasında daha fazla ülkede eğitim vermek birinci öncelik olarak bulunmaktadır. Maarif Vakfı aracılığı kurulmuş olan okullar aracılığı ile Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmaları desteklenmektedir. Vakıf aracılığı ile kültür elçisi olarak adlandıracağımız bireyler yetiştirilmektedir. Yurtdışında faaliyet gösteren okullar vakıf çatısı altında toplanmıştır. Böylece ortak yöntem ve metotlar belirlenmiştir. Maarif Vakfı Türkiye Cumhuriyeti devletinin kültürel diplomasi kurumu olarak faaliyet göstermektedir. Türk dış politikasına katkı sağlamaktadır.

2.2.6. Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

Kurum 1961 yılında 195 sayılı Kanun ile kurulmuş olup kamu tüzel kişiliği olarak faaliyet göstermektedir. İlk olarak Basın İlan Müdürlüğü olarak çalışmalara başlamış olsa da 1984 yılında Başbakanlığa bağlı olarak Basın Yayın Genel Müdürlüğü olarak çalışmalarını sürdürmüştür. Kurumun başlıca hedefleri hükümet faaliyetlerinin yurtiçi ve yurtdışında etkin biçimde anlatılmasıdır. Ayrıca kurum yerli ve yabancı basın mensuplarının çalışma hayatını düzenleyen tedbirleri almakla yükümlüdür. Türkiye kamu diplomasisi faaliyetlerine destek olmak için kurulmuş olan kurumun önceliği Türkiye hakkında yapılan yerli ve yabancı yayınların denetimi ve karşı bilgilendirmesinin yapılmasıdır. Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü yurtdışında 39 basın müşavirliği ile Türkiye'nin kamu diplomasisi çalışmalarına destek vermektedir. Yurtdışına çıkan Türk basın mensuplarının yurtdışında muhatapları ile toplantı seminer organizasyonları kurum tarafından düzenlenmektedir. Bunun dışında yurtdışında Türkiye'nin tanıtımına olanak sağlayan fotoğraf sergileri organize edilmektedir (BYEGM-FR, 2017: 124-133). Bu çalışmalara Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından verilen destek 2002 yılında 53.3 Milyon TL iken bu rakam 2019 yılında 466 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2.2.7. Türk Kalkınma ve İş Birliği Teşkilatı (TİKA)

Türkiye 1990'lı yıllar ile başlatmış olduğu dış politika atılımını kamu diplomasisi kurumları kurarak daha da olgunlaştırmıştır. Soğuk Savaş'tan sonra Türkiye'nin iç politik meseleleri dış politikasını da etkilemiştir. Dünyada hakim yönetim biçiminin demokrasi olması ülkelerin siyasetine yeni aktörler katılmasını ve bunların dış politikada aktif olmalarını sağlamıştır. Bu yeni aktörler dış politikada yeni kimlik oluşturmuşlardır. Soğuk Savaşın sona ermesinden sonra Türkiye'nin diplomasi faaliyetlerinde dış yardımlar önemli bir dış politika aracı olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle kamu kurumu olarak Türkiye'nin kamu diplomasisine destek veren TİKA Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonraki süreçte 27 Ocak 1992 tarihli resmi gazetede yayınlanan 21124 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türk Cumhuriyetlerine yardım yapmak için kurulmuştur. TİKA ulus aşırı yardım organizasyonu olarak faaliyet göstermektedir. Başlangıçta Dışişleri Bakanlığına bağlı olarak faaliyet göstermiş olan TİKA 28 Mayıs 1999 yılında Başbakanlığa bağlanmıştır. Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) günümüzde Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir (Ulutan, 2012: 11). TİKA'nın 1992 yılındaki kuruluş amacı Türk dilini konuşan ülkeler ve komşu devletler ile ilişkileri arttırmak bu ülkeler ile ekonomik, ticari, teknik iş

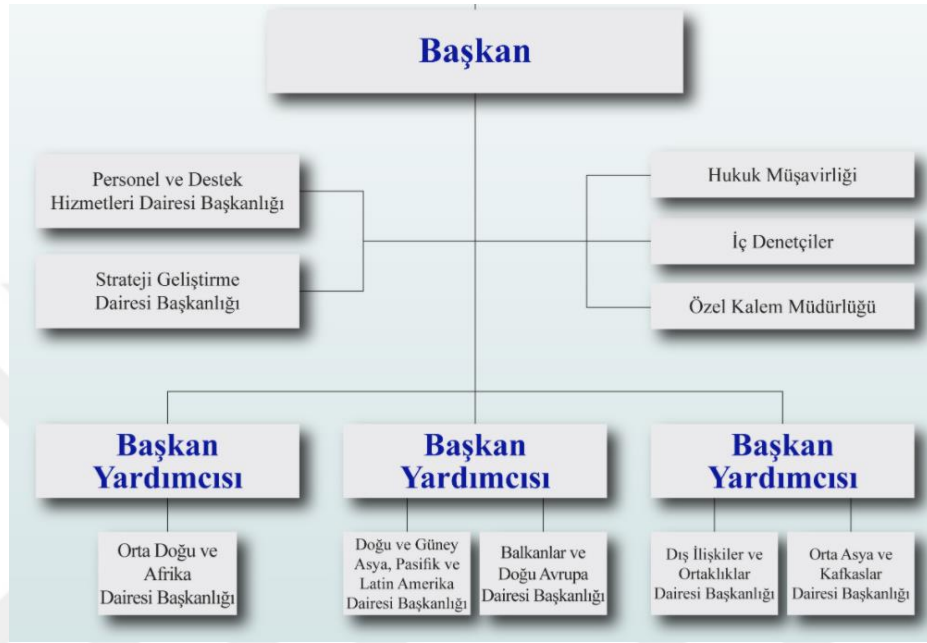
birlikleri sağlamak iken günümüzde bütün dünyada Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin çıkarlarının yumuşak güç unsurları üzerinden elde edilmesini sağlamaktır (Adıyaman, 2011:1). Dolayısı ile kuruluş amacı ilk olarak Sovyetler Birliğinden ayrılarak bağımsızlığını elde etmiş olan ülkelere teknik ve alt yapı desteği sağlamaktır (Akçay, 2012: 64). Türkiye'nin SSCB¹⁰ 'den ayrılan devletler tarafından model ülke olarak değerlendirilmesi TİKA'nın kurulmasını zorunlu kılmıştır. Dış politika aracı olarak oluşturulmuş olan bu kurum ilk olarak bu ülkelerin piyasa ekonomisine geçişlerini destekleyen yegane iletişim unsuru olmuştur (Kabasakal, 2002: 12-18). Bu yüzden Türkiye tarafından uygulanan ilk dış yardımların Türk dünyasına gerçekleşmiş olması diplomaside milliyetçilik duyguları ile hareket edildiğini göstermektedir. Çalışmalar kapsamında Orta Asya'da ilk faaliyetler yürütülmüş olup Türk dilli olmayan Tacikistan'a Türk kavramı oluşturmak için ilk yardımlar yapılmıştır. Günümüzde ise Türkiye tarafından yapılan yardımların çoğunluğunun Afrika kıtasına yönelmesi bu milli akımın bir göstergesidir. Bu durum Balkanlardaki faaliyetlerde de karşımıza çıkmaktadır. Balkanlardaki öncelik Türk ve Müslüman halklar olsa da yapılan yardımlarda ayrıcalık gözetilmeden tüm coğrafyaya ulaşılmıştır (Dağ, 2016: 50). TİKA'nın çalışmaları öncelikli olarak Türk dili konuşulan ülkeler olmakla beraber gelişmekte olan tüm ülkeleri kapsamaktadır. Gelişmekte olan ülkeler ile mali, ticari, eğitim, sosyal ve kültürel iş birliği sağlayarak bu ülkelere teknik destek verilmektedir. Bu görevler dışında TİKA'ya 656 sayılı KHK ile yurt dışında bulunan ortak mirasın korunması, medeniyetler arası diyalogun geliştirilip ön yargıların giderilmesi görevi verilmiştir. TİKA'ya verilen yeni yetkiler ile yurtdışında bulunan birçok tarihi eserin restorasyonu yapılmıştır. Yurtdışında yıkılmaya yüz tutmuş olan Türk tarih ve kültürel dokusunu yansıtan eserlerin restorasyonuna öncelik verilmektedir (Kalaycı ve Aytekin, 2016: 102). Bu çalışmalar özellikle Balkanlar'da bulunan Müslüman halklar arasında olumlu karşılanmıştır. Türkçenin yaygınlaştırılması ve Türk kimliğinin tanıtımı açısından da kurum tarafından gelişmekte olan ülkelere teknik ve mali destek sağlanmaktadır (Yılmaz ve Kılıçoğlu, 2015: 195). TİKA tarafından bir ülkeye uygulanacak olan proje bölgesel, ülkesel ve özel projeler olarak üç alanda yürütülebilmektedir. Proje uygulanacak olan ülkelere gelen istekler STK'ların görüşleri ve iş birliklerine sunularak uygulanmaktadır. Uygulanacak olan çalışmalarda karşı tarafın taleplerine önem vermek yumuşak güç diplomasisinin de temel omurgalarından biridir. Kurumun faaliyetleri 2002 yılından sonraki süreçte dış politikaya farklı bakış açısı kazandırması neticesinde gelişim kaydetmiştir (Kardaş ve Erdağ, 2012: 171).

¹⁰ SSBC: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği. Vladimir Lenin önderliğinde 1922 yılında kurulmuş olan devlettir. Milli gelir: Ülkenin sahip olduğu bir yıllık gelirinin toplam oranıdır (Karagül, 2013: 8).

SSCB'nin dağılmasından sonra Türkiye dış politikada özellikle Balkanlar ve Türk Cumhuriyetleri üzerinde yumuşak güç unsurları kullanıp etki bırakmaya çalışmıştır (Aydın, 2000: 132). Bölgede yapılacak olan çalışmalara önderlik edecek bir organizasyon gerekliliği TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün kurulmasını zorunlu kılmıştır. Dış politikaya katılan yeni aktörler Türkiye'nin uluslararası alandaki konumunu güçlendirmiştir. Soğuk Savaş'tan sonra dünyada oluşan yeni güvenlik anlayışı uluslararası kuruluşların devletlerin politika oluşumunda etkili olduğu görülmüştür. Bu kuruluşlar devletlerin dış politikalarını oluşturduğu gibi pratikte de uygulayıcı pozisyonunda hizmet vermeye devam etmişlerdir. Bu açıdan TİKA Avrasya olmak üzere dünyanın birçok bölgesinde Türk dış politikasının ana oyuncusu konumuna yükselmiştir.

Günümüzde ihtiyaç sahibi olan ülkelere yapılacak olan dış yardımlar dış politikada öncelikli hale gelmiştir. Gelişmiş ülkelerin ihtiyaç sahibi gelişmekte olan ülkelere yaptığı dış yardımlar sempati elde etmelerini ve bu ülkeler üzerinde güç kazanmalarını sağlamaktadır. Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik olarak gelişmiş ülkeler seviyesine yükselişi hızlandıkça gelişmekte olan ülkelere yaptığı dış yardımlar artış göstermiştir. Devletler ile yapmış olduğu askeri, teknik ve ekonomik destekler Türkiye'nin dış politika oluşumunda yeni aygıtlar kullanmayı öğrendiğinin işaretidir. Bu bağlamda TİKA Türk dış politikasının önemli aktörü haline gelmiştir. TİKA aracılığı ile üretilen dış politika Türkiye'nin yumuşak gücünü hissettirmeye başlamıştır. Dünyanın dört bir yanına TİKA aracılığı ile yapılan yardımlar uluslararası alanda Türkiye'nin gücüne güç katmıştır. Dışişleri Bakanlığının belirlemiş olduğu hedefler doğrultusunda faaliyetlerini yürüten TİKA amaçlanan dış politikanın alt yüklenicisi konumundadır. Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapılacak olan yardımların envanterinin tutulması ve organizasyonun yapılması 4668 sayılı kanunla TİKA'ya vermiştir. Kuruluş amacı Orta Asya'da bağımsızlığını ilan etmiş olan devletlerin alt yapılarının geliştirilmesi için teknik destek sağlamak olan TİKA zamanla dünya çapında yürütmüş olduğu çalışmalar ile Türkiye'nin dış politikasının belirleyicisi olmuştur. Bu açıdan değerlendirildiğinde 1992 – 2002 arasında yıllık 250 projede çalışmalar yürütülürken 2003 sonrasında proje sayısı ciddi oranda artış göstermiştir. Faaliyet yürütülen ülke sayısındaki artış sonrasında TİKA'nın 2006 sonrasında yıllık gerçekleştirdiği proje sayısı 1452'ye ulaşmıştır. Bu çalışmalar Türkiye'yi teknik destek alan ülke konumundan teknik destek veren ülke konumuna yükseltmiştir. Karşılıklı beklenmeksizin gerçekleştirilen bu çalışmalar Türkiye'nin yurtdışındaki imajına olumlu katkı sunarken aynı zamanda dış politikada etkili bir güç olmasını sağlamaktadır (Kardaş ve Erdağ, 2012:171).

TİKA kurum yönetim şemasını incelediğimiz zaman kurumda görevli üç Başkan yardımcısının dünyayı bölgesel olarak paylaştığı görülmektedir. Her bir başkan yardımcısı sorumlusu olduğu bölgedeki faaliyetlerden sorumludur.

Şekil 2.3. 2017 TİKA Teşkilat Şeması

Kaynak: tika.gov.tr

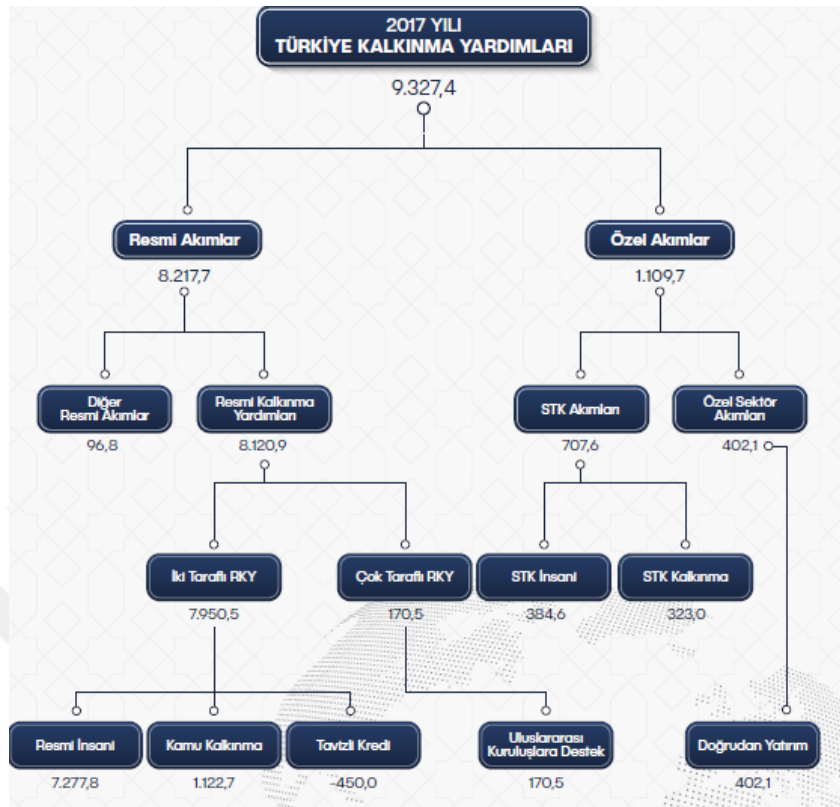
TİKA teşkilat şemasını incelediğimizde dünya çapında faaliyet yürütüldüğü ve bu çalışmaların üç başkan yardımcısı altında toplanmış olduğu görülmektedir. TİKA başkanı Kültür Bakanlığına bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

2.2.7.1. TİKA'nın Faaliyetleri

Türkiye tarafından yapılan kalkınma yardımları devlet kamu kurumu olan TİKA tarafından doğrudan yapılmaktadır. Türkiye tarafından TİKA aracılığı ile 2017 yılında gerçekleştirilen kalkınma yardımları 9327,4 Milyar olarak gerçekleşmiştir. TİKA yardımlardan en büyük payı insani yardımlar almıştır. Yardımlardan en fazla yararlanan ülke olarak ise Suriye, Afrika ve Balkan coğrafyasındaki ülkeler gösterilmektedir. Ayrıca TİKA koordinasyonu ile gerçekleştirilen yardımlar devlet kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum ve uluslararası şirketler tarafından da gerçekleştirilmektedir.

TİKA günümüzde Balkanlarda restorasyon çalışmalarına, Afrika'da su kuyusu açmaya, doğrudan mali destekler sağlamaya, doğal ve ekolojik hayatı koruma amaçlı projelere, eğitim

çalışmalarına, hastane, okul, ibadethane inşaatları gibi birçok ülkede birden fazla alanda çalışma yürütmektedir.

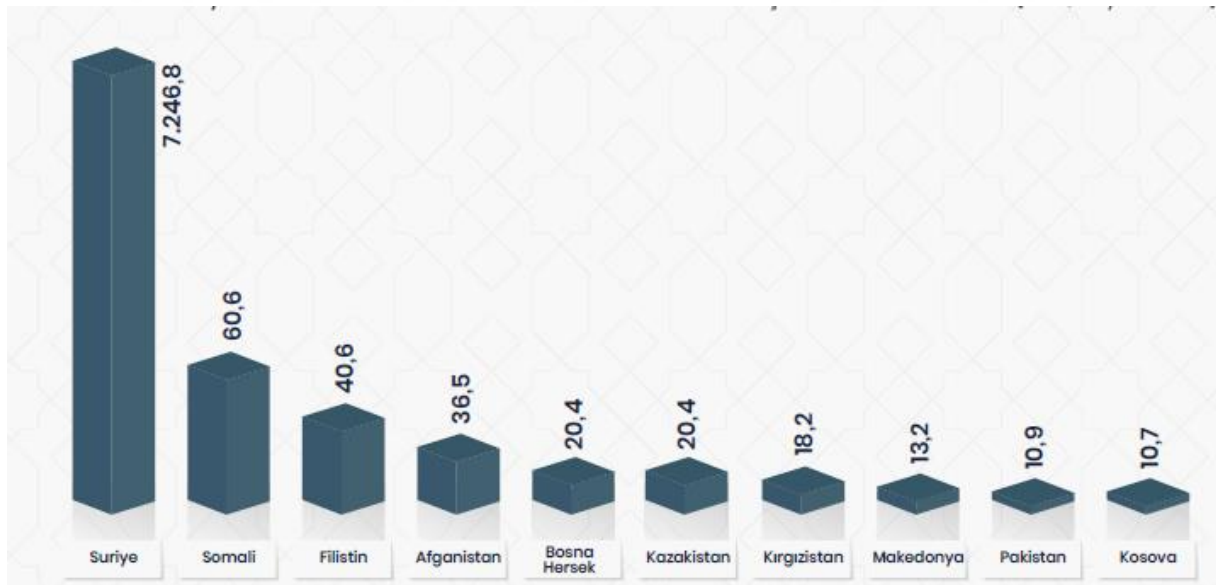
Şekil 2.4. 2017 Türkiye Kalkınma Yardımları

Kaynak: TİKA Kalkınma Yardımları Raporu ,2017 : 11

Türkiye'nin 2005 yılında gerçekleştirdiği Afrika açılımı TİKA yardımlarının daha dinamik yürütülmesini sağlamıştır. Ekonomideki 2000 sonrası gerçekleşen büyüme ve istikrar odaklı durum Türkiye'nin uluslararası meydana daha fazla yardım yapan ülke konumuna yükselmesini sağlamıştır. Türkiye resmi kalkınma yardımları için 2000 – 2008 yılları arasında toplamda 405,82 Milyon ABD doları kaynak ayırmıştır. Yapılacak olan yardımlar ekonomideki olumlu gelişmeler sonucunda 2004 yılında 389,91 Milyon ABD dolarına, 2005 yılında ise 604,12 Milyon ABD dolarına yükselmiştir (Tosunoğlu, 2015: 1-22). Yapılan dış yardımlar 2009 yılında 598,27 Milyon ABD doları iken 2017 yılında ortalama 15 kat artarak 9084,41 ABD doları seviyesine ulaşmıştır. Suriye ve Afrika'ya yapılan yardımlar genel olarak yardımlar için ayrılan kaynağın artmasındaki en önemli nedendir. Mülteci krizinin 2014 yılından sonra her yıl artarak devam etmesi sonucunda yapılması gereken yardım oranlarının ciddi anlamda artmasına sebep olmuştur (Eyilik, 2019: 80).

Türkiye tarafından gerçekleştirmiş olan ikili kalkınma yardımlarının çoğunluğunu insani yardımlar ve mülteci destekleri oluşturmaktadır. İnsani yardım bakımından 2017 yılında toplamda 7.280 Milyon ABD doları yardım gerçekleştirilmiş olup bu durum dünyada en fazla

insani yardım yapan ülkesinin Türkiye olmasını sağlamıştır (TİKA, 2017: 25). Desteklenen insani yardım politikaları dışında eğitim, sağlık, sosyal ve ekonomik alt yapı çalışmaları da TİKA aracılığı ile desteklenmiştir. TİKA tarafından aktif yardım sağlanan Özbekistan, Burkina Faso, Kosova gibi ülkelerde okul, hastane projelerinin yapımının gerçekleştirilmesine öncelik verilmiştir (TİKA, 2018: 30). Bu durum Türkiye'nin bölge halkları üzerinde kurtarıcı olarak görünmesine, hatta dini ve siyasi hakimiyeti tekrar sağlayabilecek olan Osmanlı hakimiyetinin geri geldiği söylemlerinin oluşmasına sebep olmaktadır. Ortadoğu'ya 2017 yılında ayrılan toplam RKY ¹¹oranı 8.193 Milyon Amerikan dolarıdır. Bu oran arasından en büyük payı alan ülke 8.106 Milyon Amerikan doları ile Suriye olmuştur. Dünya çapında gerçekleşen savaşlar ve dinsel, mezhepsel çatışmalar neticesinde insani ve acil yardımlar artmıştır. 2017 yılında ikili RKY 8.894 Milyon Amerikan dolarına yükselmiştir. Dolayısı ile Türkiye tarafından gerçekleştirilen yardımlardan en büyük payı sosyal altyapı yardımları almıştır. Türkiye tarafından gerçekleştirilen sosyal alt yapı yardımlarının birinci önceliği ülkelerin gelir adaletsizliğini ortadan kaldırmak için insani yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. İnsani yaşam şartlarının iyileştirilmesi için eğitim, sağlık, nüfus, politika programları, içme suyu, su hijyeni ve kanalizasyon, idari ve sivil altyapılar ile diğer sosyal altyapı ve hizmetler için TİKA aracılığı ile kaynak sağlanmaktadır. Gerçekleştirilen mali yardımlardan en çok yararlanan ülke Suriye'dir.

Grafik 2.1. İki Taraflı Kalkınma Yardımlarından En Çok Faydalanan Ülkeler

Kaynak: TİKA Kalkınma Yardımları Raporu, 2017 : 19

¹¹ RKY: Ülkenin yapmış olduğu Resmi Kalkınma Yardımıdır (TİKA, 2017:19).

Türkiye tarafından gerçekleştirilen kalkınma yardımlarından en fazla yararlanan ülke insani krizin yaşanmakta olduğu Suriye’dir. Suriye dışında Somali ve Filistin’de ikinci ve üçüncü en fazla yardım yapılan ülke konumundadır. TİKA aracılığı ile gerçekleştirilen faaliyetler çok boyutlu olmasına karşın genel olarak insani yardım çalışmaları ön planda tutulmaktadır. Türkiye her yıl milli gelirinin %0,85 ‘ini insani yardımlara ayırmaktadır. Dünyada cömert ülkeler arasında ilk sıralarda yerini almaktadır. Milli gelir oranı üzerinden değerlendirildiği takdirde en çok yardım yapan ülke statüsündedir. Gerçekleştirilen insani yardımlar ile dünyanın her köşesindeki ülkelerde insan onuruna uygun yaşam şartlarının oluşturulması hedeflenmektedir. Dolayısı ile Türkiye tarafından yardımlar Suriye, Irak, Filistin ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere dünyada bulunan tüm ihtiyaç sahibi olan ülkelere gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Somali’deki açlık krizine karşı gerçekleştirilen insani çalışmalar 2016 yılında Dünya İnsani Zirvesinde örnek çalışma olarak gösterilmiştir (TİKA, 2017: 34).

Grafik 2.2. Milli Gelire Oranla En Fazla İnsani Yardım Yapan Ülkeler

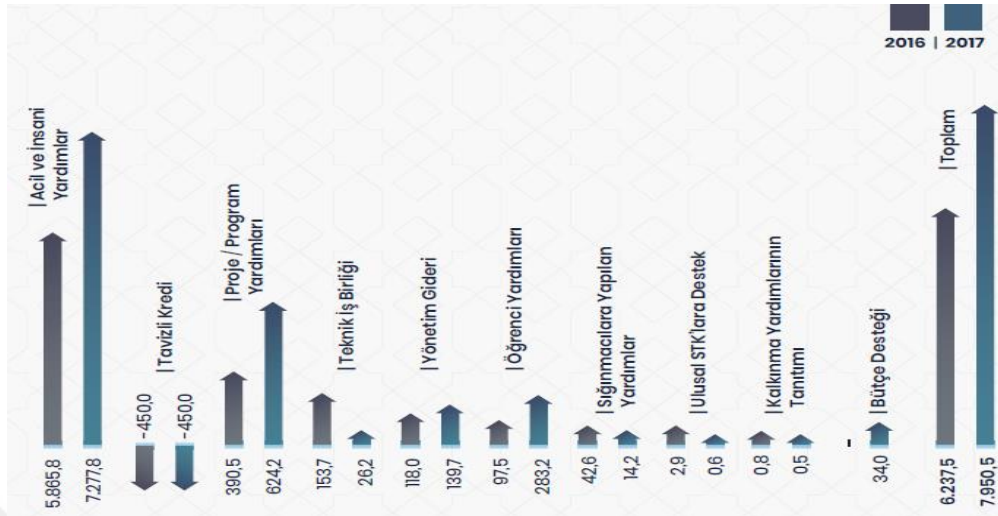
Kaynak: TİKA Kalkınma Yardımları Raporu, 2017 : 83

Türkiye’nin milli gelire oranla en fazla yardım yapan ülke olduğu 2017 TİKA Kalkınma Raporunda açıkça ortaya koyulmaktadır. Milli gelirinin 0.85’lik kesimini ihtiyaç sahibi olan ülkelere ayıran Türkiye, yumuşak gücünü kullanarak dış politikada aktif olmaya çalışmaktadır. Yumuşak güç unsuru olarak son derece değerli olan bu kurumun 1999-2002 yılları arasında ilk olarak SSCB’ den ayrılmış olan ülkelere faaliyet yürütmüştür. Bu ülkeler dışında Bosna Hersek’e Koordinasyon Ofisi açılmış yardım faaliyetlerinde bulunulmuştur. Dolayısı ile bu dönemde yapılan çalışmalar sadece insani yardımları kapsamakta olsa da belirli bir stratejiden

yoksun olarak yürütülmüştür. Türki Cumhuriyetlere olan Rus nüfusunun etkisinin azaltılması bu dönemin öncelikli politikaları arasındadır. Fakat kurumun kaynak ve personel eksikliği yeterli faydanın alınmasına engel olmuştur. Bunun dışında iç politikada koalisyon hükümetlerinin kurumlar arasındaki siyasi çekişmeleri nedeni ile kurumun gelişimi durağan seyretmiş, istenilen performans sağlanamamıştır. Bütün bu zor şartlara rağmen TİKA tarafından yürütülen çalışmalar Türkiye'nin tanıtımına katkı sağladığı gibi ilişki kurulmak istenilen ülkelere ulaşmanın ilk seçeneği olmuştur (Karagül, 2013: 88). Osmanlı döneminde olduğu gibi Boşnaklar ve Arnavutlar Türk dış yardımlarının ulaştırılmasında ana hedef konumunda görülmüşlerdir. Bu iki toplum tarafından da dış yardım konusunda istekli olunması Türk dış politikasının avantajlı konuma gelmesini sağlamaktadır. Balkan Savaşlarından sonra Osmanlı sancağı olan bölgenin parçalanması ile batı kesim Karadağ'da doğu ise Sırbistan'da kalmıştır. Bu yüzden bölgede bulunan sayısız Osmanlı eseri bakıma muhtaç olduğu için TİKA'nın ilgi alanına girmiştir.

Türkiye 2000'li yıllar ile siyasi dönüşüm geçirmiş olup ortak etnik mensubiyeti bulunan bölgelere TİKA aracılığı ile ulaşmıştır. Ak Parti hükümetleri ile ülkenin yaşamış olduğu siyasi ve ekonomik kalkınma pro - aktif dış politika izlenmesine sebebiyet vermiştir. Partinin sahip olduğu muhafazakar ve demokrat kimliği bu politikaların gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Türkiye'nin kurumları aracılığı ile uygulamış olduğu çalışmaların yoğunluğu bölgede yeni Osmanlılık kavramları ile adlandırılmaya başlanmıştır. Dolayısı ile yürütülen sıkı çalışmalar dış politikada nüfuz alanlarının genişlemesini sağlamıştır. Bugün bu çalışmalar neticesinde Türkiye'nin özellikle Balkanlar üzerinde oldukça büyük etkisi bulunmaktadır. TİKA tarafından yürütülen faaliyetler sadece Balkanlar ile sınırlı kalmayarak Türkiye'nin siyasi hedeflerinin bulunduğu birçok ülkede devam etmektedir. Kurum faaliyetleri günümüzde etnik köken ve dini birlikteliğin olduğu halkların dışında Hristiyan toplumları da kapsamaktadır. Makedonya Kumanovo şehri yakınlarında bulunan Aziz George Kilisesinin ölçüm ve restorasyon çalışmaları TİKA tarafından Makedonya Cumhuriyeti Milli Konservasyon Merkezinin talebi üzerine gerçekleştirilmiştir. Bunun dışında Bosna Hersek'te bulunan Fojnica Fransisken Manastırının yangın ve güvenlik sitemlerini ve Bosna Hersek'te bulunan Ortodoks Cemaatin Noel ve Paskalya ayinlerine yapıldığı Azize Meryem Kutlu Doğum Kilisesinin çevre düzenlemesini yapmıştır (Muhasiloviç, 2016: 3). Dolayısı ile Türk dış politikası açısından bu çalışmalar siyasi bakış açısının değişim geçirdiğini göstermektedir. Gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde Türkiye'nin sahip olduğu tarihi ve kültürel miras kullanılarak Türk kültürü bölge halklarına hatırlatılmıştır (Parlak, 2016: 301-302). Bu çalışmaların yanı sıra Türkiye tarafından

gerçekleştirilen mali yardımlar kategorilere ayrıldığı zaman İnsani yardımlar ön plana çıkmaktadır.

Grafik 2.3. Resmi Yardımların Kategorilere Göre Dağılımı

Kaynak: TİKA Kalkınma Yardımları Raporu, 2017 : 19

Türkiye tarafından yapılan resmi kalkınma yardımları birçok kategoride gerçekleşmektedir. Bu yardımlarda en çok payı acil ve insani yardımlar almaktadır. TİKA tarafından kalkınma yardımları öncelikli olarak yapılsa da sağlık, eğitim, kültür alanında da çalışmalar bulunmaktadır. Gerçekleştirilen çalışmaları örneklendirecek olursak 2016 yılında Arnavutluk Dışişleri Bakanlığının teknik alt yapısı, Arnavutluk İşitme Engelli Çocuklar Enstitüsü Kuruluşu , Macaristan'da Munkacs Mihaly Okulu Sanat sınıfı tadilatı, Makedonya Debre Belediyesi Lisesi yeni bina yapımı, Sırbistan'da ilkokul çatı katı yapımı, Sancak bölgesinde genç arıcıların yetiştirilmesi, Kosova Gilan Belediyesi çiftçilerine tarım makinası desteği, Sırbistan'da Vrbas dostluk parkı, Karadağ Şavnik Belediyesi'nin şehir meydan yenilenmesi, Bosna Hersek'te Fizik, Kimya ve Biyoloji Laboratuvar donanımı, Kosova Ştime Belediyesi aile hekimliği binasına tıbbi cihaz gibi geniş alanda çalışmaları sayabiliriz (TİKA 2016 İdari Faaliyet Raporu: 34).

Bu çalışmalar dışında 1992 yılında başlatılan ‘Orta Asya Genç Diplomatlar Eğitim Programı’ zamanla Türki Cumhuriyetlerden Balkanlar’a, Orta Doğu’ya, Güneydoğu Asya’ya, Afrika’ya ve Latin Amerika ülkelerini kapsayacak biçimde genişletilmiştir. Ayrıca TİKA organizasyonu altında kurulmuş olan Liderlik Okul Programı TÜBİTAK ve TÜSSİDE¹² iş birliği ile 2013 yılında çalışmalarına başlamıştır. Program kapsamında Orta Asya, Afrika,

¹² TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu olarak adlandırılan kuruluş Sanayi Bakanlığına bağlı olarak Türkiye’de Bilimsel araştırma ve teknolojik çalışmaları teşvik etmek için kurulmuştur. TÜSSİDE : Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü TÜBİTAK’a bağlı olarak çalışan kuruluştur.

Balkanlar da kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta olan üst düzey yöneticilere dönük eğitim programları düzenlenmektedir (TİKA Faaliyet raporu, 2015: 63).

TİKA tarafından desteklenen bir diğer proje ise Afrika, Asya, Balkanlar, Türk Cumhuriyetleri, Doğu Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinin medya kuruluşları çalışanları için eğitim faaliyetleri vermektedir. Antalya’da düzenlenen eğitim çalışmalarında TRT ile iş birliği sağlanmaktadır. Eğitimin amacı medya çalışanlarının Televizyon, Sosyal Medya, Habercilik, İnternet Yayıncılığı, Dijital Çağda Radyo yayıncılığı ve Bilgi teknolojileri konusunda geliştirilmesidir. Bu çalışmalar ile yurtdışında Türkiye hakkında daha doğru haber yapılması teşvik edilmekte ve TİKA faaliyetlerinin yakından takip edilmesi amaçlanmaktadır. TİKA tarafından gerçekleştirilen bir diğer faaliyet ise 2007 yılında başlatılmış olan Türkiye ile Güvenlik iş birliği yapmış olan ülkelerin Emniyet Teşkilatları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için ‘‘Uluslararası Polis Eğitim İş birliği Projesi’’dir. Proje kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğü ve Genel Kurmay Başkanlığının desteği ile yürütülen çalışmalar da sadece amaç güvenlik olmayıp sosyo -kültürel açıdan da ülkeler arası iletişimin güçlendirilmesidir. Bu çalışma Türk askerine ve polisine uluslararası alandaki güvenin göstergesi olduğu için oldukça önemli bir projedir (Akçay, 2012: 155). Kosova’da gerçekleştirilmiş olan Uluslararası Polis Eğitim İş birliği Projesi kapsamında yüzlerce polis eğitime katılmıştır (Anadolu Ajansı, 2017). TİKA ve T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından geçtiğimiz 9 yıl içerisinde Arnavutluk’tan Kırgızistan’a, Moğolistan’dan Filistin’e 30 ülkenin güvenlik birimlerine eğitim verilmiştir. Eğitimin kapsamı güvenlik güçlerine yönelik terörle mücadele, Radikalleşme süreci ve önleme yöntemleri, polis liderliği, toplumsal olaylara karşı müdahale, zirve güvenliği ve uyuşturucu arama teknikleridir. Türkiye ve Arnavutluk arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için TİKA aracılığı ile Genelkurmay Başkanlığı koordinasyonu altında Paşa Limanı Deniz Askeri Üssü, Vlora’daki Deniz Harp Okulu, Kucova Askeri Hava Üssü tamirat işlemleri, Tiran Komando ve Özel Kuvvetlerinin ihtiyacı bulunan askeri teçhizat ve donanımlar yapılmıştır. Ayrıca Tiran ‘da bulunan Türk Askeri Koordinasyon Birliği ülkeler arasında oluşan güvenin simgesidir (Limaj, 2007: 147). Osmanlı coğrafyasında yeniden Türk bayrağının dalgalanması konusunda da gerçekleştirilen çalışmalar oldukça önem arz etmektedir. TİKA faaliyetleri bu çalışmalar dışında doğal afetlere uğrayan halklar içinde devam etmektedir. Bosna Hersek, Sırbistan ve Romanya’da 13 – 18 Mayıs 2014 tarihinde meydana gelen sel felaketlerinde toplamda 86 kişi hayatını kaybetmiştir. Yaşanılan bu hadise Balkanlarda son 120 yıl içerisinde gerçekleşmiş olan en büyük doğal afet olarak kayıtlara geçmiştir. Bu felakette en büyük kaybı ise Sırbistan vermiştir. Sırbistan’da 51 kişinin hayatını kaybetmiş, 30.000 kişi evlerinden tahliye edilmiş, Razanj Belediyesi Braçin Köyünde bulunan köprü yıkılmıştır. TİKA tarafından Jovanovacka

nehri üzerinde bulunan köprü tekrar inşa edilerek halkın kullanımına sunulmuştur. Balkanlarda Ramazan ayında iftar programları yine TİKA tarafından organize edilerek ecdat yadigarı topraklarda Türk kültürel varlığı hissettirilmektedir. Bu çalışmalar dışında birçok bilimsel çalışma, konferans, sempozyum gibi akademik destekler verilmektedir. Kurum tarafından uygulanan bu çok yönlü politikalar dış politikada Türkiye karşıtı havanın değişip, dost Türk imajının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. TİKA tarafından gerçekleştirilecek olan projelerde herhangi bir din veya etnik kültürel ayırım yapılmamaktadır. Bu durum coğrafyanın bütün kesimleri üzerinde Türkiye lehine etki bırakmaktadır. Osmanlı'nın dağılması sonrasında özellikle sahipsiz bırakılan Balkan Coğrafyası 2002 yılından itibaren yürütülen başarılı çalışmalar ile tekrar Türk varlığını hissettirmektedir. TİKA tarafından diplomasiye katkı sunacak olan yumuşak güç diplomasisi Balkanlar dışında bütün dünyada uygulanmaktadır. Türkiye'nin yeni dış politika atağında şüphesiz ki TİKA kilit rol oynamaktadır. Kurum tarafından gerçekleştirilen faaliyetler çok yönlü olup dünyanın bütün kesimlerindeki halkları kapsayacak biçimde projelendirilmektedir. Uygulanan politikalarda zorlayıcı bir üslup yerine müzakereci diplomasi faaliyetlerinin uygulanmasına halkların tepkisi olumlu olmaktadır. Bütün projelerde Türkiye'de bulunan Sivil toplum kuruluşlarının desteği alındığı gibi hedef ülkede bulunan sivil toplum kuruluşları ile de iş birliği sağlanmaktadır. Projelere karşılıklı katılımın sağlanması iki ülke arasındaki güven problemlerini gidermekte yumuşak güç diplomasisinin daha başarılı uygulanması sağlanmaktadır. TİKA faaliyetleri Dünya'nın birçok ülkesinde devam etmekte olsa da ağırlıklı olarak Balkanlar ve Doğu Avrupa'da kendini göstermektedir.

Yardımlardan en çok faydalanan ülke Bosna Hersek, Arnavutluk, Makedonya ve Kosova olmuştur. Balkanlar ve Doğu Avrupa'ya yapılan yardımların miktarı 2014 yılında %21,25'lik bir pay ile 39,40 Milyon dolar olarak gerçekleşmiş günümüzde ise artarak yükselen bir seyir halindedir. Balkanlara yapılan adımlar hangi alanlara yapıldığının incelenmesinde fayda bulunmaktadır. Arnavutluk'un TİKA bütçesinden aldığı pay 2009'da %1.45, 2010 %1.25, 2011 %0,75, 2012 %1.20, 2013 %1,81, 2014 %2,3 oranında gerçekleşmiş olup her yıl bir önceki yıla göre artış sağlamıştır. Bu yardımların %55,23'ü eğitime, %18.19'u idari ve sivil altyapıya, %14,12'si diğer sosyal altyapı ve tesislere, %0,5'i üretim sektörlerine, %10,81'i sağlığa, %0.05'i ekonomik altyapı ve hizmetlere, %1.45'i diğer çoklu sektörlerde gerçekleşmiştir. Dolayısı ile Arnavutluk'ta TİKA birçok alanda aktif rol almıştır. TİKA yardımlarından bir başka Balkan ülkesi olan Bosna Hersek'te oldukça faydalanmıştır. Bosna Hersek'e (%) 2009'da 6,54, 2010'da 2,10, 2011'de 1,34, 2012'de 2,60, 2013'de 4,10, 2014'de 7,34 oranında Türkiye tarafından yardım yapılmıştır. Yardımlar sektörel olarak incelendiğinde

TİKA tarafından Bosna Hersek'e sağlanan desteklerden eğitim %8,07, sağlık %5,45, ekonomik altyapı ve hizmetler %1,14, idari ve sivil altyapılar %3,56, diğer sosyal altyapı ve hizmetler %78,23, üretim sektörleri %1,61, diğer 1,93 oranında yardım almıştır. Karadağ yapılan yardımlarda ise eğitim %53,09, idari ve sivil altyapılar %17,53, diğer sosyal altyapı ve hizmetler %23,95, üretim sektörleri %0,63, sağlık %2,32, su ve sanitasyon 1,85, diğer %0,63 oranında desteklenmiştir. TİKA yardımları ile uzun yıllar boyunca desteklenen Karadağ'ın aldığı destek oranları 2009 %1,37, 2010 %5,74, 2011 %1,30, 2012 %0,90, 2013 %3,56, 2014 %1,32 olmuştur. İhtiyaçlar doğrultusunda zaman zaman artan yardım oranları bazı zamanlarda ise azalmıştır. Kosova'ya da Türkiye tarafından oldukça ilgi gösterilmiş olup alınan yardımlardan ekonomik altyapı ve hizmetler %0,53, acil yardım %1,84 diğer %2,28, idari ve sivil altyapılar %4,57 diğer sosyal altyapı ve hizmetler, %64,64 üretim sektörleri 1,26, eğitim %17,72, sağlık %7,17 oranında desteklenmiştir. Türkiye tarafından desteklenen Kosova'nın TİKA'dan almış olduğu yardımlar 2009'da 3,19, 2010'da 2,10, 2011'da 2,33, 2012'de 1,00, 2013'de 0,83, 2014'te 2,31 olmuştur. Balkanlara gösterilen yoğun ilgi Makedonya'da da kendini göstermektedir. Makedonya'nın TİKA'dan elde etmiş olduğu destekler sağlık %0,42, idari ve sivil altyapılar %10,26, diğer sosyal altyapı ve hizmetler %47,31, üretim sektörleri %3,39, ekonomik altyapı ve hizmetler %2,12, diğer %3,41, eğitim %33,09 oranında dağıtılmıştır. Makedonya'ya yapılan yardımlar 2009'da 2,33, 2010'da 15,00, 2011'de 2,15, 2012'de 3,51, 2013'de 2,30, 2014'de 3,46 gerçekleşmiştir. TİKA tarafından Doğu Avrupa'da Türkiye'nin yumuşak güç unsurlarını arttırmak için desteklenen bir başka ülke Sırbistan'dır. Sırbistan'a yapılan yardımları sektörel olarak incelediğimizde sağlık %4,26, idari ve sivil altyapılar %0,07; diğer sosyal altyapı ve hizmetler %16,66; üretim sektörleri %9,00; eğitim %50,49; ekonomik altyapı ve hizmetler %15,88, diğer %0,05, acil yardım %3,59 oranında gerçekleşmiştir. Sırbistan'a yapılan yardımlar yıllara göre açıklamak gerekirse 2009'da 1,62; 2010'da 1,23; 2011'de 2,04; 2012'de 2,77, 2013'de 1,10; 2014'te 1,28 olmuştur. Türkiye tarafından 2015 yılında Balkanlara yapılan yardımlar incelendiğinde Arnavutluk'un 85, 73 milyon dolar, Bosna Hersek'in 25,96 Milyon dolar, Makedonya'nın 25,55 Milyon dolar, Kosova'nın 9,86; Karadağ'ın 3,36; Sırbistan'ın 4,11 Milyon dolar destek aldığını görmekteyiz. Dolayısı ile Türkiye TİKA yardımları aracılığı ile ülkelerinin fiziki altyapılarına, tarihi eserlerine olduğu kadar halkın eğitim, istihdam, sağlık ve iktisadi sorunlarına da çözüm bulmaya çalışmaktadır. Gerçekleştirilen bu çalışmalar ile bölge ülkelerinin kalkınmalarına destek sağlandığı gibi Türkiye'ye karşı duyulan olumlu düşüncelerde de artış sağlanmaktadır. Türkiye'nin arzu etmiş olduğu dost ve güçlü ülke imajı bölge halkları tarafından desteklenen

politikaya dönüşmektedir. TİKA aracılığı ile gerçekleştirilen bu çalışmalar dış politikada daha etkin bir Türkiye için oldukça önemli görülmektedir.

Türkiye tarafından uygulanan diplomasi açısından yurtdışında yaşayan milyonlarca soydaş ve Türk vatandaşı birer kamu diplomasi aracına dönüşmektedirler. Bu açıdan Balkanlar'ın önemi oldukça fazladır (Fırat, 2001: 588-599). Balkanların Osmanlı bakiyesi olarak görülebilecek olan etnik, dini ve kültürel bağı olan halklarına Türkiye'nin TİKA aracılığı ile destek sağlaması kaçınılmazdır. Bugün Dünya'nın pek çok ülkesi tarafından Türkiye'nin Balkanlara karşı yürütmüş olduğu faaliyetler yakından takip edilmektedir. Türkiye dış politikasında TİKA aktif biçimde kullanırken, bir başka kamu diplomasisi aracı olan Yunus Emre Enstitüleri de faaliyete geçirilmiştir. İki kurumun kimi zaman iş birliği kimi zaman ise farklı projelerdeki çalışmaları Türkiye'nin birden fazla koldan yürüttüğü kamu diplomasisi çalışmalarını kolaylaştırmaktadır.

2.2.8. Yunus Emre Enstitüsü

Türkiye kamu diplomasi çalışmalarındaki gücünü arttırabilmek için ikinci kamu kurumu olan Yunus Emre Enstitüsünü faaliyete almıştır. Yunus Emre Enstitüleri 2007 yılında Yunus Emre Vakfı olarak kurulmuştur. 2009 yılında Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'ne dönüşmüştür. Vakıf ilk olarak 05.05.2007 yılında 5653 sayılı kanunla kurulmuştur. Yunus Emre Enstitüsü Saraybosna'da ilk merkezini açmıştır. Günümüzde Avrupa, Asya, Ortadoğu, Uzakdoğu, Afrika ve Amerika gibi dünyanın birçok ülkesinde kültür merkezlerine sahiptir. Kuruluşunun üzerinden on bir yıl gibi kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen bugün 48 farklı ülkede 58 merkezle faaliyet yürütmektedir.

Enstitü girişimleri ile üniversitelerde Türkoloji Bölümleri ve Türkçe öğretimi faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Enstitü yurtdışındaki üniversitelerde protokollerle kurulmuş olan Türkoloji Bölümlerini, Türk Dili ve Edebiyatı ve Türkçe kurslarını malzeme, okutman görevlendirmesi gibi konularda desteklemektedir. Yunus Emre Enstitülerinin bir başka görevi ise Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü, sanatını dünyaya tanıtmak ve bu konular hakkındaki belgeleri dünyaya yayımlamaktır.

Tablo 2.1. Yunus Emre Enstitüsü Faaliyette Bulunduğu Ülkeler

Avrupa	Balkanlar	Orta Doğu	Afrika	Asya	Uzak Doğu	Amerika
Amsterdam	Belgrad	Amman	Cezayir	Astana	Kuala Lumpur	Meksiko
Berlin	Bükreş	Beyrut	Hartum	Bakü	Melburn	Washington
Brüksel	Foynitsa	Doha	Kahire	Kabil	Seul	
Budapeşte	İpek	Kudüs	Mogadişu	Karaçi	Tokyo	
Dublin	İşkodra	Lefkoşa	Johannesburg	Kazan		
Kiev	Komrat	Tahran	Rabat	Lahor		
Köln	Köstence	Manama	Tunus	Moskova		
Londra	Mostar	Ramallah	Dakar	Tiflis		
Paris	Podgoritsa					
Roma	Priştine					
Varşova	Prizren					
Viyana	Saraybosna					
Madrid	Tiran					
	Üsküp					
	Zagreb					
13	15	8	8	8	4	2

Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü Faaliyet Raporu, 2018 : 14

Yunus Emre Enstitüsünün dünya çapındaki kültür merkezleri Avrupa’da 13, Balkanlar’da 15 şehirde, Ortadoğu’da 8, Afrika’da 8, Asya’da 8, Uzakdoğu’da 4 ve Amerika’nın 2 şehirde faaliyet göstermektedir.

Yirmi birinci yüzyılla beraber diplomasi imaj kaygısına dönüştüğü için toplumlar kendi kültür ve dillerini farklı toplumlara anlatmak için farklı diplomasi araçları geliştirmişlerdir. Dil kullanımı ile toplumsal iletişim kurulduğu için ülke imajı oluşturmakta dilin önemi büyüktür. Bu açıdan ülkeler kendi dillerini başka toplumlara öğreterek ülkeleri hakkında farklı toplumların bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadırlar. Günümüz dünyasında insanlar birden çok yabancı dil öğrenip farklı toplumlar ile iletişim kurmayı arzu etmektedirler. Dünyadaki teknolojik gelişmelerin hızla devam etmesi küreselleşmenin bir sonucu olarak toplumları yabancı dil öğrenmeğe itmektedir (Güzel ve Barın, 2013:15). Türkçe, Yunus Emre Enstitüleri aracılığı ile kurulmuş olan üniversitelerin Türkoloji Bölümlerinde ve Türk Kültür Merkezlerinde ikinci dil olarak öğretilmektedir. Türkiye tarafından uygulanan yumuşak güç unsuru olan kültürel diplomasinin bir örneği dil ve kültürün başka toplumlara öğretilmesidir. Kültürel diplomasiye göre kültürel olarak iletişim halinde bulunan iki ülkenin siyasal anlamda daha kolay anlaşabileceğidir. Dolayısı ile ülkeler siyasi hedefleri bulundukları ülkeleri kültürel

olarak etkilemeye çalışmaktadırlar (Sancar, 2012: 170-176). Toplumlar kendi kültürlerini cezbedici olarak göstermek için kültürel diplomasi faaliyetlerine önem vermektedirler. Kültürel diplomasi alanında uzman kadroları bulunan profesyonel kurumlar aracılığı ile yürütülen diplomasi çalışmaları devletlerin siyasi emellerini kolaylaştırmaktadırlar. Bu açıdan Türkiye, ülkesi adına dünya çapında kültürel diplomasi faaliyetlerini yürütebilmesi için Yunus Emre Enstitülerini kurmuştur. Kültürün kamu diplomasisi üzerindeki etkisinin farkına varan ülkeler dünya çapında Kültür Merkezleri açmışlardır. Bu ülkeler başta Almanya, Fransa, İngiltere, Japonya olmak üzere Çin gibi ülkeler 2000’li yıllar ile Kültür Merkezlerini faaliyete almışlardır. Bu enstitüler kamu diplomasisi faaliyetleri uygulamaları kapsamında kültürel diplomasi aracı olarak faaliyet göstermektedirler. Kurulmuş olan enstitüler kendi kültürlerini başka devletlerdeki toplumlara öğretmek için kamu diplomasisinin daha doğrusu diplomasi önünü açmaya çalışmaktadırlar. Günümüzde Kültürel diplomasi çok önemli bir kavram olmasına rağmen Türkiye bunun önemini çok iyi kavramamıştır. Kültürel diplomasi faaliyeti olarak Yunus Emre Enstitüsünü 2009 yılında faaliyete geçirmiştir. Yunus Emre Enstitüsü bu kapsamda geç kalınmış olsa da aradaki boşluğu telafi etmek için hızlı adımlar ile harekete geçmiştir. Kuruluşunun ardından 58 merkezinde Türkiye’nin ihtiyacı olan diplomasi çalışmalarını sürdürmektedir.

Tablo 2.2. Yunus Emre Enstitüsü Merkezlerinin Açılış Yıllarına Göre Dağılımı

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Saraybosna	Astana	Berlin	Amman	Bakü	Cezayir	Belgrad	Karaçi	Kiev	Meksiko	Dublin
Tiran	Brüksel	Bükreş	Amsterdam	Budapeşte	Köln	Hartum	Lahor	Moskova	Manama	Seul
	Kahire	Foynitsa	Beyrut	Johannesburg	Lefkoşa	Doha	Mogadişu	Tunus	Ramallah	
	Londra	Köstence	İpek	Kabil	Mostar	Komrat	Vaşington	Dakar	Madrid	
	Üsküp	Priştine	İşkodra	Kudüs	Podgoritsa	Kuala Lumpur			Melburn	
	Şam *	Prizren	Kazan	Rabat	Roma	Zagreb				
		Tokyo	Paris	Varşova	Viyana					
			Tahran	İskenderiye *						
			Tiflis							
2	6	7	9	8	7	6	4	4	5	2

Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü Faaliyet Raporu, 2018 : 15

Yunus Emre Enstitüsü 2018 yılı faaliyet raporunda yıllara göre enstitülerin hangi şehirlerde kurulmuş olduğu açıklanmaktadır. Enstitü tarafından 2012 yılında dokuz kültür merkezi açılışı gerçekleştirilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsünün kuruluş amacını şu şekilde açıklayabiliriz;

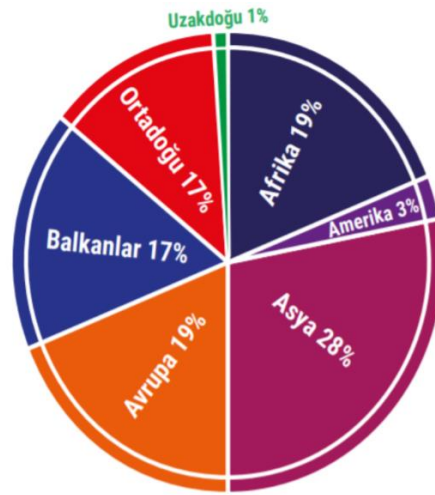
- a) Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile Türk kültürünü, Türk dilini ve sanatını diğer ülkelere tanıtarak bu şekilde Türkiye'ye karşı olan ön yargıların kırılmasını sağlamaktır. Kültürel alışveriş sağlayabilmek için yurtdışında Kültür Merkezi kuruluşu yapmak ve bu Kültür Merkezlerinin işletmesini yürütmektir.
- b) Türk kültürünü, dilini ve sanatını yaşatmak için yurtdışında ücretli veya ücretsiz programlar düzenleyerek bu alanlarda sertifika çalışmaları yürütülmektedir.
- c) Yunus Emre Enstitüsü, Türk kültürünü, Türk dilini ve sanatını diğer ülkelere tanıtmak için bu alanlardaki çalışma ve belgelerin yurtdışında diğer devletlerin bilgisine sunmaktadır. Bu kapsamda çalışmalar ve etkinlikler düzenlenmektedir. Sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile ortak projeler gerçekleştirmek, medya organlarında süreli yayınlar yapmak ve yaptırmaktır.
- d) Yunus Emre Enstitüsü'nün bir başka amacı ise yurtdışında bulunan benzer kuruluşlarla veya uluslararası kuruluşlar ile iş birliği yapmaktır. Türkiye politik hedeflerine ulaşabilmek için oluşturulan imaj algısını bu kuruluşlar ile yapılan ortak projeler ile perçinlemektedir.
- e) Enstitünün gerçekleştirmesi gereken bir başka bir çalışma ise bilimsel araştırma ve geliştirme çabalarını desteklemektir. Gerekli destekleri sağlayabilmek için kurum ve kuruluşlarla, bilgi bankalarıyla iş birliği yapmaktır. Elde edilen verilerin dünyanın tanıtımına sunulmasını sağlayabilmek için tanıtma büroları, enstitüler ve dokümantasyon merkezleri kurmaktır.
- f) Yunus Emre Enstitüsünün bir başka çalışması ise Türk kültürünü, sanatını, tarihini, başka toplumlara aktarabilmek için bilgilendirme ve yönlendirme çalışması yapılmaktadır.
- g) Enstitü kanunda açıklanan vakfa çalışmaları için sivil toplum ve üniversite katılımı ile eğitim, kültür ve sanat alanlarında çalışma yapmaktadır. Bu kapsamda yapılacak olan akademik çalışmalar için ise mali ve akdi kaynak sağlamakla sorumludur.
- h) Türk kültürünü, sanatını ve dilini tanıtmaya yönelik yarışmalar düzenleyerek kazanan yarışmacılara ödüller verilmektedir.
- i) Kanunun emirlerini gerçekleştirmek için enstitü bulunmayan ülkelerde Türkiye adına faaliyet gösteren başka kurum veya kuruluşlarla iş birliği sağlanacak ve birlikte çalışmalar yürütülecektir (Resmi Gazete, Yunus Emre Vakfı Kanunu 2007).

Türkiye tarafından kültürel diplomasının öneminin farkına varılması çok önemli bir gelişmedir. Çünkü yurtdışında 6 milyonu aşkın vatandaşı bulunması ve yakın dönemde yönetmiş olduğu coğrafyada birçok akraba bağı olması Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile

yürütülen kültürel diplomasının önemini ortaya çıkarmaktadır. Türk dış politikası açısından oldukça önemli olan enstitünün yapısı ve yerine getirmesi gereken görevler yabancı enstitülerin faaliyetleri gözlemlenerek oluşturulmuştur.

2.2.8.1.Yunus Emre Enstitüsü Faaliyetleri

Türkiye TİKA dışında Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile de yoğun kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmektedir. Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile Türkçe eğitim için kurslar düzenlenmektedir. Bu kapsamda yurtdışında bulunan üniversiteler ve okullarla iş birliği yapılarak Türkçe öğretimi ve Türkoloji bölümlerine destek sağlanmaktadır. Enstitü çalışmaları kapsamında 50 ülkede bulunan 101 üniversite ile anlaşma sağlanarak Türkoloji bölümü kurulmuştur. Uygulanan proje kapsamında 60 ülkede 132 irtibat noktası oluşturulmuştur (Yunus Emre Enstitüsü Bülteni, 2018: 11). Yunus Emre Enstitüsü tarafından mevcut Türkoloji bölümleri desteklendiği gibi yeni açılacak olan bölümler için de üniversiteler ile protokoller imzalanmakta maddi ve akdi destek sağlanmaktadır. Ayrıca bu bölümlerde görev yapacak olan akademik kadrolar için Türkiye’den Akademik kadro görevlendirmesi yapılmaktadır. Enstitü tarafından Akademik desteğin yanında materyal ve müfredat desteği sağlanmaktadır (Yunus Emre Enstitüsü Faaliyet Raporu 2016: 83). Türkiye tarafından Türkoloji protokolü ağırlıklı olarak 28 %’i Asya kıtasındaki ülkeler ile imzalanmıştır. Avrupa ülkeleri 20 % ile ikinci, Afrika ülkeleri ise 19 % ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 2.4. Türkoloji Protokolü İmzalanan Üniversitelerin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü Faaliyet Raporu, 2018 : 14

Yunus Emre Enstitüleri dünyada birçok üniversitede Türkoloji bölümü kurulmasını sağlamıştır. Türkoloji bölümleri aracılığı ile Türkiye ile kültür elçiliği kuracak bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından Türkçe eğitimi dışında başka kültür merkezlerince uygulanan seviye tespit sınavlarının yapılmasının dışında yabancılara Türkçe yeterlilik sınavı hazırlamakta ve uygulamaktadır. Enstitü tarafından hazırlanan Türkçe yeterlilik sınavı akademisyenlerden destek alınarak düzenlenmektedir. Ayrıca enstitü tarafından her yıl binlerce öğrenci Türkiye’de misafir edilmektedir. Bu şekilde öğrencilere Türkçeyi öğrenmeleri ve Türkiye’yi yakından tanımaları için fırsat sunulmaktadır. Türkiye’de düzenlenen yaz okulu çalışmaları birçok üniversitenin katılımı ile düzenlenmektedir. Yaz okuluna katılan Türkoloji öğrencileri eğitim faaliyetleri yanında ülkelerine döndüklerinde gönüllü elçilik görevi üstlenmektedirler. Yaz okuluna katılan öğrencilerin %31’i Balkan ülkelerinden, %22’si Asya’dan, %18’i Afrika’dan, %16’sı Ortadoğu ülkelerinden %13’ü Avrupa ülkelerinden olmak üzere Türkiye’deki üniversitelerde eğitim görmektedirler (Yunus Emre Enstitüsü Faaliyet Raporu, 2016: 95-97). Kamu diplomasinin bir ögesi olan öğrenci değişim programları uzun vadeli yatırımlar olsa da başta ABD olmak üzere bütün ülkeler için ulusal güvenlik açısından oldukça önemlidir. Değişim programları öğrencilerin geldikleri ülkeler ile uzun vadede kamusal düzey oluşturulmasını sağlamaktadır. Nye’ye göre öğrenci değişim programına katılan öğrenciler uzun vadede kamuda görev aldıklarında öğrenim gördükleri ülkelerin iyi niyet elçileri gibi davranmaktadırlar. Bu yüzden Yunus Emre Enstitüsü tarafından gerçekleştirilmiş olan kültürel diplomasi çalışmaları oldukça önemlidir. Enstitü faaliyetleri açısından değerlendirecek olursak 2009 yılından günümüze kadar yaklaşık yüz bin kişiye Türkçe eğitimi verilmiş, kültür ve sanat faaliyetleri ile milyonlarca kişiye ulaşılmıştır (Yunus Emre Enstitüsü Bülteni, 2018: 11). Enstitü tarafından 2007 yılında internet üzerinden gerçekleştirilen 159 ülkede yaklaşık 100.000 kişiye ulaşan dünyanın en büyük Türkçe eğitim kursu olan “Türkçe Eğitim Portalı” gerçekleştirilmiştir. Kısa sürede kültür merkezi sayısını artırmış olan Yunus Emre Enstitüsü 2023 yılına kadar 100 merkeze ulaşmayı hedeflemektedir. Enstitü yeni merkez çalışmalarına hız vermenin yanı sıra yurtdışında düzenlemiş olduğu Türkoloji Çalıştayları, Türkoloji alanında çalışan Türkologlarla buluşma programları, sempozyumlar, dil, kültür, eğitim programları, editörlük kursları, sohbet programları gibi birçok çalışma ile Türkçe’nin yaygınlaştırılmasına katkı sağlamaktadır. Enstitü tarafından kültür merkezlerinin bulunduğu ülkelerde 2000 kitaptan oluşan 100 kütüphane kurulmaktadır. Kütüphaneler ile Türk kültürü, sanatı, edebiyatı ve tarihi başka devletlere anlatılacağı gibi yurtdışında Türkiye hakkında kaynak oluşumu sağlanacaktır. Bu proje dışında Türkiye köyü, Türkiye kitapçısı, 100 Türkiye

çeviri projesi, yerinde tarih projesi ve Merkez Bankası desteği ile ortak resim sergileri, uzaktan Türkçe öğretimi ve Türkiye Günleri Etkinlikleri, sinema etkinlikleri gibi birçok çalışma enstitü tarafından gerçekleştirilmektedir (Ekşi, 2018: 342-347). Ülkelerden gelen talepler üzerine açılan Yunus Emre Enstitüleri Türkiye'ye karşı olan ön yargıların kırılmasında Türk dış politikasında hareket kabiliyetinin geliştirilmesini sağlamaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Gürcistan, Ürdün, Bosna Hersek ve Romanya ile yapmış olduğu ikili anlaşmalar neticesinde Türkçenin belirli okullarda İngilizce dışında ikinci yabancı dil olmasını sağlayarak önemli bir başarıya imza atmıştır. Balkanlardaki kaybolmaya yüz tutmuş olan kültürel mirasın tekrar canlandırılması amacı için Osmanlı el yazmalarını restore etmekte ve dijital ortama aktarmaktadır. Bu çalışmalar ile günümüzde Osmanlının daha iyi anlaşılması amaçlanmaktadır (Kamel, 2014: 97-98). Bu çalışmalar dışında enstitü tarafından Balkanlarda hüsnühat, tezhip, minyatür, ebru, cam eşya yapımı, çini ve ahşap işçiliği gibi el sanatlarına yönelik kurslar açarak unutulmuş olan Türk kültürünü bölge halklarına hatırlatmaktadır. Böylece bölge halkları ile Türk kültürel bağlarının tekrar canlandırılması enstitü tarafından hedeflenmektedir (Ekşi, 2018: 343-347). Enstitünün 2023 hedefleri Türk kültürünün ve sanatının son derece zengin olduğunu göstermek için Türkçe öğretimini modern yöntemlerle geliştirmek ve Türkçe'nin dünya çapındaki saygınlığının artırılması için kültürel etkileşimi arttırmayı hedeflemektedir. Türk kültürünün doğru biçimde aktarılmasını sağlayabilmek için diğer çözüm ortakları ile birlikte proje üretmek enstitünün 2023 vizyonudur. Diğer toplumlarla daha iyi iletişim kurabilecek olmalarından dolayı enstitü en az bir yabancı dili akışkan biçimde konuşabilen personel istihdam etmeyi amaçlamaktadır (Yunus Emre Enstitüsü 2023 Vizyonu, 2015: 11).

Yunus Emre Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kültürel diplomasi yolu ile hedeflerine ulaştırabilmek için uluslararası örgütler ile iş birliği kurmaktadır. Kamu diplomasisi alanında çalışmalar yürüten enstitü teorik ve pratik alanda bilgi paylaşımına yönelik ikili ve çok yönlü projeler hazırlayıp uygulamaya koymaktadır. Bu kapsamda 2014 yılında kurulan küresel kamu diplomasisi ağının üyesi olmuş, 2017 yılında Türkiye adına dönem başkanlığı faaliyetini yürütmüştür (Yunus Emre Enstitüsü Bülteni, 2017: 13). Yunus Emre Enstitüsünün günümüzdeki uygulamaları ile yumuşak güç unsurunun kaynağı olan ülke kültürünün dünyanın tüm toplumlarına sunulması hedeflenmektedir. Bu faaliyetler ile enstitü dünya çapında yürütmüş olduğu çalışmalar ile Türk kültürünü tanıtarak Türkiye'ye karşı olan olumsuz bakış açısını değiştirmeyi amaçlamaktadır. Türk dış politikasının elini güçlendirebilmek için kamu diplomasisi faaliyeti yürütmektedir. Ülkelerin sert güçleri ile dış politikada başarılı olamamaları farklı güç unsurlarının devreye alınmasına neden olmuştur. Bu unsurlar yumuşak güç unsurları olarak adlandırdığımız kamu diplomasisi metotlarıdır. Kamu diplomasisi göç, kültür, sanat,

ticaret, diplomasi, iş birliği gibi pek çok kaynaktan beslenmektedir. Kültür bu alanlar içerisinde diplomaside hızlı yol almayı sağlayacak yegane öge konumundadır. Türkiye kültürel diplomasi yarışına geç katılmış olsa da yürütmüş olduğu politikalar ile hızla yol almaktadır. Türkiye açısından değerlendirecek olursak kültürel diplomasi oldukça zengin öğelere sahip konumdadır. Türkiye'nin sahip olduğu kültürel köklerdeki Osmanlı izleri ve İslam kültürünün etkisi Türkiye'nin Orta Doğu, Kafkaslar, Balkanlar ve Orta Asya'da yumuşak güç unsurlarını rahatlıkla kullanmasına izin vermektedir (Öztop, 2018: 143). Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen faaliyetler açısından öğrenci değişim programları, dil eğitimleri ve Türk kültürünü tanıtmaya yönelik olan çalışmalar Türkiye'nin markalaşmasına ve imaj çalışmalarına olumlu katkı sunmaktadır. Bu açıdan Yunus Emre Enstitüsünün faaliyetleri oldukça önemlidir. Dış devletler ile kurulan kültürel bağlar neticesinde dış politikada araç olarak kullanılan kamu diplomasisinin güç kazanmasına ve Türkiye'nin dış politikada daha aktif davranabilmesine olanak sağlamaktadır. Türk dış politikasında belirleyici olacak olan kamu diplomasisinin diğer kamu kurumları ile desteklenerek faaliyete alınması hedeflenen başarıya daha çabuk ulaşılmasını sağlamaktadır.

İkinci bölümü kısaca değerlendirmek gerekirse; Türkiye tarafından kamu diplomasisi çalışmalarına oldukça geç başlanmıştır. 1990'lı yıllarda başlanılan çalışmalar ilk olarak etnik ve kültürel kök bağlarının olduğu ülkelere yoğunlaşmıştır. Kamu diplomasisi çalışmalarına 1990 yılında kurulmuş olan kamu kurumu TİKA ile başlanılmıştır. Türkiye tarafından yürütülen kamu diplomasisi çalışmalarını 1990-2002 yılları arasındaki uygulamaları bakımından ele alacak olursak TİKA tarafından 256 proje yürütülmüştür (Kardaş ve Erdağ, 2012: 171). Bu projeler başta insani yardım, restorasyon, su gibi temel ihtiyaçların sağlanması için kuyu açılması örnek olarak gösterilebilir. Türkiye açısından kamu diplomasisi geliştirilmesi gereken bir konu olmasına rağmen son dönemdeki bu alandaki aktif çalışmaları oldukça önemlidir. Nitekim 256 proje yürütülmüş olsa da daha kat edilecek uzun bir yol bulunmaktadır. Türkiye kamu diplomasisi faaliyetlerinde başta Türkiye Cumhuriyetleri ve Balkan coğrafyasına ağırlık vermiştir (İnalçık, 2016: 15). Günümüzde dünyanın pek çok ülkesinde kamu diplomasisi çalışmaları yürütülmektedir. Türkiye yayınlanan raporlarda ABD, İngiltere ve Avrupa Birliğinden sonra en çok insani yardım yapan ülke konumundadır http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/07/130717_turkiye_insani_yardim.shtml (erişim tarihi 12.12.2019). Başta kamu kurumları olan TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile kamu diplomasisi faaliyetlerini yürütmektedir. Kamu diplomasisi çalışmaları başta insani yardımlar olmak üzere kültürel diplomasi ağırlıklı olarak gerçekleşmektedir. TİKA tarafından insani yardım, restorasyon, mali destek, hastane ve okul yapımı, eğitim gibi birçok alanda

Çalışma yapılmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile daha çok Türk dilinin kullanımının yaygınlaşması amaçlanmakta ve Türk kültürün tanıtımına destek verilmektedir (Bayraktar, 2012: 183). Bu yüzden Enstitü ağırlıklı olarak kültürel diplomasi çalışması yürütülmektedir. Bu kurumlar dışında Maarif Vakfı, TRT ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı da kültürel faaliyetler ile Türk kamu diplomasisine destek vermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALMANYA’NIN KAMU DİPLOMASİSİ

Almanya tarafından uygulanan kamu diplomasisi çalışmaları 1960’lı yıllarda başlamış olup diplomasi faaliyetlerini Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile yürütmektedir. Almanya kamu diplomasisi çalışmalarına ilk başlayan ülkelerdendir. Almanya çalışmalara öncelikle kamu kurumu olan GOETHE Enstitüsü ile başlamıştır. Daha sonraki süreçte doğrudan mali destek sağlayan GIZ gibi kurumları devreye sokmuştur. Günümüzde radyo, tv yayınları gibi birçok koldan kamu diplomasisi çalışmaları yürütülmektedir. Bunun dışında sivil toplum kuruluşları da etkin biçimde Alman kamu diplomasisine destek olmaktadır. Özellikle Alman vakıfları dünya çapında Alman kamu diplomasisine katkı sağlamaktadır.

3.1. Almanya’da Kamu Diplomasisinin Gelişimi

İkinci Dünya Savaşı öncesinde Hitler’in istilacı tavırları ve Yahudilere uygulanan soykırım politikaları Almanya’nın dünya kamuoyunda uzun bir süre imaj problemi yaşamasına neden olmuştur (Emiroğlu, 2018: 532). İki büyük savaştan çıktıktan sonra Soğuk Savaş döneminde Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Doğuda Alman Demokratik Cumhuriyeti (DDR), Batı’da ise Almanya Federal Cumhuriyeti (BRD) olarak iki devlet kurulmuştur. İkili yapı diplomasinin ilk olarak bu iki devlet arasında oluşturulmasını mecburi kılmıştır. Batının zenginliği yanında doğunun fakirliği iki kesim halklarının iletişimini kuvvetlendirmiştir. Berlin’i ikiye bölen utanç duvarı (Schandmauer) olarak adlandırılan sınır dönemin başbakanı Helmut Kohl’ün yürütmüş olduğu başarılı diplomasi neticesinde 9 Kasım 1989 tarihinde yıkılmıştır. Berlin duvarının yıkılması ile Alman ulusal birliği tekrar sağlanmıştır. Aynı etnik köken ve ırka ait olan insanların zorunlu ayrılığı sona ermiştir (The World Factbook, 2019: 3). Bu durum neticesinde Almanya’nın yeni imaj çalışmalarına ağırlık vermesine sebep olmuştur. Almanya ulusal birliğini tekrar sağladıktan sonra kısa bir süre içinde sanayi, ekonomi, teknoloji, ticari faaliyetleri ile dünya çapında büyük bir güç haline gelmiştir. Yakın tarihinde yaşanan kötü olayları dünya kamuoyunun zihninden silmeyi başarabilen Almanya disiplin, teknoloji, kalite algısını dünya kamuoyunda oturtmuştur. Günümüzde Almanya dünyanın pek çok ülkesinde yaşayan halklar için cazibe merkezi olarak görülmektedir. Bu algıyı oluşturabilmek yaşanan kötü olaylardan sonra oldukça zor ve zahmetli olmuştur. Devletin özel sektör ile iş birliği yapması bu sürecin olumlu yönde seyretmesini sağlamıştır. Almanya’ya yeni bir imaj oluşturma çabaları İkinci Dünya Savaşı sonrasında itibaren devam etmekte olsa da 1996 yılında yapılan “Kültür, Ticaret ve Dış

Politika Konferansı ‘’ ile ivme kazanmıştır. Alman Medya kuruluşu olan ZDF 1999 yılında Wolff Olins adlı dünya markalama danışmanlığı şirketinden Almanya için strateji geliştirmesini istemiştir. Çalışmanın amacı Alman halklarının dünya kamuoyu tarafından nasıl algılandığının ortaya koyulmasıdır. Gerçekleştirilen çalışma neticesinde Almanların mekanik, duygusuz, soğuk ve yaratıcılıktan uzak bir toplum olduğu belirtilmiştir (Dinnie, 2008: 24). Olins bu algının güçlü ekonomi ile aşılabileceğini açıklamış ve bu algının yıkılması için Almanya çapında “Debate: Germany as a Global Brand” kampanyası yürütülmüştür. Almanya’da bulunan tüm özel sektör tarafından desteklenen proje Alman hükümetinin resmi desteğini alamamıştır. Almanya tüm dünyadaki imajını değiştirebilmek için medyada aktif davranmaya karar vermiş, hükümet desteği ile Deutschland.de internet portalı hayata geçirilmiştir. Ayrıca Almanya’da çalışmak isteyen genç yabancılar için Genç Almanya adında bir internet sitesi faaliyete geçmiştir. Alman Dışişleri Bakanlığı tarafından 19 dilde yayınlanan “Almanya Hakkındaki Gerçekler” kitabı ile 8 dilde “Deutschland – Magazin” dergisi yayınlanmıştır. Dolayısı ile kamu diplomasisini kültürel diplomasi aracılığı ile yürüten Almanya imaj çalışmalarına oldukça fazla mesai harcamıştır. Kültür Bakanlığı aracılığı ile Almanya’yı tanımak isteyen öğrencilere bir haftalık Almanya ziyareti yaptırılmıştır. Bu program kapsamında yaklaşık 1000 kişi Almanya’yı ziyaret etmiş ve soğuk Alman algısı kırılmaya çalışılmıştır (Feknerova, 2014: 50). Almanya üzerindeki olumsuz algıyı kırabilmek için kendi toplumu üzerinde de çalışmalarda bulunmuştur. Alman toplumunun ulusal gurur ve sevincini arttırabilmek için “Sen Almanya’sın (Du Bist Deutschland)” adı altında slogan geliştirmiştir. Bu slogan Almanya çapında büyük yankı uyandırmış olsa da ilerleyen süre içerisinde bu sloganın Nazi Almanya’sı tarafından sıklıkla kullanıldığı ortaya çıktığından dolayı kampanya eleştirilerin hedefi haline gelmiştir. Almanya 2006 yılında düzenlenen Dünya Kupası Organizasyonunu ulusal imaj çalışması olarak kullanmıştır. Bu organizasyon aracılığı ile Ekim 2005 tarihinde Almanya Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığının desteği ile yeni bir slogan olan “ Deutschland: Land der Idee (Almanya: Fikirler Ülkesi) ortaya atılmıştır. Bu slogan ile Dünya Kupası Organizasyonu sırasında dünyanın pek çok ülkesindeki halklara ulaşp Almanya’nın güçlü teknolojik birikimi, edebiyat, bilim, kültür alanlarındaki başarıları anlatılmaya çalışılmıştır (Dinnie, 2008: 157). ZDF medya kuruluşu tarafından bir başka kampanya olan “ Die Welt zu Gast bei Freunden” (Şimdi Dost Olma Zamanı) adlı kampanya başlatılmıştır. Bu kampanyanın amacı yurtdışından gelen taraftarlara Alman misafirperverliğini ve alçakgönüllülüğünü göstermektir. Dünya kupası sonuçları Almanya’nın imajına olumlu biçimde yansımıştır. Yürütülen başarılı kamu diplomasisi çalışmaları ile Almanya hakkındaki eski klişe düşünceler değişime uğramıştır. Dönemin İngiltere Başbakanı Tony Blair Almanya’nın ev sahipliğinde gerçekleştirilmiş olan

organizasyon ile Almanya'nın daha olumlu ve adil imajı olduğunu ifade etmiştir. Dolayısı ile kamu diplomasisi çalışmalarında ilk olarak Almanya'nın sahip olduğu kötü imaj yenilenmeye çalışılmıştır. Almanya sahip olduğu güçlü ekonomi ve teknoloji birikimi ikinci dünya savaşı sonrası dönemdeki sahip olunan kötü imajı değiştirmeye yetmemiştir. Bu bakımdan kamu diplomasisi faaliyetlerine ulus markalama çalışmaları ile başlanmıştır. Almanya yumuşak güç diplomasisi ile ikinci dünya savaşı sonrası Almanya hakkında oluşturulan olumsuz imajı ortadan kaldırmak için sayısız uygulamayı devreye almıştır. Bu kurumlar dışında Uluslararası Göç ve Kalkınma Merkezi, Ticaret Odaları aracılığı ile dünya çapında yürütülen faaliyetler, Alman Akademik Değişim Hizmetleri (DAAD), Yurtdışı Okulları Ajansı (ZfA), Alman şirketleri ve Alman Vakıfları gibi kurumlar aracılığı ile kamu diplomasisi faaliyetlerini devam ettirmektedir. Öğrenci değişim programları kamu diplomasisi faaliyetlerinde yumuşak gücün kültür aracılığı ile kullanılması sürecidir. Kamu diplomasisinde oldukça etkili olan bu programlara katılan öğrenciler kendi ülkelerine döndükleri zaman öğrenim gördükleri ülkenin birer elçisi gibi davranmaktadırlar. DAAD programının yanı sıra Avrupa tarafından finanse edilen Erasmus programları kültürlerarası iletişimin sağlanabilmesi açısından oldukça önemlidir. Almanya tarafından yürütülen yumuşak güç diplomasisi birçok ülkede etkili olmuştur. Bu durum Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin Erasmus değişim programlarında Almanya'nın ilk tercih olduğunu ortaya koymaktadır.

Alman diplomasisi bu kurumlar tarafından desteklendiği gibi Almanya tarafından oluşturulmuş olan uluslararası Alman markaları da kamu diplomasisi faaliyetlerini desteklemektedir. Bu markalar aracılığı ile dünya kamuoyunda güçlü, güvenilir, çevik, ileri ve dost ülke imajı kuvvetlendirilmektedir. Mercedes Benz denildiği zaman akla ilk gelen konfor ve sağlamlığıdır. Almanya bu marka aracılığı ile Alman teknolojisine olan güveni arttırmıştır. Ayrıca günümüzde pek çok dünya lideri tarafından makam aracı olarak kullanılması güçlü Alman imajını desteklemektedir. Bu aracın dünyanın her köşesindeki yollarda kullanımı Almanya'nın dünya çapında reklamını yapıp kendini her bireye hatırlatmasına olanak sağlamaktadır. Dolayısı ile Alman diplomasisi çok farklı enstrümanlar ve organlar tarafından çok kutuplu olarak yürütülmektedir. Almanya çalışmalarında öncelikli olarak kültürel diplomasi üzerinde durmakta, çalışmalarını bu doğrultuda projelendirmektedir. Federal Alman hükümeti bu çalışmalar sırasında sivil toplum, özel sektör, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası örgütler gibi sayısız kesimden destek almaktadır. Almanya'nın diğer devletlerde olduğu gibi siyasi ve politik hedefleri bulunmaktadır. İkinci dünya savaşı öncesi ve sonrası dönem politik faaliyetlere her ne kadar olumsuz etki etmiş olsa da Almanya yumuşak güç diplomasisi ile bu sorunların üstesinden gelmektedir. Bu kapsamda yakın çevresi başta olmak

üzere birçok devletin politikasına nüfuz edebilmeyi amaçlamaktadır. Türkiye üzerinde 1960'lı yıllardan itibaren yürütmüş olduğu faaliyetler sonucunda bugün beş milyon Türk Almanya'da yaşamaktadır. Alman iş gücüne destek sağlamakla birlikte Almanya ve Türkiye arasında güçlü iletişim köprüsü olmaktadır. Bu ilişkiler neticesinde günümüzde hala Almanca Türkiye'de birinci ve ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir. Almanya dil ile zihinlerin zihinler aracılığı ile de siyasetin etkileneceğini düşünmektedir. Bu yüzden Alman dilinin küresel bir dil olabilmesi için oldukça fazla çalışılmaktadır. Ulus markalama çalışmaları için ikinci kampanya Şansölye Gerhard Schröder tarafından iş, bilim ve politikacıların katılımı ile “ Partner für Innovation” (Yenilik için Ortak Olun) adı altında başlatılmıştır. Yenilikçi fikirlerin pazarda kısa süre içerisinde yer bulabilmesi için ortak adım atılması kampanyanın ana hedefidir. Bu kampanyaya 200'den fazla şirket ve kurum katılmıştır. Almanya hükümeti ve özel sektör kuruluşları tarafından yürütülen başarılı çalışmalar dünyanın farklı ülkelerindeki halkların Almanya hakkındaki düşüncelerine olumlu yansımıştır. Almanya 2007 ve 2008 yıllarındaki ulus markalama endekslerinde ilk sıralara yükselmeyi başarmıştır. Anholt Ulus Markalama Endeksinde birinci sıraya, Future Brand ve Brand Finance endekslerinde ise üçüncü sıraya yükselmiştir. Dolayısı ile Almanya yumuşak güç unsurlarını başarılı biçimde kullanarak imaj tazelemiştir. Almanya kamu diplomasisi çalışmalarına ulus markalama çalışmaları ile başlamış olsa da başta Avrupa ve dünyadaki hedeflerine ulaşmak için kültürel diplomasi çalışmalarına da oldukça önem vermiştir. Özellikle Balkanlarda yürütmüş olduğu faaliyetler ile eski Osmanlı bakiyesi olan toprakların etki altına alınabilmesi hedeflenmiştir. Genel olarak Almanya Otto ve Wilhelm'den beri Balkanlara önem vermiştir. Günümüzde Almanya'nın dış ticaretinin dörtte biri Balkanlara gerçekleştirilmektedir (Oğultürk ve Dağıstan, 2017: 36). Almanya tarafından başta Balkanlar olmak üzere dünyanın pek çok ülkesinde kamu diplomasisi çalışmaları yapılmıştır. ABD'de gerçekleşen 11 Eylül terör saldırıları sonrasında ortaya çıkan yeni güvenlik anlayışı Almanya'nın diplomaside yumuşak güç unsurlarına yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Almanya tarafından önce kendi daha sonra ise AB ortak güvenliği birinci öncelik haline gelmiştir. Diplomasi faaliyetleri başlangıçta doğrudan insani yardımlar olarak gerçekleşmiştir. Almanya tarafından yapılan insani yardımların milli gelire oranı oldukça düşüktür. Almanya dış politikasını oluşturmak için kullanmış olduğu yumuşak güç diplomasisini daha çok kültürel diplomasi üzerine inşa etmiş olmasına karşın insani yardımlar konusunda da faaliyetlerine devam etmektedir. Gerçekleştirilen insani yardımların oranı ekonomik olarak bir dev olan Almanya açısından oldukça düşük olarak gerçekleşmektedir. İnsani yardımlar başta Balkan coğrafyası olmak üzere geniş bir alanda gerçekleştirilmektedir. Almanya tarafından 2017 yılında gerçekleştirilmiş olan insani yardımların milli gelire oranı

2,988 milyar dolardır. Bu oran Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin yardım tutarları ile karşılaştırıldığı zaman oldukça düşüktür.

Grafik 3.1. Milli Gelire Oranla En Çok Yardım Yapan Ülkeler

Kaynak: TİKA Kalkınma Raporu, 2017: 82

Almanya, TİKA Faaliyet Raporunda açıklandığı üzere milli gelirine oranla en fazla yardım yapan üçüncü ülke konumundadır. Bu yardımlar doğrudan insani yardımlar gibi pek çok alana yayılmıştır. Almanya tarafından gerçekleştirilen yardımlarda kültürel çalışmalar oldukça büyük alan kaplamaktadır.

Almanya İkinci Dünya Savaşı sonrası kullandığı sert güç olanaklarının yumuşak güç unsurlarına göre verimli sonuçlar oluşturmadığının farkına varmıştır. Dil, sanat, folklor ve edebiyat gibi kültürel öğeler sistematik, doğru biçimde kullanıldığı takdirde diplomaside ciddi bir güç unsuru oluşturmaktadır (Bayraktar, 2012: 185). Yirmi birinci yüzyılda Balkanlar'da Almanya'nın etkisi oldukça artmıştır. Bosna Hersek'te dahi Alman diplomasisinin doğru uygulandığının bir sonucu olarak Almanca konuşan toplumlara rastlanılmaktadır. Almanya'nın dünya çapındaki başarılı imaj çalışmaları işsizliğin yüksek olduğu başta Balkan Ülkeleri, Ortadoğu, Asya ve Rusya halkları arasında Almanya umuda giden bir yol olarak görünmektedir.

3.2. Almanya'nın Kamu Diplomasisi Kurumları

Almanya dünya çapında uygulamış olduğu kültür politikalarını genel dış politika aracı olan “Zivilmacht” (Sivil güç) konseptinde kurgulamıştır. Bu kurguya göre Almanya tarafından ekonomik ve diplomatik politikalar ile sivil toplum örgütleri birlikte hareket kabiliyeti kazanmıştır. Almanya ulusal birliğini tekrar sağladıktan sonra dünya siyasetinde tekrar aktif olmayı arzu etmiştir. Fakat Almanya'nın ikinci dünya savaşından sonra dünya çapında edinmiş olduğu negatif imaj Almanya'nın bu hayallerine mani durumdadır. Bütün bu gelişmeler Almanya'yı dünyada tekrar söz sahibi yapabilmek için yumuşak güç unsurlarını devreye almasını zorunlu hale getirmiştir. Almanya yumuşak güç unsurlarını daha çok kültürel diplomasi olarak yürütmektedir. Almanya'nın kamu diplomasisi kurumlarının başında GIZ gelmektedir. GIZ dışında kültürel diplomasi kurumu olan GOETHE Enstitüsü ve sivil toplum kuruluşları olan vakıflar ön plana çıkmaktadır. Federal Dışişleri Bakanlığının koordinasyonu ile Almanya'nın uluslararası çıkarları desteklenmektedir.

3.2.1. Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu (GIZ)

Almanya tarafından kültürel diplomasi kurumu olarak kurulmuş olan Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) günümüzde dünyanın pekçok yerinde faaliyet göstermektedir. Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu olarak faaliyet gösteren GIZ Alman Federal İş Birliği ve Kalkınma Bakanlığı (BMZ), Alman Teknik İş Birliği Kurumu (GTZ), Alman Kalkınma Hizmetleri Kurumu (DED), Alman Uluslararası İleri Eğitim ve Kalkınma Kurumu (nWEnt) gibi kurumların birleşmesi sonucunda 1 Ocak 2011 tarihinde oluşturulmuştur. GIZ başta insani yardım olmak üzere, çevre, iklim değişikliği ile mücadele, sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi gibi pek çok alanda faaliyet göstermektedir. Alman hükümetinin siyasi ve ekonomik hedeflerinin olduğu ülkeler bu kuruluş tarafından mali, eğitim gibi konularda desteklenmektedir. GIZ aracılığı ile Almanya ve destek sağlanan ülkenin sahip olduğu bakanlıkları, belediyeleri, özel sektör ve sivil toplumu birlikte çalışmalar yürütmektedir. Başta Suriyeli mülteciler olmak üzere GIZ tarafından dünyanın birçok ülkesindeki ihtiyaç sahibi halklar maddi yardım konusunda desteklenmektedir. Günümüzde 120 ülkede faaliyet göstermekte olan GIZ başta Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, özel sektör ve hükümet destekleri ile dünyanın birçok ülkesinde sürdürülebilir ekonomi ve kalkınmayı desteklemektedir. GIZ çalışmalarına hükümetlerin yanı sıra üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarını da katmaktadır. GIZ çalışanlarını faaliyet göstereceği ülkenin yerel halklarından seçmektedir. Böylece GIZ politik hedefi bulunan ülkelerde topluma daha sempatik görünmektedir.

<https://www.auswaertiges129amt.de/blob/216920/58d60f4040d34e5a1a0d69fba06de725/akbp-bericht-2017data.pdf> (erişim tarihi 12.02.2020). GIZ faaliyet alanları mesleki eğitim ve idari kapasitelerin arttırılması, altyapının iyileştirilmesi, tarımda verimliliğin artırılması, endüstrinin güçlendirilmesi, ekonomik kalkınmanın desteklenmesi, çevrenin korunması olmak üzere oldukça çeşitlilik göstermektedir. GIZ Türkiye’de de çeşitli faaliyetleri desteklemiştir. Alman hükümeti, AB ve Birleşmiş Milletler kuruluşları ile doğrudan ve diğer destekler yolu ile Türkiye’de olan Suriyelileri desteklemektedir. Ayrıca GIZ tarafından Türkiye’ye yenilenebilir enerji çalışmalarında da destek sağlanmıştır. Almanya GIZ aracılığı ile kamu diplomasi faaliyetlerinde bulunarak hedef ülke üzerindeki çıkarlarına ulaşmayı hedeflemektedir (GIZ Faaliyet Raporu,2015: 10).

3.2.1.1. GIZ Faaliyetleri

GIZ Batı Balkanlarda TRAIN ¹³programı düzenlenmektedir. Program kapsamında politikacılar ile düşünce kuruluşları bir araya getirilmektedir. Hukuk ve şeffaflık araştırmaları yanında yolsuzluğu engellemek için çalışmalar TRAIN programı aracılığı ile yürütülmektedir. Bu program dışında Almanya tarafından Balkan ülke halklarına mesleki eğitim çalışmaları düzenlenmektedir. Ayrıca Almanya Balkan ülkeleri ile kültürel iş birlikleri yapmaktadır. Almanya’nın AB içerisindeki gücü AB tarafından Balkanlara öncelik verilmesine neden olmaktadır. AB tarafından Balkanlarda yürütülen projelere yapılacak olan maddi destekler öncelikli olarak uygulanmaktadır (Feilcke, 2017: 1). GIZ tarafından her yıl Balkanlarda doğrudan maddi destek projeleri yürütülmektedir. Balkan halklarına yapılan insani yardım çalışmaları bölge toplumlarının Almanya’ya karşı gönül bağı hissetmelerine neden olmaktadır. DAAD ve ERASMUS gibi öğrenci ve akademik değişim programları Balkan halklarının Almanya’yı yakından tanımalarına olanak sağlamaktadır.

3.2.2. Dış İlişkiler Enstitüsü (İFA)

İFA 1917 yılında Stuttgart’ta faaliyete başlamıştır. İFA’nın başlıca kuruluş amacı Alman kamu diplomasisine destek olacak projeler yürütmektir. Alman Kültürel diplomasının en önemli organlarından biridir. Enstitü aracılığı ile kültürlerarası diyalog çalışmaları, konferans, seminer, sanat sergileri, kültürel değişim programları kurum tarafından desteklenmektedir. Ayrıca Bilim, kültür sanat, medya ve sivil toplum arasında bağ kurmaktadır. İFA çalışmalarının birinci finansmanı Alman Dışişleri Bakanlığıdır. Bakanlık dışında Stuttgart belediyesi ve Baden

¹³ TRAIN : Balkanlarda Akademisyenler, politikacılar ve hukukçuların bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş olan çalışmalardır. Gerçekleştirilen çalışmalar ile başta yoksullukla mücadele ve yolsuzluğu önleme hakkında yapılacaklar belirlenmektedir (Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı).

Württemberg Eyaleti İFA' ya maddi destek sağlamaktadır (Auswärtiges Amt, 2015: 110). Kurum tarafından kültürler arasındaki iletişim bağı güçlendirilerek Alman kültürü tanıtılmaya çalışılmaktadır. Günümüzde 103 yaşındaki kuruluşun birçok devlet ile sıkı ilişkileri bulunmaktadır. Bu ilişkiler Almanya'nın diplomasi çıkarlarına hizmet etmektedir.

3.2.3. Yurtdışı Okullar Merkezi (ZFA)

ZFA yurtdışındaki Alman okullarının çatı kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir. Dünya çapındaki Alman okulları ZFA bünyesinde faaliyette bulunmaktadır. 1968 yılında kurulmuş olan kurum günümüzde 140 Alman Okulu, 25 Alman-Profil- Okulu, 1100 Almanca dilinde eğitim bölümünde çalışma yürütmektedir. ZFA' nın başlıca amacı dünya çapındaki okulları ile ev sahibi ülkelerin kültürlerinin etkileşimi sağlanmaktadır. Ayrıca yurtdışında ikamet eden Alman çocuklarının eğitim ihtiyaçları kurum aracılığı ile karşılanmaktadır. Yurtdışındaki okulların eğitimci ihtiyaçları ZFA tarafından karşılanmaktadır. Dünya çapında 473000 öğrenci ZFA okullarında eğitim görmektedir. ZFA aracılığı ile Alman eğitiminin kalite ve standartları dünya toplumlarına yansıtılmaktadır. Okullar Almanca kurslarına destek verdiği gibi mesleki kurslar gibi faaliyetlerde sunmaktadır. Okulların öncelikli hedefi Alman dilinin yaygınlaşmasını sağlamaktır. Alman okullarına 2016 yılında 246 Milyon Avro finansman desteği sağlanmıştır (AKBP 20,2017: 8).

3.2.4. Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAİ)

Alman Dışişleri Bakanlığı altında çalışma yürüten kuruluş ile yurtiçi ve yurtdışı arkeoloji çalışmaları desteklenmektedir. 1874 yılında faaliyete başlamıştır. Şuana kadar 300 yakın proje dünyanın 20 noktasında gerçekleştirilmiştir. DAİ tarafından 2016 yılından beri dünya çapında Arkeolojik Miras Ağı koordine edilmekte korunmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. DAİ yürüttüğü çalışmalar aracılığı ile kültürel varlıklar ortaya çıkarılmakta ve korunmaktadır. DAİ tarafından çıkarılan bilimsel yayınlar aracılığı ile tarihi eserlerin tanıtımı sağlanmaktadır. Roma, Atina, İstanbul, Kahire, Madrid, Amman, Bağdat, Şam, Kudüs, Pekin, Sana, Tahran ve Ulu Batur'da DAİ merkezleri bulunmaktadır. Bu merkezlerde bilim insanlarının akademik çalışmaları desteklendiği gibi kazı programları organize edilmektedir. Enstitü aracılığı ile bilimsel çalışmalara akademik destekler verilmektedir. Kurum Alman kamu diplomasisi kuruluşlarının en eski örnekleri arasında gösterilmektedir (Auswärtiges Amt, 2017: 114).

3.2.5. Federal Kültür Vakfı

2002 yılında faaliyete başlayan vakıf Federal hükümet tarafından Kültür ve Medya Bakanlığına bağlı olarak kurulmuştur. Vakıfın  alışmaları arasında uluslararası sanat ve kültürel etkinlikler desteklenmektedir. Vakıf tarafından düzenlenen en ünlü etkinlikler  ağdaş Sanat Sergisi, Tiyatro Buluşmaları ve Müzik G nleridir. Vakıfa Kültür Bakanlığı tarafından 35 Milyon Avro destek verilmektedir. Vakıf faaliyetleri ağırlıklı olarak kültürel ve sanatsal çalışmaları kapsamaktadır. Alman kültürünün başka toplumlara aktarması için Vakıf etkin biçimde çalışma yapmaktadır. Bu  alışmalar kapsamında Alman kamu diplomasisi oluşturulmakta olup yeni Alman imaj çalışmaları gerçekleştirilmektedir (AKBP 20, 2017: 35).

3.2.6. Max Weber Vakfı

Yurtdışında Alman bilimin araştırılması için kurulmuştur. Vakıf tarafından birçok çalışma desteklendiği gibi en fazla tarih, sanat, kültür, ekonomi ve sosyal bilimler desteklenmektedir. Vakfa bağlı olarak faaliyet gösteren birçok enstitü bulunmaktadır. Dünya  apında 10 Enstitü vakıf bünyesinde faaliyet göstermektedir. Bu Enstitüler Londra, Moskova, Paris, Roma, Varşova, Washington, Tokyo, Beyrut, İstanbul ve Paris'te bulunmaktadır (Ausw rtiges Amt, 2017: 112). Vakıf tarafından verilen destekler ile Alman bilimine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Enstitülerde bulunan kaynaklar bulundukları ülkelerin halklarının erişimine sunulmaktadır. Bu sayede Almanya'nın farklı toplumlar ile etkileşimi sağlanmaktadır. Vakıf aracılığı ile yaz okulları , staj, burs, seminer ve bilimsel araştırma çalışmaları finanse edilmektedir. Her yıl verilen desteklerden yüzlerce bilim insanı faydalanmaktadır. Dolayısı ile bilim aracılığı ile Alman kamu diplomasisi diasporası oluşturulmaktadır (Max Weber Stiftung, 2017: 35).

3.2.7. Dünya Kültürleri Evi (HKW)

Dünya Kültürleri Evinde Almanya tarafından sanatsal ve kültürel etkinlikler düzenlenmektedir. 1957 yılında Amerikan mimar Hugh Stubbins Jr tarafından inşa edilmiş olan Dünya Kültürleri Evi günümüzde birçok önemli toplantıya ev sahipliği yapmaktadır. Örneğin Berlin Uluslararası Film Festivali burada düzenlenen başlıca faaliyetlerdendir. Sergi, seminer, söyleşi, tartışma programları gibi çalışmalar ile Almanya'nın kamu diplomasisine destek verilmektedir. Kurum tarafından organize edilen etkinlikler Federal Alman H k meti tarafından finanse edilmektedir. Kültür Bakanlığı ve Dışışleri Bakanlığı tarafından proje bazlı çalışmalarına maddi destek verilmektedir. Almanya'nın yumuşak güç diplomasisine Dünya Kültür Evi katkı sağlamaktadır (Ausw rtiges Amt, 2017: 115). Gerçekleştirilen etkinlikler

Alman kültürünün tanınmasına katkı sağladığı gibi başka ülkelerinde kültürlerinin Alman toplumuna tanıtımına katkı sağlamaktadır.

3.2.8. Medya Kuruluşları : ZDF ve Deutsche Welle

Alman kamu diplomasisinde kültürel faaliyetler yürüten kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları kadar medya organları da oldukça önemlidir. Geçmişte dünyada olduğu gibi en önemli propaganda aracı radyo ve televizyon yayıncılığı iken günümüzde bu faaliyetleri internet haberciliği ve sosyal medya almıştır. Dolayısı ile ulusal ölçekten uluslararası alana taşınan televizyon yayıncılığı ile geniş kitlelerin fikirlerinin oluşmasına tesir etmektedir. Almanya'nın uluslararası alanda yayın yapan ZDF, RTL gibi kanallarının dışında kamu diplomasisi açısından en önemli medya aracı Deutsche Welle (DW) dir. ZDF 1961 tarihinde tv ve radyo yayıncılık hayatına başlamıştır. Deutsche Welle ise 3 Mayıs 1953 yılında kurulmuştur. Bu iki kurum kültürel diplomasi çalışmaları ile Alman kültürünün tanınmasına ve Alman dış politikasına destek vermektedir. ¹⁴DW'nin Almanya açısından en önemli aygıt olarak görünmesinin sebebi farklı dillerde yayın uygulanmasıdır. Bulunduğu ülkenin dilini kullanarak yapılan yayıncılık faaliyetleri kanalın toplumun tüm kesimlerine ulaşmasını sağlamaktadır.

3.2.8.1. ZDF ve Deutsche Welle Faaliyetleri

Almanya sahip olduğu güçlü ekonomisi geçmiş imajının medya aracılığı ile düzeltilmesi gerekliliğinin bilincine ulaşmıştır. DW gibi pek çok uluslararası ölçekte yayın yapan medya organını yazılı basın olarak adlandıracığımız Bild Gazetesi ve Spiegel Dergisi gibi araçlar ile desteklemektedir. Spiegel Dergisinin dünya çapında elde etmiş olduğu güvenilirlik algısı derginin kapağına yansımaktadır. Derginin işleyeceği konunun özeti olarak görülebilecek olan kapak, dergi yayınlandığı andan itibaren dünya kamuoyunun ilgisini çekmektedir. Almanlar bütün Avrupalı devletler gibi medyanın ekonomik ve askeri savaşlardan daha tesirli bir güç olduğunu 1990'lı yıllarda fark etmiştir. Bu kapsamda 1990 yılında özel bir kuruluş olarak DW kurulmuştur. Almanya'nın politik hedeflerinin uygulanmasında en önemli silahlardan biri olan DW Almanca, İngilizce, İspanyolca ve Arapça olarak geniş bir coğrafyada 24 saat kesintisiz yayın yapmaktadır. Televizyon yayıncılığı dört dili kapsamakta olsa da radyo yayıncılığı ile 30 dilde dünya çapında yayın yapılmaktadır. Kurumun politik hedef önceliği gittikçe yükselen Anglo – Amerikan medya egemenliğinin kırılmasıdır (Price, 2003: 79). DW Türkiye'de geniş halk kitlesine ulaşabilmek için ulusal ölçekli yayın organları ile ortak yayın yapmaktadır. Bu

¹⁴ ZDF : Alman Kamu Televizyon Kanalı.

DW : Almanya'da Bonn ve Berlin'den Yurtdışına yayın yapan medya kuruluşudur. 30 farklı dilde radyo, televizyon ve İnternet yayını yapmaktadır (Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı).

kapsamda Doğuş Yayın Grubuna ait olan NTV Radyo’da her gün saat 04.00 ’de “ DW Türkçe Haberler “ adlı program yayınlanmaktadır. Dünya çapında yapılan yayınların ilk hedefi Alman hedeflerinin karşılanmasıdır. Almanya yumuşak güç unsuru olarak gördüğü görsel ve yazılı medya’yı aktif biçimde kullanmaktadır. Medya organları aracılığı ile geniş halk kitlelerine kolaylıkla ulaşılabilirliği gibi kitlelerin istenilen doğrultuda reaksiyon vermesi sağlanmaktadır. Özellikle uluslararası alanda yayın yapan medya organlarının hedef ülkelerin dillerinde yayın yapmaları toplumların daha kolay ikna edilebilme sürecini hızlandırmaktadır.

3.2.9. Alman Kalkınma Bankası (KfW)

Almanya medya organları dışında Alman Kalkınma Bankası’nı (KfW) yumuşak güç diplomasisinde bir silah olarak kullanmaktadır. KfW 18 Kasım 1948 yılında kurulmuştur. Federal Birlik ve Eyaletler tarafından kurulmuş olan dünya çapında kalkınma projelerini destekleyen bankadır. Banka aracılığı ile orta ölçekli işletmeler, iş kurma, çevre koruma, konut ekonomisi, altyapı, eğitim teşviki, proje ile ihracat finansmanı ve kalkınma iş birliği alanında ekonomik, sosyal ve ekolojik hayat şartlarının sürdürülebilir olarak iyileştirilmesi gibi birçok alanda uygulanacak olan projelere destek olmaktadır. Alman Kalkınma Bankası federal hükümetin verdiği yetki ile Türkiye’de uygulanacak olan projelere finansman desteği vermektedir. Türkiye’de belediyeler ile iş birliği yaparak atık su arıtma tesislerinin iyileştirilmesi gibi 20’nin üzerinde projeye aktif katılım sağlamıştır (Federal Almanya Büyükelçiliği).

3.2.9.1. Alman Kalkınma Bankası (KfW) Faaliyetleri

Alman Kalkınma Bankası tarafından her yıl birçok ülkeye yardım yapılmaktadır. Almaya KfW aracılığı ile hükümetler arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Alman hükümeti finansman desteğini reklam faaliyeti olarak görmektedir. Projeler tamamlandığı takdirde finansman desteğinin Almanya tarafından sağlandığı konusunda toplumun haberdar edilmesi Alman imajına katkı sağlamaktadır. Toplumsal ilişkilerin yanında devlet politikalarına yapılan doğrudan yatırımlar hükümet desteğinin alınmasına ve Alman hükümetine karşı olumlu bakış açısı belirlenmesine katkı sunmaktadır.

Tablo 3.1. Almanya Tarafından Yapılan Yardım Tutarları

YATIRIMCI ÜLKELER	Bosna-Hersek	Hırvatistan	Makedonya	Karadağ	Sırbistan
Almanya	8,5	13,8	3	4,8	19,6
Avusturya	39,5	27,6	10,5	7,6	12,5
Hollanda	3,2	16,7	10,1	1	7,3
İsviçre	6,7	0,9	7,2	8,7	1,1
Yunanistan	-	0	15,3	1,4	16,3
Macaristan	-	6	16,7	13,4	3,6
*Hırvatistan (1993-2007), *Bosn.Her. ve Maked. 2006'ya kadar, *Sırb. 2000-2006 (Milyar dolar)					

Kaynak: Avrupa Komisyonu 25. Faaliyet Raporu

Almanya tarafından Balkan ülkelerine yapılan yardımların oranlarının dağılımı Avrupa Komisyonu 25. Faaliyet Raporunda ortaya koyulmuştur. Almanya doğrudan yaptığı yardımların büyük bölümünü Hristiyan kesimlerinin ağırlıklı olarak bulunduğu bölgeler olan Sırbistan ve Hırvatistan'a yapmaktadır. Sırbistan Alman yardımlarının 19,6'sını Hırvatistan ise 13,8'lik kesimini almaktadır. Balkanlara olan Alman ilgisi iki yüz yılı aşkın süredir devam etmektedir. Balkanlarda kültür, folklor, sanatın birleştiriciliği ön planda olsa da dinin merkezde olması kaçınılmazdır. Balkan halklarının büyük çoğunluğunu Ortodokslar oluşturmaktadır. Ortodokslardan sonra ise ikinci en büyük nüfus Müslümanlar, üçüncü ise Katoliklerdir. Almanya'nın iki yüz yıldır yürütmüş olduğu diplomasi faaliyetleri günümüzde meyvesini vermektedir. Almanca halk arasında en yaygın kullanılan dillerin başındadır. İngilizce bilmeyen kesimler dahi Almanca bilmektedir. Alman dilinin kullanımı o kadar yaygındır ki çarşı ve pazarda Almanca konuşanların sayısı oldukça fazladır. Almanya GIZ aracılığı ile Balkanlarda kültürel diplomasi politikalarını desteklemektedir (Friedrich, 2000:1). Bu kurumlar dışında sivil toplum ve benzeri yapılardaki düşünce kuruluşları bölgede Alman etkisini arttıracak çalışmalar yürütmektedir. Almanya aracılığı ile (AB) Avrupa Birliği ülkesi liderleri ile Balkan ülkeleri liderleri arasında her yıl toplantılar düzenlenmektedir. Düzenlenen toplantıların sonuç bildirgelerindeki Alman etkisi kendisini hissettirmektedir (Kraemer, 2016: 2). Balkan ülkelerinin ise Almanya'ya karşı yakın ilişki oluşturma taleplerinin nedeni ise AB üyeliği konusunda destek istemektir. Balkan devletleri Almanların kendi politikaları yanında AB politikalarını da oluşturduğunu bilmektedir. AB tarafından 2003 Selanik Zirvesi sonuç bildirgesinde Balkan Devletlerinin AB üyesi olmasının önü açılmıştır (<https://www.consilium.europa.eu/media/20839/76285.pdf>, (erişim tarihi: 05.08.2018)). AB desteğinin arkasında Almanya bulunmaktadır. Almanya bölge halklarının gündelik hayatlarına etki edebilecek olan çalışmalar ile ön plana çıkmaktadır. Almanya tarafından Balkan devletleri arasında imzalanmış olan protokol ve anlaşmalar demokratikleşme, güvenlik, insan hakları gibi konulara destek vermektedir. Almanya ekonomik olarak bölgenin tümünde güçlü olarak bulunsun da öncelikli olarak Bosna-Hersek, Kosova ve Arnavutluk'ta çalışmalar yürütmektedir.

(Cremer, 1999: 3). Almanya tarafından bu devletlere yapılan yatırımlar kültürel politikaları desteklemektedir. Almanya tarafından kullanılan en büyük kültürel diplomasi aracı Alman Kültür Merkezi olarak adlandırılan Goethe Enstitüleridir. Almanya bu enstitüler ile kendi dili ve kültürünün propagandasını yapmaktadır. Bu kurum aracılığı ile toplumların Almanya'ya olan bakış açısının olumlu yönde değişmesini sağlamaktadır.

3.2.10. GOETHE Enstitüsü

Goethe Enstitüleri Alman kültürel diplomasisi aracı olarak ortaya çıkmış olan Alman devleti tarafından desteklenen bir kuruluştur. GOETHE Enstitüsü 1951 yılında kurulmuş olan bir kuruluştur. Goethe Enstitüsü Federal Almanya Cumhuriyetinin tüm dünyada faaliyet gösteren kültür enstitüsü ve destek kuruluşudur. Dünya çapında Almanca kullanımını teşvik etmek ve uluslararası kültürel çalışmalara destek vermek için faaliyet göstermektedir. Almanya'nın kültürel siyasi yaşamına dair geniş bir yelpazede çalışmalar sürdürülmektedir. Almanya dışişleri bakanlığı kültürel diplomasiyi Kültür ve İletişim Genel Müdürlüğü altında yürütmektedir. Kurum Alman kültürel ilişkiler ve eğitim politikası, medya ilişkileri politikası ve halkla ilişkiler faaliyetleri gibi çok kapsamlı çalışmalar ile Alman imajına katkı sağlamaktadır. Zöllner'e göre Alman Dışişleri Bakanlığı tarafından oluşturulan diplomasi türlerinin ağırlığını kültürel diplomasi faaliyetleri oluşturmaktadır. Devlet destekli içeriklerden oluşturulan bir dizi diplomasi çalışması bulunmaktadır. Dışişleri bakanlığı tarafından oluşturulan bu çalışmalar Habermas'ın diyaloga yönelik iletişimsel eylemi değil direk olarak amaçlar üzerinde yükselen değerler olarak ifade edilmektedir. Dolayısı ile belirlenen hedefler doğrultusunda yükselen stratejik hedeflerdir (Zöllner, 2009: 263). Goethe enstitüsü aracılığı ile yürütülen dil ve eğitim çalışmaları iki toplum arasındaki kültürel iş birliğini güçlendirmektedir. Kurulan iş birlikleri ile tüm dünyada sivil toplum kuruluşları desteklenmekte ve mobilite aktif hale gelmektedir. Goethe enstitüleri yaklaşık altmış yıldır dünya çapında yürütmüş oldukları faaliyetler ile Almanya'ya açılan ilk kapı konumunda olmaktadır. Enstitülerde bulunan okuma salonları, kültür toplulukları, dil öğrenim ve sınav merkezleri Almanya ile oluşturulacak olan sıkı ilişkilere destek vermektedir. Günümüzde 120 ülkede 200'den fazla enstitü ile Federal Alman hükümetinin politik çıkarlarının korunması amaçlanmaktadır. Enstitüler ülkelerde iş birliği yapmış oldukları partnerler ile birlikte düzenlemiş oldukları çeşitli kültürel etkinlikler de Almanya'nın sahip olduğu yeni eğilimleri yansıtmaktadır. Ayrıca her türlü konu hakkında çalışma yapan sanatçılar arasında kültürel değişim programlarını desteklemektedir. Bu kapsamda yürütülen çalışmalar aracılığı ile Almanya'nın imaj ve dış politikadaki tesiri

güçlendirilmeye çalışılmaktadır <https://www.goethe.de/ins/eg/de/index.html> (erişim tarihi 10.01.2020).

Alman Kültür Merkezlerinin faaliyet alanları enstitünün kurulmuş olduğu iller dışında tüm ülkeyi kapsayacak şekilde projelendirmektedir. Dolayısı ile Enstitü bulunmayan illerde de yerel iş birlikleri ile organizasyon ve seminer çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca diğer devletlerin Almanca' yı destekleyen çalışmalarına finansman destekleri enstitü tarafından sağlanmaktadır. Bulundukları ülkelerde kültürel ve dil eğitimi veren kuruluşlar ile yapılan iş birlikleri sonucunda Almanca eğitimi veren öğretmenlere seminer ve çeşitli sınavlar yapıp sertifika verilmektedir. Enstitünün internet sayfası aracılığı ile Almanya'daki kültürel, toplumsal, siyasi yaşam hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Enstitü tarafından Almanya ve kurumun bulunduğu ülke arasında yapılan kültürel çalışmalar kapsamında Almanca ve bulunulan ülkedeki önemli kitap ve akademik çalışmaların çevirisi yapılmaktadır. Çeviri çalışmaları ile iki toplumun yakınlaşması sağlanmaktadır. Ayrıca enstitülerin sahip oldukları kütüphaneler aracılığı ile Almanya hakkında bilgi alışverişi yapılmasına olanak sağlanmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde pek çok şehrinde kurulmuş olan enstitüler ile Almanya'nın dış politikasına destek veren Almanya açısından en önemli kurum olarak gösterilmektedir. Bu yüzden Federal Almanya Cumhuriyeti tarafından enstitülere oldukça fazla kaynak sağlanmaktadır. Dünya çapında faaliyet gösteren GOETHE Enstitüleri dünyanın 120 ülkesinde 200'ün üzerinde enstitü ile Alman diplomasi faaliyetlerine destek veren yegane kurum olarak çalışmalarına devam etmektedir.

3.2.10.1. GOETHE Enstitüsü Faaliyetleri

Goethe Enstitüleri Almanca eğitiminin yanı sıra söyleşi, tiyatro oyunları, sempozyum, seminer, sanat sergileri ve Almanya günleri gibi etkinlikler de düzenlemektedir. Alman ve uluslararası katılımcı desteği ile Alman kültürel öğeleri ön plana çıkarılmaktadır. Goethe Enstitüsü kültürlerarası iletişim kadar dinler arası iletişime de önem vermektedir. Bu kapsamda başta Mısır Enstitüsünde olmak üzere Arap coğrafyasında "Esma3ni" adlı bir proje ortaya koymuştur. Arap çocuk ve gençlerinin dinleme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bu proje hayata geçirilmiştir. Çocuk hikaye ve oyunları üzerinden Alman dili ve kültürü gelecek kuşaklara sevdirmeye çalışılmaktadır <https://www.goethe.de/ins/eg/de/index.html> (erişim tarihi 10.01.2020).

Enstitü tarafından yerel sanatçılarla konserler ve kitap fuarları da düzenlenmektedir. Kültür gezileri planlayarak Almanya'ya ziyaretler düzenlenmektedir. Enstitü tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin masrafları federal hükümet tarafından karşılandığı gibi aynı

zamanda bağış kampanyaları da düzenlenmektedir. Hayata geçirilmek istenen projeler yürürlüğe koyulmadan önce bulunulan ülkenin Milli Eğitim Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı ile iletişime geçilerek destek istenilmektedir. Alman Kültür Merkezi genel olarak kültürel çalışmaları destekleyerek Alman yumuşak güç diplomasisine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Almanlara karşı oluşmuş olan olumsuz bakış açısı yürütülen çok yönlü kültür faaliyetleri ve değişim programları ile ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Akademik değişim programları ve öğrenci değişim programları da enstitünün faaliyetleri içerisinde yerini almaktadır. Alman dili ve kültürünü sevdirmek ve programa katılan kişilerin fahri Alman elçisi gibi davranmasını sağlayacak olan bu çalışmalara oldukça önem verilmektedir. Ayrıca enstitü üniversitelerde bulunan Alman Dili ve Edebiyatı bölümlerinde geçici istihdam oluşturmak için Almanya'dan öğretim görevlisi yönlendirilmesi yapılmaktadır. Enstitünün sahip olduğu kitap ve film koleksiyonları Alman tarihi, kültürü, edebiyat ve sanatına ücretsiz olarak erişimi sağlamaktadır. Enstitü tarafından gerçekleştirilen bir başka faaliyet ise kültürel ve sanatsal çalışmalar için çeviri desteği verilmesidir. Bu kapsamda Almanca olan eserlerin başka dillere çevrilerek toplumun bütün kesimleri tarafından anlaşılmasını sağlayabilmek için yabancı yayınevlerine destek verilmektedir. Destekler ile yayınevlerinin güncel yazınsal eserleri, çocuk gençlik kitapları, bilimsel yapıtları, araştırma ve inceleme kitaplarının Almanca bilmeyen toplumlara aktarılması sağlanmaktadır. Kültür politikasının amaçlarına hizmet eden bu program yurtdışındaki kültür ve eğitim politikalarının oluşuma etki etmeyi amaçlamaktadır. Çeviri desteği programı ile 40 yıl içerisinde 6.000 kitabın 45 dile çevrilmesinde maddi destek verilmiştir. Bu desteklerin verilebilmesi için talep edilen eserlerin başvurusu Goethe Enstitülerin merkezi olan Münih'e yapılır. Çevirisi yapılacak olan eserlere kurul karar vermektedir. Enstitü bu çalışmalar ile kültürel iletişimi kuvvetlendirmeyi ve Alman toplumuna karşı sempati oluşmasını arzu etmektedir. Enstitü, mevcut proje ve bursları desteklemek için açık çağrı adı altında internet platformlarında eğitim çalışmaları düzenlemektedir. Kültürlerarası değişim ve ihtisas programları için ileri düzeyde eğitim çalışmalarının yanında atölye çalışmaları yine internet üzerinden verilmektedir. Bütün bu çalışmalara olan destekler açık çağrı adı altındaki platformdan duyurulmakta ve uygulanmaktadır.

Goethe Enstitüsü Alman dil kullanımını ve kültürünü teşvik edebilmek için PASCH okullarının kuruluşuna önderlik etmiştir. PASCH okullarında ¹⁵dünya çapında 600.000 öğrenciye Almanca eğitimi verilmektedir. Bu eğitimler öğrenciler için hayatının bundan sonraki dönemlerine iz bırakabilmeyi ve fikirlerini etkilemeyi hedeflemektedir. Geleceğin

¹⁵ PASCH Okulları: Alman Federal Dışişleri Bakanlığına bağlı olarak dünya çapında faaliyet gösteren okullardır (Federal Alman Büyükelçiliği).

Ortakları (Schulen: Partner der Zukunft) adı altında kurulmuş olan PASCH okulları Alman Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Okulları Merkezi (ZfA), Goethe Enstitüsü, Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD) ve Eğitim Bakanları Konferansı Pedagojik Değişim Servisi (PAD) tarafından kurulmuştur. PASCH okulları ile okulların nitelikli hale getirilmesi, nitelikli Almanca dersi sunmak için modern ders malzemeleri, öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimler, öğrenci değişimleri, burslar gibi pek çok konuya finansman desteği sunulmaktadır <https://www.deutschland.de/tr/topic/bilim/alman-dili-birlestiriyor>. (erişim tarihi 18.01.2020).

Dilin kültürlerarası diyaloga açılan en önemli kapı olmasından dolayı PASCH girişimi ile dünyanın her köşesindeki insanların Almanca öğrenmeleri teşvik edilmektedir. Alman dili vasıtası ile de Almanya'ya karşı ilgiyi arttırmak istenmektedir. Dolayısı ile PASCH dil kursu olmaktan öte bir organizasyon olarak projelendirilmiştir. Dil öğretimi yanında kültürel öğelerde dahil edilerek Almanya sempatisi oluşturulmaktadır. PASCH okulları ile öğrenciler Almanya'daki üniversiteler ve okullar ile iletişime geçme fırsatı elde edebilmektedir. Öğrencilerin Alman dilini öğrenen bütün toplumlar ile iletişime geçip kültürel ortaklığı oluşturması amaçlanmaktadır. Okullardan mezun olan öğrenciler PASCH mezunlar ağı vasıtası ile daha sonraki süreçte iletişimini devam ettirmektedir. İyi derecede Almanca bilgisi ve dünya çapındaki oluşturulmuş olan ağ öğrencilerin Alman firmalarına ve üniversitelerine kolay erişim imkanı elde etmesini sağlamaktadır. Dünya genelinde 120 ülkede 2000'i aşkın okul PASCH sistemine dahil olarak çalışmalarını sürdürmektedir. ZfA tarafından oluşturulmuş olan 140 Alman Yurtdışı Okulu, Özgün Tedrisat Planlı 27 Alman "Profil" Okulu, Eğitim Bakanlıkları Almanca dil diplomalarını veren 1100 okul ve Goethe Enstitüsü ortaklığı ile oluşturulmuş olan 600 "FIT Okulu" PASCH ağı ile birbirine bağlanmıştır. PASCH okulları aracılığı ile Alman yumuşak diplomasini dünya çapında uygulayabilmek için Alman dili ve kültürü dünyanın her köşesindeki toplumlara sevdirmeye çalışılmaktadır. PASCH projesinin amacı Alman dilinin dünya dili olmasının yanında dünya çapında olumlu Alman imajının oluşumunu sağlamaktır <https://www.goethe.de/ins/eg/de/index.html> (erişim tarihi 10.01.2020).

Günümüz toplumlarında artan iletişim ve gelişen teknoloji toplumların arasındaki iletişimi güçlendirmiştir. Bu iletişimden yola çıkarak Almanya Goethe Enstitüsü aracılığı ile kültürel diplomasi çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Almanya'nın Goethe Enstitüleri aracılığı ile gerçekleştirmek istediği öncelikli hedef toplumlardaki Almanya'ya karşı oluşan olumsuz algının değiştirilmesidir. Bu kapsamda enstitü kültürel diplomasi çalışmaları ile Alman diplomasine destek vermiştir. Kültürel değişim programlarını destekleyerek Almanya'yı ziyaret eden yabancılar kültürel öğeler ile etkilenmektedir. Değişim programlarına katılan katılımcıların ülkelerine döndükleri zaman güçlü birer Almanya savunucusu olması

sağlanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya hakkında oluşmuş olan olumsuz hava enstitülerin sivil toplum işbirlikçi projeleri ile değiştirilmektedir. Enstitüler dil faktörü üzerinde durmaktadır. Dil kültürün toplumun her kesimine aktarılmasını sağlayacak olan en önemli araç olduğu için aktif biçimde öğretilmesi gerekmektedir. Dünyada Alman dilini konuşan veya öğrenmeye çalışan kişi sayısı arttıkça Almanya'ya karşı olan bakış açısı istenilen ölçüde değişecektir. Bu yüzden enstitünün ağırlıklı faaliyetleri Alman dilinin dünya çapında öğrenilmesini sağlayacak ortamın hazırlanmasıdır. Enstitü tarafından bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılarak dil eğitim çalışmaları desteklenmektedir. Dünya çapında 120'den fazla ülkede faaliyet gösteren Alman Kültür Merkezinin Türkiye'de İstanbul, Ankara ve İzmir'de şubeleri bulunmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'de üniversiteler ile ortaklaşa çalışmalar yürütülmektedir. Türkiye ile Almanya arasındaki kültürel alışverişi desteklemek için ortak kültür ve sanat üretimine katkı sunulmaktadır. Bu kapsamda film gösterimi, sergi, konser, seminer ve festivallerin ortak çalışmalar düzenlenmektedir. Ayrıca Tarabya'da Alman Federal Meclisinin girişimleri ile 2011 yılında kültür akademisi kurulmuştur. İki toplum arasındaki iletişimi kuvvetlendirmeyi amaçlayan bu projeler Almanya'nın yumuşak gücü olan kamu diplomasisinin birer ürünüdür.

Üçüncü bölümü kısaca değerlendirmek gerekirse; Almanya tarafından yürütülen kamu diplomasisi çalışmaları 1960'lı yıllarda başlamıştır. Almanya kamu diplomasisi faaliyetleri uygulayan öncü ülkelerdendir. Başlangıçta kendi ulusal birliğini sağlayabilmek için çalışmalara başlamış olsa da daha sonraki süreçte dünya çapında etkin kamu diplomasisi yürütmeye başlamıştır. Günümüzde dünyanın büyük bir kısmında Alman kamu diplomasisine hizmet eden Alman kuruluşları faaliyet göstermektedir. Almanya ilk olarak GOETHE Enstitüsünü 1960 yıllarda kurmuştur. Enstitü aracılığı başta eğitim, sanat, sempozyum gibi kültürel çalışmalar desteklenmektedir. Kurum aracılığı ile Alman kamu diplomasisi kültürel diplomasi aracılığı ile desteklenmektedir. GIZ aracılığı ile ise doğrudan mali destekler sağlandığı gibi kültürel çalışmalar yapılmaktadır. GIZ dünya çapında ülkelere sağladığı mali kaynaklar ile ön plana çıkmaktadır. GIZ gibi bir başka kamu kurumu olan Alman Kalkınma Bankası aracılığı ile de ülkelere yapacakları yatırımlara karşılık finansal destek sağlanmaktadır. Alman kamu diplomasisinde bu kurumlar dışında sivil toplum kuruluşları da çalışma yürütmektedir. Özellikle dünya çapında faaliyet gösteren Alman Vakıfları oldukça faal biçimde dış politikaya yön vermektedir. Vakıflar Akademik çalışmalara ve öğrencilere maddi destek vermektedir. Almanya kamu diplomasisi çalışmalarını kültürel diplomasi ağırlıklı olarak yürütmektedir. Almanya kamu kurum ve sivil toplum kuruluşları aracılığı ile yürüttüğü kamu diplomasisi

çalışmalarını Federal Dışişleri Bakanlığı koordinasyonu ile Kültür Bakanlığı altında yürütmektedir.

3.3. Almanya Ve Türkiye Kamu Diplomasi Karşılaştırması

Türkiye tarafından uygulanan kamu diplomasisi çalışmaları başlangıçta bağımsızlıklarını elde etmiş olan Türk Cumhuriyetlerinde yürütülmüştür. Almanya ise öncelik olarak İkinci Dünya Savaşı sırasında yaşanılmış olan kötü anıları silmek için Avrupa ülkelerine yönelmiştir (Özçelik, 2012: 437). Türkiye ve Almanya tarafından uygulanan kamu diplomasisi faaliyetleri birçok koldan yürütülmektedir. Türkiye kamu diplomasisi yöntemlerinin başında insani yardımlar ön plana çıkmaktadır. Almanya tarafından uygulanan yöntemlerin başında ise kültürel diplomasi gelmektedir. Almanya ilk olarak çalışmalara 1951 yıllarda GOETHE Enstitüsünü açarak başlamıştır. Türkiye ise 1990 yılında TİKA kurmuş ve kamu diplomasisi çalışmalarına adım atmıştır. Almanya GOETHE Enstitüsü ile yürüttüğü kültürel çalışmaları daha sonraki süreçte GIZ aracılığı ile mali yardımlar olarak devam ettirmiştir. ZDF ve Deutsche Welle gibi medya yayın organları dünya çapında medya yayınlarına başlamıştır. Ayrıca KfW (Alman Kalkınma Bankası) ile devletlere doğrudan nakdi destek sağlamaktadır. Türkiye kamu diplomasisi çalışmalarını Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı altında organize etmektedir. Alman kamu diplomasisi organizasyonu ise Alman Kültür Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. TİKA aracılığı ile kültürel çalışmalar, nakdi destekler, restorasyon çalışmaları, sosyal projelere destek sağlamaktadır. Yunus Emre Enstitüsü ise kültürel çalışmalar Türkçe kursları, üniversitelerde Türkoloji bölümleri kurulması, akademik değişim programlarına destek verilmektedir. TRT kurmuş olduğu medya organları ile başta TRT WORLD ile tüm dünyada İngilizce yayın yaparak Türkiye'nin dünya kamuoyundaki tanıtımına katkı sağlamaktadır.

Almanya ve Türkiye Kamu Diplomasisi Karşılaştırmasının özeti kısaca tablodaki gibidir.

Tablo 3.2. Türkiye ve Almanya Kamu Diplomasisi Karşılaştırması

	Almanya Kamu Diplomasisi	Türkiye Kamu Diplomasisi
Ne zaman başlamıştır ?	1950 kamu diplomasisi çalışmalarına başlamıştır.	1990 kamu diplomasisi çalışmalarına başlamıştır.

Neden başlamıştır?	İkinci Dünya Savaşının izlerini silmek istemektedir.	Bağımsızlığını kazanmış olan Türki Cumhuriyetlerle ile bağlarını güçlendirmek istemiştir.
Hangi Çalışmalar Yapmaktadır ?	Kültürel çalışmalara ağırlık vermektedir.	İnsani yardım çalışmalarına ağırlık vermektedir.
	Akademik değişim	Kültürel çalışmalar
	Medya	Sivil Toplum
	Uluslararası markalar ile ülke popülaritesini artırmaktadır.	Medya
	Sivil Toplum	Akademik değişim
	İnsani Yardım	Uluslararası markalar ile ülke popülaritesini artırmaktadır.
	Üniversitelerdeki bilimsel çalışmalara destek vermektedir.	Üniversitelerdeki bilimsel çalışmalara destek vermektedir.
Kamu Diplomasinin Amacı	Alman Dilinin kullanımın yaygınlaştırılması	Bakiyesi olarak gördüğü ve kök bağının olduğu Bölgeler başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinde güçlü etkiye sahip olmak istemektedir.
	Uluslararası alanda daha söz fazla söz sahibi olmak	Uluslararası kuruluşlarda söz sahibi olmak istemektedir.
	Yeni bir Alman imajı oluşturmak	Uluslararası meydana daha söz fazla söz sahibi olmak
	Ekonomik ve Siyasal anlamda güçlü Almanya imajı sergilemek	Yeni bir Türk imajı oluşturmak
Kamu Diplomasisi Kurumları	Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ)	Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
	Medya kuruluşları :ZDF ve Deutsche Welle	Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı

	Alman Kalkınma Bankası (KfW)	Türk Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (TİKA)
	GOETHE Enstitüsü	TRT WORLD
	ZFA, İFA, DAİ	Yunus Emre Enstitüsü
	Max Weber Vakfı	Yurtdışı Akraba Toplulukları Başkanlığı
Faaliyetler	GIZ : Mali Yardımlar ve Kültürel çalışmalar	Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı :Mali Yardımlar ve Kültürel çalışmalar.
	ZDF ve Deutsche Welle : Medya	TRT WORD : Medya
	KfW : Mali Yardım	TİKA : Mali Yardımlar ve Kültürel Çalışmalar.
	GOETHE Enstitüsü : Kültürel Çalışmalar	Yunus Emre Enstitüsü : Kültürel Çalışmalar
	ZFA :Eğitim İFA: Kültürel Çalışmalar DAİ: Kültürel Çalışmalar	Yurtdışı Akraba Toplulukları Başkanlığı: Kültürel çalışmalar
	Max Weber Vakfı: Eğitim ve Bilimsel Çalışmalar	
Faaliyette Bulunulan Coğrafyalar	Balkanlar	Balkanlar
	Ortadoğu	Kafkaslar
	Afrika	Ortadoğu
	Asya	Afrika
	Avrupa	Avrupa
	Avustralya	Asya
	ABD	ABD
	Kafkaslar	Avustralya

Kaynak: Yazarın Kendi Çizimi

Tablodan anlaşıldığı gibi Türkiye ve Almanya tarafından kültürel diplomasi yaygın biçimde kullanılmaktadır. Her iki ülkede başta Balkan coğrafyası olmak üzere tüm dünyada faaliyet göstermektedir. Devlet kuruluşları kamu diplomasisi çalışmalarında ön planda yer almaktadır.

Almanlar tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda öncelik kültür iken Türkiye açısından bu durum insani yardımlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Avrupa ülkelerinin istikrarı için NATO aracılığı ile sert güç kullanılırken politik hedefler için yumuşak güç unsurları kullanılmaktadır. Türkiye barışı koruma operasyonlarına sert gücünü kullanarak olabildiğince destek vermiştir. Bunun yanı sıra yumuşak güç unsurlarını başta TİKA gibi kurumlar aracılığı ile sürdürmektedir. Bölgede sert güç unsurları bakımından NATO ve G8 den sonra Birleşmiş Milletler üçüncü en büyük güç olarak karşımıza çıkmaktadır (Cremer, 1999: 3). Günümüzde sert güç unsurları toplumlar nezdinde negatif algı oluşturduğu için kültürel diplomasi çalışmaları oldukça önem kazanmıştır. Kültürel diplomasi açısından yumuşak güç diplomasisi devletlerin ekonomik ve kültürel yardımlarının politik çıkarlar elde etmesine sebep olmuştur. Almanya'nın İkinci Dünya Savaşındaki yayılmacı tavırları bölge halklarının zihinlerinden hala silinmemiştir. Bu açıdan Türkiye bölge halkları açısından daha sempatik düşünülmektedir. Türkiye tarafından yumuşak güç unsurları olarak adlandırılan kültürel diplomasi metotları ile yürütülen çalışmalar ekonomik olarak Almanya kadar büyük olmasa da bölge halkları açısından oldukça önemsenmektedir. Türkiye TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü aracılığı ile çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda başta Balkanlarda kaybolan kültürel dokunun tekrar ortaya çıkarılması için restorasyon çalışmaları, bakım onarım çalışmaları, sağlık-eğitim hizmetleri, öğrenci ve akademik değişim programları, altyapı güçlendirme çalışmaları, ekolojik çalışmalar, sosyal donatı alanları düzenlenmesi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için Türkoloji Bölümleri kurulması gibi pek çok alanda çalışmalar yürütmektedir. Almanya ise bölge halklarına doğrudan ekonomik yardımlar, DAAD bursları ile akademik değişimler, GIZ aracılığı ile bölge ülkelere ekonomik destekler, GOETHE Enstitüleri ile Alman dilinin yaygınlaştırılması, bölge halkları üzerindeki olumsuz Alman algısının kırılmaya çalışmasına yönelik çalışmalar, bölge halklarının göçmen işçi olarak Almanya'da istihdam edilmesi, doğrudan hükümet tarafından gerçekleştirilen ekonomik ve kültürel destekler, TV ve radyo yayınları aracılığı ile Alman kültürünün sevdirmeye çalışılması gibi alanlarda kültürel diplomasi metotlarını kullanmaktadır. Her iki ülkede kültürel diplomasi metotlarını aktif biçimde kullanmakta olsa da Almanya 1950'li yıllarda kültürel diplomasinin önemini fark etmiş ve bu alanda çalışmalara başlamıştır. Türkiye ise 1990'lı yıllar ile oldukça geç sürece dahil olmasına karşın kısa süre içerisinde oldukça hızlı yol almıştır. Günümüz dış politik gelişmelerin belirlenmesinde kültürel diplomasi oldukça büyük rol oynamaktadır. Türkiye gibi sürece geç dahil olan ülkelerin Almanya gibi bu konuda profesyonelleşmiş ülke örnekleri üzerinden daha aktif çalışmalar yapabilmesi mümkündür. Balkanlar üzerinde her iki ülkenin de çalışmalarında tarihi arka plan bulunmaktadır. Bu yüzden

başarılı olabilmek için kültürel diplomasi metotları oldukça önem arz etmektedir. Batı ile Doğu arasında kalmış olan Türkiye Avrupa Birliği üyeliği ile imajını yenilemeye çalışmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmada, Türkiye ve Almanya'nın kamu diplomasi örnekleri karşılaştırılmış olup konu teorik olarak Türkiye ve Almanya uygulamaları üzerinden açıklanmıştır. Bu iki ülkenin kamu diplomasi kurumlarının faaliyetleri çalışmanın ağırlıklı kısmını teşkil etmektedir. Bölümler içerisinde ülkelerin uygulamış oldukları kamu diplomasisi metot ve yöntemleri üzerinde durulmuştur. Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde anlatılan kamu diplomasisi kavramının günümüz küresel dünyasında önemli olduğu ortadadır. Artık gücün tanımı farklılaşmış olup gerçek gücün fiziki ve ekonomik güç olmaktan ziyade insanlar üzerinde kurulabilen, baskıya dayanmayan güç olduğu ortaya çıkmıştır. Sert güç diplomasisi olarak adlandırmış olduğumuz askeri yöntemler maliyetli ve toplumlar üzerinde çok uzun yıllarda onarılabilecek derin üzüntüler bırakmaktadır. İkinci Dünya Savaşından sonra bu durumun farkına varan ülkeler sempati kazanarak elde edilebilecek olan çıkarımların sonuçlarının daha uzun soluklu olduğunun bilincine ulaşmıştır. Bu kapsamda kamu diplomasisi metot ve yöntemleri üzerinde yoğun çalışmalara girişmişlerdir. İlk olarak doğrudan maddi yardımlar aracılığı ile başlayan çalışmalar daha sonraki süreçte farklı ülkelerde kültür merkezleri açılışları ile daha ileri boyuta taşınmıştır. Günümüzde devletler birçok unsuru stratejik olarak kullanmaktadırlar. Bu unsurlar arasında en önemli yeri tutan kültürdür. Ülkeler kültürel özelliklerini ortaya koyarak başka toplumların gönüllerini kazanmayı hedeflemektedirler. Kültür ve dil aracılığı ile elde edilmiş olan sonuçların sürekliliği uzun vadelidir. Kültürel öğelerin kullanıldığı başka bir metot ise sinema yapıtlarıdır. Örneğin Hollywood yapımı film, dizi ve belgeseller Amerikan toplumuna olan sempatiyi arttırmaktadır. Dolayısı ile bunun gibi birçok metot kamu diplomasisi çalışmalarında kullanılmaktadır. Bir başka örnek ise Almanya'nın sahip olduğu uluslararası markalar ve ürünler de kamu diplomasi araçlarındandır. Bugün dünyada Alman teknolojisine sahip olan ürünlerin kullanımını yapmayan ülke sayısı çok azdır. Bu durumun nedeni Almanya tarafından oluşturulmuş olan sağlam, çevik, konforlu ve teknolojik olarak ileri algısının başarılı biçimde oturtulmasıdır.

Çalışmanın ikinci bölümünde Türkiye'nin diplomasi çalışmaları açıklanmıştır. Türkiye kamu diplomasisi çalışmalarına başlangıçta Türki Cumhuriyetler üzerine yoğunlaşmış olsa da daha sonraki süreçte bu ilgi Balkan coğrafyasına yönelmiştir. Doğu Avrupa halklarının kültürel yapısı birçok kültürün bir araya gelmesi sonucunda oluşmuş olsa da en çok etkilenmiş olduğu kültür Türk kültürüdür. Türk kültürünün izleri bölge halkları üzerinde hala etkisini korumaktadır. Bölge halklarının gündelik yaşamlarında Türklere özgü davranışlar sıklıkla

görülmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu kültürel bağlar ve akrabalık ilişkileri bu halkları üzerinde etki oluşturmaktadır. Türkiye yürütmekte olduğu diplomasi çalışmalarında bu ilişkilerini ön plana çıkarmaktadır. Günümüzde gerçekleştirilen diplomasi çalışmaları sadece akrabalık ilişkilerin bulunduğu etnik ve dini kesim dışında bütün kesimleri kucaklamaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde kamu diplomasisi faaliyetleri yürütülmektedir. Başta TİKA aracılığı ile Müslüman toplumların yanı sıra Hristiyan toplumlara yönelik çalışmalara da önem verilmektedir. Türkçenin kullanımının yaygınlaştırılması yönelik çalışmalara ağırlık verilmektedir. Özellikle Doğu Avrupa halkları tarafından hala kullanılan dil olması kültürel diplomasi çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır. Türkiye kamu diplomasisi çalışmalarına Almanya'ya göre oldukça geç başlamasına rağmen TİKA ve Yunus Emre Enstitüsünü aktif biçimde kullanmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Almanya'nın kamu diplomasisi çalışmaları üzerinde durulmuştur. Almanya İkinci Dünya Savaşı sırasında birçok ülke üzerinde bırakmış olduğu imajı değiştirebilmek için kamu diplomasisi çalışmalarına başlamıştır. İlk olarak kültür merkezleri açarak Alman kültürü ve dili tanıtılmaya çalışılmıştır. Ayrıca GIZ gibi kuruluşlar aracılığı ile doğrudan ekonomik yardımlar yaparak dost ülke olduğunu göstermeye çalışmıştır. Almanya'nın dünya çapında yürütmüş olduğu diplomasiyi açıklayacak olursak, birçok organ kullanılmasına karşın daha çok kültürel diplomasisinin tesirinde kaldığı görülmektedir. İnsani yardımlar ve hükümetlere sağlanan doğrudan kalkınma yardımlarının sınırlı olması kültürel diplomasi aracılığı ile yürütülen faaliyetlerin artış göstermesine olanak vermiştir. Soğuk Savaş sonrası dönemde kendini aklamak üzere kurulan yumuşak güç diplomasisi daha sonraki süreçte ülke politikalarına nüfuz etmeyi amaçlamıştır (Lehmkuhl, 2001: 422-423). Bu yüzden Almanya kamu diplomasisi faaliyetlerinde ilk olarak Doğu Avrupa'ya yoğunlaşmıştır. Doğu Avrupa'yı Adriyatik, Doğu ve Asya'ya açılan kapı olarak görmektedir. Fakat özellikle Balkan coğrafyasında İkinci Dünya Savaşı sırasında yaşanılmış olan acılar Balkan halkları tarafından uzun yıllar unutulmamıştır. 1950'li yıllardan itibaren Alman Devleti savaşta yaşanmış olan kötü anıları silmek için yoğun diplomasi çalışmalarına başlamıştır. Avrupa'daki kötü imajını değiştirip toplumların sempatisini kazanabilmek için yumuşak güç unsurları uygulamaya koyulmuştur. Almanya kamu diplomasisi çalışmalarında Doğu Avrupa'ya öncelik vermiştir. Almanların Doğu Avrupa'ya olan ilgisi ise yaklaşık 200 yıl öncesine dayanmaktadır. Günümüzde Almanlar Balkanlara arka bahçemiz diye hitap ederek yoğun ilgi göstermektedir. Ayrıca 2006 yılında yayınlanan Almanya'nın güvenlik hedefleri açısından Balkanlar önemli bölge olarak görülmektedir. Alman güvenlik belgesi olan Beyaz Kitap'ta (Weissbuch) Balkanlar Almanya'nın güvenliği için en önemli nokta olarak gösterilmiştir. Güneydoğu

Avrupa ülkelerinin Batı Avrupa'ya uyumlarının sağlanabilmesi için atılması gereken adımlar sıralanmıştır (White Paper, 2006: 22). Günümüzde Almanya'nın Doğu Avrupa ülkelerine olan ilgisi ticari nedenler ve bölge istikrarının sağlanmasıdır. Dolayısı ile Almanlar 1800 'li yıllardan itibaren Balkanlara karşı ilgi duymuştur. 1862 yılında Otto Von Bismarck'ın başbakan olmasından sonra Balkanlara karşı yoğun çalışmalar başlamıştır. Balkan topraklarının bir kısmının Osmanlı devletinin bir kısmının ise Avusturya-Macaristan İmparatorluğu hakimiyetinde bulunması bağımsızlığını elde etmek isteyen bu halkların büyük güçlerin öncelikli hedefleri haline getirmiştir. Bismarck önderliğinde Avrupa'da oldukça güçlü olan devletin öncelikli hedefi Doğu Avrupadaki egemen güçlerin toprak bütünlüğünün korunmasıdır (Jelavich, 2006: 403). Bu dönemde Almanların Balkanlara karşı olan tutumu egemen güçlerin bu topraklar yüzünden olası bir savaş yapmasına engel olmaktır (Kissinger, 2004: 148). Almanların Avrupa politikalarına bakışı daha sonra Nazi Almanya'sı döneminde ticari boyuta taşınacaktır. Ekonomik ve ticari genişleme politikaları bu dönemin temel öncelikleri arasında bulunmaktadır. Bu ekonomik çıkarlar İkinci Dünya Savaşı sırasında Ruslara karşı bu toprakların işgal edilmesi ile devam edecektir. İşgalin temel amacı Ruslara karşı yapılacak olan operasyonun güvenliğini sağlayabilmektir. Fakat Almanların işgal esnasında özellikle Sırp ve genel olarak Slav halklarına karşı tutumları son derece üzücü sonuçlar doğurmuştur (Demirtaş Coşkun, 2008: 338). Soğuk Savaş döneminde ise Avrupa'ya karşı bakışı doğu ve batı arasındaki dengeli ilişkilerin kurulması olarak açıklanabilir. Doğu Almanya komünist blokta bulunan ülkeler ile ilişkilerini kuvvetlendirmiştir. Almanya'nın kalkınması için göçmen işçilerin başında Doğu Avrupa ülkelerinden gelen işçilerin ağırlıklı olarak bulunması Almanya ve Balkan ülkeleri arasındaki ilişkilerin güçlü temellere oturmasına neden olmuştur. Bu dönemde Almanya'nın doğu politikasına yönelmesi ilişkilerin artmasına neden olmuştur. Daha sonraki süreçte Almanya'nın tekrar birleşmesi Alman toprakları üzerinde Alman hakimiyetinin tekrar oluşturulmasını sağlamıştır (Armaoğlu, 2005: 923-4). Almanya'nın birleşmesinden sonraki süreçte ve SSCB'nin dağılmasından sonra Avrupa'da mücadele edilecek bir sebep kalmamıştır. Dolayısı ile ekonomik ve siyasi güç mücadelesi yapacak bir ülke bulunmamaktadır (Woyke, 2000: 24-30). Almanya'nın Doğu Avrupa'ya olan ilgisi 11 Eylül saldırıları sonrasında değişime uğramış olsa da Avrupa ile Afrika, Ortadoğu ve Asya arasında geçiş köprüsü olması önemini korumasına neden olmuştur. Soğuk Savaş sonrası dönemde milliyetçilik unsuru istikrarsızlık olarak görülmüştür (Özçelik, 2012: 437). Soğuk Savaş döneminde yalnız kalmış Almanya değil, uluslararası örgütler ve başka ülkeler ile iş birliği yapmış olan Almanya düşüncesi ön plana çıkmıştır (İnat, 2009: 2-3). Almanya petrol ve gaz rezervlerine sahip olan Ortadoğu ülkelerine yakın olabilmek için Katolik olan Slovenya ve

Hırvatistan'ı Alman ekonomik bölgesine dahil etmiştir. Böylece petrol ve gaz üretimini ellerinde tutan Arap ülkeleri ile yakın temas sağlanabileceği düşüncesi Almanya'da hâkim olmuştur. Almanlar Balkanlar üzerindeki etkisini arttırmak için çoğunluğunu Müslüman nüfusa sahip olan Bosna Hersek'i tanımıştır. Böylece Müslüman dünyasına açılacak bir kapı olan Türkiye ile ilişkilerin gelişmesi sağlanmış olacaktır. Yugoslavya'nın dağılma sürecinde bölgedeki çatışmaların durdurulması için Birleşmiş Milletler tarafından silah ambargosu koyulmasına rağmen Almanya bu ambargoyu delmiştir. Ayrıca Almanlar medya aracılığı ile Sırp karşıtı yayınlara destek vermiştir (Lantis, 2002: 86). 1992 yılında yeni kurulmuş olan devletler Almanlar tarafından tanınmıştır. Ayrıca bu ülkelerin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeliğine alınmaları konusunda Almanya'nın yoğun diplomasi trafiği söz konusu olmuştur. Bu dönemde bölgenin istikrarlı hale getirilmesi için oluşturulan koalisyon gücüne katılmıştır. Almanya'nın bölgesel istikrara olan katkısı bölge halkları tarafından talep edilen bir hale dönüşmüştür. Bosna'ya Almanların katkısı Srebrenica Katliamı sırasında oldukça artmıştır. Bosnalı Sırp'lar tarafından gerçekleştirilen eylemlerin Avrupa hükümetleri tarafından kabul edilemez sayılması için Almanlar tarafından oldukça baskı yapılmıştır. Bu konuda NATO müdahalesi Almanlar tarafından desteklenmiştir (Reimers, 2007: 58). Avrupa ülkelerinin sahip olduğu tarihi kültürel varlıkların korunması için yoğun çalışmalar yürütülmektedir. Gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları ile özellikle Hristiyan kesimin gönülleri kazanılmaya çalışılmaktadır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan kötü anıların ortadan kaldırılması için Almanlar tarafından yaklaşık elli yıldır imaj yenileme çalışmaları yapılmaktadır. Kosova Savaşı sırasında en çok mülteci Almaya tarafından kabul edilmiştir. Almanya tarafından 14.000 mülteci ülke topraklarına kabul edilerek Balkan haklarının Almanya'ya olan bakış açısı değiştirilmeye çalışılmıştır (Maull, 2000: 4). Bütün bu gelişmeler diplomasinin önemini ortaya koymaktadır. Diplomasi yüzyıllardır ülkelerin birbirleri arasındaki ilişkilerin olgunlaşmasında kilit rol oynamıştır. Günümüzde Almanya tarafından yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri başta Avrupa ve Balkan coğrafyası olmak üzere dünyanın pek çok ülkesinde uygulanmaktadır. Almanya başlangıçta Avrupa'ya yönelik kamu diplomasisi yürütmüş olsa da enerji kaynaklarına olan ihtiyacı Ortadoğu'ya yönelmesine neden olmuştur.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Türkiye ve Almanya karşılaştırılması üzerinde durulmuştur. Almanya kamu diplomasisi açısından kendini oldukça geliştirmiştir. 1960 yıllarda kültürel diplomasi çalışmalarına ağırlık vermiştir. Türkiye ise Özal hükümetleri ile birlikte kamu diplomasisi faaliyetlerine başlamıştır. Sürece geç dahil olmasına karşın kısa zaman içerisinde oldukça fazla yol kat etmiştir. Almanya kamu diplomasisi çalışmalarında Doğu

Avrupa'ya önem verirken Türkiye ise başlangıçta soy bağı bulunan Türk Cumhuriyetlerine yönelmiştir. Şuanda her iki ülkede tüm dünyada faaliyette bulunmaktadır. Almanya ağırlıklı olarak kültürel diplomasi ve değişim programlarına önem verirken Türkiye ise insani yardımlar, restorasyon çalışmaları, kültürel çalışmalar ve öğrenci değişim programlarına öncelik vermektedir. Almanya GOETHE Enstitüsü aracılığı ile dünyanın pek çok ülkesinde kültürel diplomasi çalışmaları yürütmektedir. Almanya GOETHE Enstitüsü aracılığı ile kültürel çalışmalar yapmaktadır. GIZ aracılığı ile ise mali yardımlar ve kültürel çalışmalara destek vermektedir. ZDF ve Deutsche Welle gibi medya yayın organları ile Alman kültürünün başka toplumlarca benimsetmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca KfW (Alman Kalkınma Bankası) ile devletlere doğrudan nakdi destek sağlamaktadır. Türkiye ise Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı vasıtası ile tüm kamu diplomasisi çalışmalarını organize etmektedir. TİKA aracılığı ile kültürel çalışmalar, nakdi destekler, restorasyon çalışmaları, sosyal projelere destek sağlamaktadır. Yunus Emre Enstitüsü ise kültürel çalışmalara destek vermektedir. TRT WORLD medya organı tüm dünyada yayın yaparak Türkiye'yi dünya kamuoyuna daha doğru anlatmaya çalışmaktadır.

Sonuç olarak kamu diplomasisinde Türkiye başarılı olabilmek ve imajını değiştirebilmek için öncelikli olarak kendi içerisindeki bütünlüğü iktidar ve muhalefet olarak sağlamalıdır. Dış politika ile ilgili konularda bütün tarafların üzerinde uzlaştığı iktidarda kim olursa olsun ülke çıkarlarının ön planda tutulduğu metotlar üzerinde durulmalıdır. Kamuoyu gücünü arkasına aldığı için dış politikada daha aktif çalışma zemini kazanacaktır. Bir diğer husus Kamu diplomasisi faaliyetlerinde eşgüdüm sağlayacak üst kurum oluşturulmalıdır. Bu üst yapı gerekli olan mali destek ve imkanlar ile donatılırsa hangi bakanlık çatısı altında bulunduğunun çok önemi bulunmamaktadır. (Özdağ, 2010:3). Bir diğer önemli nokta ise personel ihtiyacı karşılanmalıdır. Personel görev yapacağı bölgede en az iki yıl süre ile istihdam edilmelidir. Personel ABD de uygulanan “ Barış Gönüllüleri” programında olduğu gibi bölge hakkında yeterli bilgiye sahip olmalı teorik ve pratik eğitime tabi tutulmalıdır. Dolayısı ile dışişlerine bağlı olarak istihdam edilen personel yeterli değildir. Dışişleri yetkilileri sosyoloji eğitimi almış, dil bilen personel ile takviye edilmelidir. TV, radyo gibi yayın kuruluşlarının iletişim alt yapıları güçlendirilmeli, öğrenci değişim programları arttırılmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Devletin marka haline getirecek metot ve stratejiler geliştirilmelidir. Türkiye'nin yumuşak gücünü destekleyecek sinema, tiyatro hatta bilgisayar oyunları gibi alanlarda faaliyetler arttırılmalıdır. Özel veya devlet iştiraki şirketler aracılığı ile sağlam güçlü Türk imajı oluşturulmalıdır. Günümüzde Türkiye sayısız uluslararası örgüte üye olarak diplomasi çalışmalarına aktif katılmaktadır. BM Güvenlik Konseyine, G20'ye, İslam

Konferansı Örgütünden, Avrupa Konseyi, AGİT ve NATO'ya¹⁶ kadar uluslararası meydana söz sahibi örgütlerin üyesi konumunda hatta zaman zaman dönemsel başkanlıklarını yönetmektedir. Türkiye'nin dış politikada etkili davranışları dünya kamuoyu tarafından izlenmekte ve Türkiye'ye karşı sempati artmaktadır. Bu çalışmalarda Türkiye'nin sahip olduğu çok kültürlü etnik, dini yapıya sahip olmasının da etkisi bulunmaktadır. Türkiye'nin sahip olduğu çoğulculuk, çeşitlilik, modernite ile ülkenin yeni kimliklerinin oluşmasına neden olmuştur. Bu yeni yapının da dünya algısına sunulması yumuşak güç unsurları üzerinden yapılmaktadır. Günümüzde yurtdışında Türkiye hakkında yapılan akademik çalışmaların artması, artan üst düzey ziyaretler çağdaş Türkiye algısının geliştiğini göstermektedir. Değişen ülke dinamikleri ülkenin iç ve dış politikasının aktif biçimde kamuoylarına anlatılması gerektiğini göstermektedir. Türkiye'nin kamu diplomasisinde güçlü olarak hareket kabiliyeti kazanması küresel ve bölgesel sorumluluklarının izahatıdır. Bütün bu gerçekler kamu diplomasisi politikasının Türkiye için hayati önem taşımaktadır.

Kamu diplomasisi çalışmalarında Almanya'nın sahip olduğu bilgi birikimi ve tecrübeleri Türkiye açısından oldukça önemlidir. Almanların kamu diplomasisi faaliyetleri ile kendi dillerini hedef toplumun yerel konuşma dili olarak kullanımı sağlamaları kilit rol oynamaktadır. Çünkü Alman dilinin kullanımı Almanya'ya karşı sempati ile bakılmasına neden olmaktadır. Türkiye bu konuda Alman tecrübesinde istifade edebilir. Türkiye'nin ise Almanlardan daha ön plana çıkmasını sağlayan yegane unsur tarihi kök ve bağlarının bulunduğu ülkelere ağırlık vermesidir. Almanya'nın uzun soluklu uğraşlar ile ulaşabildiği sonuçlara Türkiye daha kısa süre içerisinde ulaşabilmektedir. Ayrıca Türkiye kamu diplomasisi faaliyetlerinde oldukça yeni olmasına karşın kısa süre içerisinde uzun mesafeler kat etmiştir. Yirmi yıl gibi kısa bir süre içerisinde kamu diplomasisi kurumlarını dünyanın birçok ülkesinde faaliyette bulunabilecek biçimde yapılandırmıştır. Özellikle Yunus Emre Enstitüleri birçok ülkede kültür merkezi açılışı ve üniversitelerdeki Türkoloji bölümleri aracılığı ile Türk kültürünün başka toplumlara aktarılması sağlanmaktadır.

¹⁶ AGİT: Avrupa Güvenlik ve İş birliği Teşkilatının merkezi Viyana'da bulunmaktadır. AGİT'in 57 üyesi bulunmaktadır.

NATO: Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü'nün günümüzde 30 üyeden oluşmaktadır. Üye ülkeleri dönüşümlü komutanlığı altında yönetilmekte olan uluslararası örgüttür(Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı).

KAYNAKÇA

- Akçay, E. (2012). *Bir Dış Politika Enstrümanı Olarak Türk Dış Yardımları*. Turgut Özal Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Akseki, C. (2014). “Atatürk Devrimlerinde Yöntem III: Kurumlar ve Araçlar”. *Belgi, (Yaz/II)*:8.
- Arı, Ö. (1987). *Uluslararası İlişkiler*. Der Yayınları, İstanbul.
- Arıkan, Z. (1994). *Avrupa Tarihi III, 18. ve 19. Yüzyıl*. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Armaoğlu, F. (2005). *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*. Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Aydın, M.(2012). “Determinants of Turkish Foreign Policy: Changing Patterns and Conjunctures During the ColdWar”.*Middle Eastern Studies, Vol. 36, (1)*: 132.
- Bailly, A. (1974). *Bizans Tarihi 2. Cilt - Tercüman 1001 Temel Eser*. (Çev. H. Şaman). Tercüman Gazetesi Yayınevi, İstanbul.
- Batı , U. (2013). *Stratejik Marka Yönetimi*. Brandage, İstanbul.
- Bayraktar, Z. (2012) . “Türkiye’nin Balkanlar’daki Yumuşak Gücü Türk Kültürü”. *Karadeniz Araştırmaları, (35)*: 181-183.
- Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (2017). *İdare Faaliyet Raporu*. Ankara.
- Bayraktar, Z. (2012). “Türkiye’nin Balkanlar’daki Yumuşak Gücü Türk Kültürü”. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi, (35)*: 181-183.
- Conserva, H. (2009). “Propaganda: A Question and Answer Approach.Bloomington”.*IN: AuthorHouse, 1*.
- Cremer, U. (1999). “Die Balkanpolitik Deutschlands”. *Tödliche Bilanz, Wissenschaft und Frieden, 3*.
- Cull, N. J. (2010). “Public diplomacy: seven lessons for its future from its past”. *Place Branding & Public Diplomacy, (6)*: 1.
- Dağ, R. (2016). “Dış Yardımların Sınırlarını Belirleyen Medeniyet Kavramının Bileşenleri”. *SBARD, 14(27)*: 41- 57.
- Demirtaş C. B. (2008). “ Geçmişten Günümüze Almanya’nın Balkanlar Politikasının Analizi: Değişim mi, Süreklilik mi?”. *Avrasya Dosyası, (14)*: 1.
- Develi, H. (2014). “ Türkiye’nin kültürel diplomasi stratejisi ve Yunus Emre Enstitüsü”. *Bilim ve Sanat Vakfı Bülteni, (85)*: 6.
- Dinnie, K. (2008). *Nation Branding, Concepts, Issues, Practice*. Elsevier, Oxford.

- Doğan, E. (2012). *Kamu Diplomasisinin Sunduğu Fırsatlar ve Kısıtları Üzerine*. Tasam Yayınları, İstanbul.
- Ekşi, M. (2018). *Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası*. Siyasal Yayınları, Ankara.
- Ekşi, M., Şahin, M. ve Çevik, S. (ed.). (2015). *Kültürel Diplomasi ve Yunus Emre Enstitüsü. Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Emiroğlu, H., Çaylak, A. ve Avcı, S. A. (ed.). (2018). *Türkiye'nin Balkanlar Politikası. Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'nin Dış Politikası*. Savaş Yayınevi, Ankara.
- Eralp, D. U. (2011). "Türkiye'nin Balkanlar Politikası 2010". B. Burhanettin (Ed.) . *Türk Dış Politikası Yıllığı 2010*. SETA, Ankara, 391-408.
- Erdem, E. (2017). "Sivil Toplumun Dış Politika İnşasındaki Rolü: Türk Kamu Diplomasisi Örneği ". *Ekonomi, politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, (2): 36-49.
- Eyilik A. (2019). " Kalkınmada Küresel İş Birliğinin Sağlanmasında Türkiye'nin Kalkınma Yardımları Politikasının Değerlendirilmesi ". *Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, Cilt1(1): 74 – 88.
- Felknerova, P. (2014). *Nation Branding as a Soft Power Building Tool. The Case of Germany*. Yüksek Lisans Tezi. Univerzita Karlova V Praze, Prag.
- Fırat, M. ve Oran, B. (ed.). (2001). *Yunanistan'la İlişkiler. Türk Dış Politikası. Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar içinde*. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Fisher, A., Snow. N. ve Taylor P. M. (ed.). (2008). *Four Seasons in One Day: The Crowded House of Public Diplomacy in the UK. Handbook of Public Diplomacy*. Routledge, New York.
- Fitzpatrick, K. (2008). "The Collapse of American Public Diplomacy". USA: School of Communications Quinnipiac University Press,4
- Gienow, J. ve Donfried, C. (ed.). (2010). *The Model of Cultural Diplomacy: Power, Distance and the Promise of Civil Society, Searching for a Cultural Diplomacy*. Berghahn Books, Newyork.
- Giriffiths, M., Terry, O., ve Roach, C. (2013). *Uluslararası İlişkilerde Temel Kavramlar*. (Çev. Cesran). Nobel Kitapevi, Ankara.
- Gürsoy, B. (2014). "Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası". *Bilge Strateji Dergisi*, Cilt 6(11): 217-220.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Hans, M. (1985). *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace*. Mc Graw Hill, New York.

- Isar, Y. R. (2012). *Kültür Diplomasisi: Şişirilmiş Bir İtiraf Peşinde mi? Kamu Diplomasisi*, (Çev. T. Ersoy Öztürk). Tasam Yayınları, İstanbul.
- İnalcık, H. ve Kafkasyalı, M. S. (2016). *Türkler ve Balkanlar Balkanlarda İslam-Miadi Dolmayan Umut içinde Cilt 2*. TİKA Yayınları, Ankara.
- İnat K. (2009). “Birleşme Sonrasında Almanya’nın Dış Politikası: Normalleşmenin Son Adımları”. *Bilgi* 18(1): 1-37
- Jelavich B. (2006). *Balkan Tarihi- 18. ve 19. Yüzyıllar*. Küre Yayınları, İstanbul.
- Kabasakal, Ö. (2002). “Türk Cumhuriyetlerinin Ekonomik Kalkınmalarında TİKA’nın Rolü” *.DTM Dergisi, DTM Yayınları, Ocak Özel Sayısı, 12- 18.*
- Kalaycı İ. ve Aytekin, B. (2016). “Türkiye-Balkan İlişkileri Üzerine (Geçmişten Geleceğe) Ekonomi-Politik Notlar”. *Avrasya Etüdleri*, 99-126.
- Kalın, İ. (2011). “Soft power and public diplomacy in Turkey. Perceptions, Journal Of International Affaris”. *SAM, Center for Strategic Resourch, Republic of The Minister of Foreiner Affaire, Autumn 2011, (XVI): 3.*
- Kamel, A. (2014). *1923’ten Günümüze Türk Dış Politikası ve Diplomasisi*. İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Karagül, S. (2013). “Türkiye’nin Balkanlardaki “Yumuşak Güç” Perspektifi: Türk iş birliği ve Kordinasyon Ajansı”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8(1): 79- 102.
- Kardaş, T. ve Erdağ, R. (2012). “Bir Dış Politika Aracı Olarak TİKA”. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(1): 167-194.
- Kılıçaslan, E. (2020). “Marka İnşası Bağlamında Türk Kamu Diplomasisi : Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Örnekleri “. *Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 70-79.
- Kissenger, H. (2004). *Diplomacy* (Çev. İ. H. Kurt). İş Bankası Kültür, İstanbul.
- Kitsou, S.(2011). “The Power of Culture in Diplomacy: The Case of U.S. Cultural Diplomacy in France and Germany”. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy*, (2): 21-39
- Kugelman, M. S. (2005). “Winning Hearts and Minds Through „Actual Deeds “. *Boston: Tufts University, The Fletcher School, February*, 5.
- Lantis J. (2002). “Strategic Dilemmas and the Evolution of German Foreign Policy Since Unification”. *Praeger*, 86.
- Lee J .T. (2015). “Soft Power and Cultural Diplomacy: Emerging Education Hubs in Asia ”. *Comparative Education*, 51(3): 353-374.
- Lehmkuhl, U. (2001). “Diplomatiegeschichte und International Kulturgeschichte”. *Geschichte und Gesellschaft*, (3): 422-423.

- Leonard, M., Stead, C. ve Smewing, C. (2002). "Public Diplomacy" . *Foreign Policy Center, London*, 54-71.
- Limaj, H. (2007). *Türkiye ve Arnavutluk Arasındaki Stratejik İşbirliği*. A. İsina (drl.). Tasam Yayınları, İstanbul.
- Mallone, G. (1988). "Political Advocacy and Cultural Communications: Organising the Nation's Public Diplomacy" . *University of America*, 12.
- Mueller, S., Snow, N. and Taylor, P. M. (ed.). (2009) *The Nexus of US Public Diplomacy and Citizen Diplomacy. Handbook of Public Diplomacy*, Routledge. New York.
- Nicholas J. O. (2004). "Politics and Propaganda: Weapons of Mass Seduction ". *Manchester: Manchester University Press*, 3.
- Nicolson, H. (1970). *Diplomasi*. (Çev. M. Ergin), Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- Nigel, G. (2003). "The Logic of Soviet Cultural Diplomacy". *Diplomatic History*, V.27(2): 193.
- Nuroğlu, E. ve Nuroğlu, H.H. (2016). *Balkanlar'da Almanya ve Türkiye: İhracat ve Yatırımlar*. SETA Yayınları, İstanbul.
- Nye, J. (1990). "The Changing Nature of World Power". *Political Science Quarterly*, 105(2): 177.
- Nye, J. (2005). *Yumuşak Güç: Dünya Siyasetinde Başarının Yolu* . (Çev.R. İ. Aydın) ,Elips Kitapevi, 1. Baskı, Ankara.
- Nye, J. (2007). *Amerikan Gücünün Paradoksu*. Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Oğultürk, M. C. ve Dağıstan, F. (2017). "Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Almanya'nın Balkanlar'a Etkisi". *Savunma Bilimleri Dergisi*. Cilt 16(1): 33-56.
- Onbaşı, F. (2005). *Sivil Toplum*. L&M Yayıncılık, İstanbul.
- Özçelik, S ve Aydın, M (ed.). (2012). *Önleyici Diplomasi Pratiği ve Teorisi, Uluslararası İlişkilerde Çatışmadan Güvenliğe*. Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Özdağ, Ü. (2010). "Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü veya Propaganda Bakanlığı mı?". 21. *Yüzyıl Türkiye Enstitüsü*, 3
- Öztop, F. A., Yılmaz, A. N. ve Kılıçoğlu, G. (ed.). (2018). *Türkiye'nin Suriye Politikasında Yumuşak Güç Kullanımı (2002-2011). Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Üzerine Akademik Analizler Türkiye ve Dünyadan Örnekler*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Parlak, N. ve Kafkasyalı, M. S. (ed.). (2016). *İki Yarımada Yarı Kalmış Bir Serüven: İberya ve Balkan Yarımadaalarında İslam Varlığı, Balkanlarda İslam-Miadi Dolmayan Umut içinde*. TİKA Yayınları, Ankara.

- Reimers F. (2007). "Security Culture in Times of War: How did the Balkan War Affect the Security Cultures in Germany and United States". *Monterey Naval Postgraduate School*, 58.
- Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy(2005). *Cultural Diplomacy The Linchpin of Public Diplomacy*, US Department of State,US Department of State Cultural Diplomacy The Linchpin of Public. New York.
- Roberts, W. R. (2007). "What Is Public Diplomacy? Past Practices, Present Conduct, Possible Future, Mediterranean Quarterly". *Duke University Press*, Vol. 18(4): 36-52.
- Rquilla, J. ve Ronfeldt, D. (1999). "The Emergence of Noopolitik. Toward an American Information Society". *Santa Monica, CA:Rand Corporation*, 30.-31.
- Sancar, G. A.(2012). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler*. Beta Yayınları, İstanbul.
- Signitzer, B. H.,Botan,C. ve Hazelton C. (ed.). (2009). *Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function Public Relations Theory*. II.Taylor & Francis, New York.
- Szondi, G. (2009). "Central and Eastern European Public Diplomacy: A Transnational Perspective on National Reputation Management". *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, 292-313.
- Tarakçı, M. (2006). "St. Thomas Aquinas'a Göre Aslı Günah". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.15(1): 310-311, 318.
- Tideman, A. (2005). "Branding America: An Examination of U.S.Public Diplomacy EffortsAfter September 11, 2001". *Boston: Tufts University, The Fletcher School*, 2.
- Torbjon, L. (2006). *Uluslararası İlişkiler Teorisi Tarihi*. (Çev. M. Özay), Açılım Kitap, İstanbul.
- Tosunoğlu, Ş. (2015). "Türkiye'nin Resmi Kalkınma Yardımları Politikası: Eğilimler ve Hedefler". *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, Cilt: 4, Yıl: 4(10): 3.
- Tuch, H. (1990). "Communicating with The World: U.S. Public Diplomacy Overseas". *Washington: Georgetown University Institute for The Study of Diplomacy*,3.
- Tuch, H. (1990). *Communicating With the World: U.S. Public Diplomacy Overseas*.Martin's Press, New York.
- Tuncer, H . (1995). *Eski ve Yeni diplomasi* .Ümit Yayıncılık, Ankara.
- Tuncer, H. (2006). *Küresel diplomasi*. Ümit Yayıncılık, Ankara.
- Tuncer, H. (2009). *Diplomasinin Evrimi, Gizli Diplomasiden Küresel Diplomasiye*. Kaynak Yayınları, İstanbul.

- Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2015). *TİKA 2016 İdare Faaliyet Raporu*. TİKA. Ankara.
- Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2016). *TİKA 2017 Kalkınma Yardımları Raporu*. TİKA. Ankara.
- Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2017). *TİKA 2018 Faaliyet Raporu*. TİKA. Ankara.
- Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (2019). *TİKA 2018 Kalkınma Raporu*. TİKA. Ankara.
- Ulutan, E. (2012). “Türk Dış Politikasında Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı’na Bakış”. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 11.
- Varadarajan, S. (2005). “But The World’s Still Round, The Hindu.” August 02. Banks, D. (2011). *The Questions of Cultural Diplomacy: Acting Ethically*, 4
- Wang, J. (2006). “Managing National Reputation and International Relations in the Global Era: Public Diplomacy Revisited”. *Public Relations Review*, Vol. 32 (2): 91-96.
- William, F. R. (2007). “The Ethical Basis of International Law, Clark – New Jersey: The Lawbook Exchange”. *A World History*, Polity Press, 105.
- Wilson, K. ve Dussen, J. (ed.). (1995). *The History of the Idea of Europe*. Reutlage, London.
- Woyke W. (2000). “Aussenpolitik”, *Handwörterbuch des Politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland*. *Bundeszentrale für politische Bildung*, 24-30.
- Yıldırım, T. (2017). “Türk Dış Politikasında Yumuşak Güç Unsuru ve T.C.Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Örneği”. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, Cilt 3(1): 17-32.
- Yılmaz, A. N. ve Kılıçoğlu, G. (2015). “Kafkaslardaki Türk Dili Ve Kültürünün Etkisi; Yumuşak Güç Ve Kamu Diplomasisi Açısından Bölgedeki Siyasi Projeksiyonlar”. *Yeni Türkiye Dergisi*, (71): 174- 203.
- Yunus Emre Enstitüsü (2019). *2018 Faaliyet Raporu*. YEE. Ankara.
- Yurdusev, N., Dinçer, B., Özdal, H. ve Necefoğlu, H.(ed.).(2010). *Osmanlı Mirası ve Türk Dış Politikası Üzerine, Yeni Dönemde Türk Dış Politikası Uluslararası IV. Türk Dış Politikası Sempozyumu Tebliğleri*. USAK yayınları, Ankara.
- Yurtdışı Türkler Başkanlığı (2016). *2015 Faaliyet Raporu*. YTB. Ankara.
- Zaharna, R. S., Snow, N. ve Taylor, P.M.(ed.).(2009) *Mapping out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives s. Routledge Handbook of Public Diplomacy*. Routledge, New York.

Zöllner, F. E. (ed.). (1977). *Diplomatie und Aussenpolitik Österreichs*. Österreichischer Bundesverlag, Vienna

İNTERNET KAYNAKLARI

- Aaker, D., "Brand Building-How to win going forward sunumu". Brandweek 4-8 Kasım, İstanbul (erişim tarihi : 11.09.2019).
- Aaker, D., "Brand Building-How to win going forward sunumu". Brandweek", 4-8 Kasım, İstanbul (erişim tarihi : 11.09.2019).
- Adıyaman, Ş., "TİKA, Türkiye'nin Küresel Dış Politika Enstrümanı", <http://www.bilgesam.org/incele/1161/-tika--#.WNrR3CuvUbc> (erişim tarihi 15.09.2019).
- Akçadağ, E., "Dünya'da ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi". <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf> (erişim tarihi : 28.11.2019).
- Alman Büyük Elçiliği, "PASCH okulları" <https://www.deutschland.de/tr/topic/bilim/alman-dili-birlestiriyor> (erişim tarihi 18.01.2020).
- Alman Büyük Elçiliği, "PASCH OKULLARI". <https://tuerkei.diplo.de/tr-tr/themen/kultur/-/1797618> , (erişim tarihi: 27.12.2019).
- Alman Büyük Elçiliği, "Dış Politika". <https://tuerkei.diplo.de/tr-tr/themen/wirtschaft/-/1808196> (erişim tarihi 17.01.2020).
- Alman Dışişleri Bakanlığı, "GOETHE" "https://www.auswaertiges-amt.de/en/aamt/auswdienst/abteilungen/-/232026, (erişim tarihi: 20.10.2019).
- Alman Kültür Merkezi, "Gothe Enstitüsü". <https://www.goethe.de/ins/eg/de/index.html> (erişim tarihi 10.01.2020).
- Alman Uluslararası İş birliği Kurumu "GIZ". https://www.giz.de/de/downloads/GIZ%20Turkey%20New%20Country%20Brochure_TR_for%20web (erişim tarihi 15.01.2020).
- Auswärtiges Amt, "Auswärtige Kultur- und Bildungspolitik 2017". https://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/DE/Themen/Jahresbericht_2016_2017/08_Aussen-und-Sicherheitspolitik/9_AuswaertigeKulturBildungspolitik/node.html (erişim tarihi 19.06.2019) .
- Auswaertiges Amt, "Was Wir Tun, Jahrbuch Auswaertige Kultur und Bildungspolitik". Berlin. <https://www.auswaertigesamt.de/blob/216922/11612a084993877257b37be06d4fe2d3/akbp-bericht-2015data.pdf> (erişim tarihi 15.04.2020) .

Auswaertiges Amt, "Was Wir Tun, Jahrbuch Auswaertige Kultur und Bildungspolitik", Berlin. <https://www.auswaertiges129amt.de/blob/216920/58d60f4040d34e5a1a0d69fba06de725/akbp-bericht-2017data.pdf> (erişim tarihi 12.02.2020).

Anadolu Ajansı, "TİKA'dan Kosova'da Uluslararası Polis Eğitimi Projesi". <http://aa.com.tr/tr/turkiye/tikadan-kosovada-uluslararasi-polis-egitimi-projesi/890936> (erişim tarihi: 20.10.2019).

BBC., "İnsani Yardım Sıralamasında Türkiye Dördüncü". http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/07/130717_turkiye_insani_yardim.shtml (erişim tarihi 12.12.2019).

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, "Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname". <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.231.pdf> (erişim tarihi 01.02.2020).

Cremer, U., "Die Balkanpolitik Deutschlands (1999-3): Tödliche Bilanz, Wissenschaft und Frieden". <https://wissenschaft-und-frieden.de/seite.php?artikelID:1368> (erişim tarihi: 23.08.2018).

Deutsches Archäologisches Institut, "Deutsches Archäologi". <https://www.dainst.org/dai/portraet/aufgaben-undstrukturen> (erişim tarihi 28.06.2020).

Europaeischer Rat, "Schlussfolgerungen des Vorsitizes, Europaeischer Rat (Thessaloniki) Tagung vom 19. Und 20. Juni 2003". <https://www.consilium.europa.eu/media/20839/76285.pdf> (erişim tarihi: 05.08.2018).

Fachtbook, "the-world-factbook". İnternet: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gm.html> (erişim tarihi :15.10. 2019).

Feilcke, A., "Christian Hellbach: Die "EU-Perspektive des Balkans ist keine Einbahnstrasse". Deutsche Welle, <https://www.dw.com/de/christian-hellbach-die-eu-perspektive-des-balkans-ist-keineeinbahnstra%C3%9Fe/a-39232666> (erişim tarihi: 10.08.2018).

Friedrich, W. U. Ischinger, W. Scharping, R., "The Legacy of Kosovo: German Politics and Policies in the Balkans. German Issues 22, American Institute for Contemporary German Studies: in foreword". https://www.aicgs.org/site/wp-content/uploads/2011/11/legacy_of_kosovo.pdf (erişim tarihi: 08.08.2018).

- Kraemer, A., ''Wie steht es um das Einwanderungsgesetz?''.
<https://www.tagesschau.de/inland/einwanderungsgesetz-113.html> (erişim tarihi: 27.12.2018).
- Maull, H. W., '' German foreign policy, Post-Kosovo: Still a 'civilian power? German Politics.' 9:2, 1-24, <http://dx.doi.org/10.1080/09644000008404589> (erişim tarihi: 16.11.2019).
- Max Weber Stiftung, ''Monitoring-Bericht2017''.
https://www.maxweberstiftung.de/fileadmin/user_upload/upload/Qualitaetssicherung/Monitoring-Bericht_MWS_2017.pdf (erişim tarihi 01.02.2020).
- Muhasilovic, S. Ç., ''Türkiye'nin Balkan Politikası Çıkar Değil Vizyon Hedefli''.
<https://aa.com.tr/tr/analiz-haber/turkiyenin-balkan-politikasi-cikar-degil-vizyon-hedefli/508846> , 22.01.2016 (erişim tarihi 11.07.2019).
- Nye, J., ''The Soft Power of the United Nations, 2007'' . <http://www.project-syndicate.org/commentary/the-soft-power-of-the-united-nations> (erişim tarihi:11.11.2019).
- Pamukkale Üniversitesi, ''Erasmus İstatistikleri''.
<https://www.pau.edu.tr/uluslararasi/tr/sayfa/paude-erasmus> (erişim tarihi 10.01.2010).
- Price, M. E. , ''Public Diplomacy and Transformation of International Broadcasting, Comparative Media Law Journal, Number 1, January-June 2003''.
<http://media.leeds.ac.uk/papers/pmt/exhibits/410/Price.pdf> (erişim tarihi : 01.09.2019).
- Public Diplomacy '' . August,
<https://www.americansecurityproject.org/ASP%20Reports/Ref%200135%20-%20Academic%20Exchange%20%20A%20Pillar%20of%20American%20Public%20Diplomacy.pdf> (erişim tarihi: 20.11.2019).
- Resmi Gazete , ''Yunus Emre Vakfı Kanunu''. <http://www.resmigazete.gov.tr> (erişim tarihi 16.09.2019).
- Say, S. ''İnsan & İnsan''.www.insanveinsan.org. (erişim tarihi : 01.09.2019).
- Seib, P. ''Faith Diplomacy Deserves a Larger Role. USC Public Diplomacy.
<https://www.uscpublicdiplomacy.org/blog/faith-diplomacy-deserves-larger-role> (erişim tarihi 01.09.2019).
- Trost, K. ve Matthew W. ,''Academic Exchange: A Pillar of American.
<https://www.americansecurityproject.org/ASP%20Reports/Ref%200135%20%20Academic%20Exchange%20->

[%20A%20Pillar%20of%20American%20Public%20Diplomacy.pdf](#) (erişim tarihi 01.09.2019).

Türkiye Maarif Vakfı, “Türkiye Maarif Vakfının Faaliyet Alanları”. <https://turkiyemaarif.org/page/53-faaliyetalanlari> 0 (erişim tarihi 11.03.2020).

Türbedar, E., ” Balkan Türkleri Balkanlar’da Türk Varlığı”. Ankara: ASAM Yayınları. Türkiye’nin Girişimci ve İnsani Dış Politikası, <http://www.mfa.gov.tr/dis-politika-genel.tr.mfa>.(erişim tarihi: 29.09.2019).

TRT, ” Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Tarihçesi”. Ankara <http://www.trt.net.tr> (erişim tarihi: 29.09.2020).

Vatandaş, S., ” Alman Dış Politikası ve Batı Balkanlar”. <http://www.bilgesam.org/incele/135/-almandis-politikasi-ve-bati-balkanlar/#.W7yhWWgzaUk> (erişim tarihi: 09.10.2018).

Weisbuch, ”Weissbuch”. <https://www.bmvg.de/resource/blob/13708/015be272f8c0098f1537a491676bfc31/weissbuch2016-barrierefrei-data.pdf>, (erişim tarihi: 05.08.2018).

www. İletisim.gov.tr.(erişim tarihi: 12.01.2020).

Yağmurlu, A., "Halkla İlişkiler Yönetimi Olarak Kamu Diplomasisi." <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/halkla-iliskiler-ve-kamu-diplomasisi.pdf.s1-29> (erişim tarihi: 10.11.2019).

Yunus Emre Enstitüsü, ”Yunus Emre Enstitüsü 2023 Vizyonu. https://www.yee.org.tr/sites/default/files/2023_vizyonu.pdf (erişim tarihi 21.11.2019).

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, ”YTB Vizyonu. [https://www.ytb.org.tr/sites/default/files/](https://www.ytb.org.tr/sites/default/files/vizyon) vizyon (erişim tarihi 21.11.2020).

Yunus Emre Enstitüsü, ”Yunus Emre Enstitüsü Bülteni (Eylül-Ekim 2017)”. https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/bulten_39_turkce_0.pdf (erişim tarihi: 24.11.2019).

Yunus Emre Enstitüsü, ”Yunus Emre Enstitüsü Bülteni Mart”. <https://www.yee.org.tr/sites/> (erişim tarihi: 20.10.2019).

EK 1- Dünya Çapında Faaliyet Yürüten Goethe Enstitüleri

Afganistan	Atina	Amsterdam
Mısır	Selanik	Rotterdam
İskenderiye	Nijerya	Gebiete
Kahire	Kuzey Makedonya	Peru
Cezayir	Norveç	Filipinler
Angola	Umman	Polonya
Arjantin	Pakistan	Krakau
Buenos Aires	Filistin	Varşova
Kurtuba	Birleşik Krallık	Portekiz
Etiyopya	İskoçya	Ruanda
Avustralya	Londra	Romanya
Bangladeş	Hindistan	Rusya Federasyonu
Bela Rus	Bengaluru	Moskova
Belçika	Madras	Sibirya
Bolivya	Kalküta	San Petersburg
Bosna Hersek	Mumbai	Suudi-Arabistan
Saraybosna	Yeni Delhi	İsveç
Brezilya	Pune	Senegal
Curitiba	Endonezya	Sırbistan
Porto Alegre	Cava Adası	Singapur
Rio de Janeiro	Jakarta	Slovakya
Salvador	Irak	
San Paul	İran	Slovenya
Bulgaristan	İrlanda	İspanya
Burkina Faso	İzlanda	Barcelona
Şili	İsrail	Madrid
Çin	İtalya	San Sebastian
Hong Kong	Genua	Sri Lanka
Pekin	Milano	Sudan
Şanghay	Nepal	Güney Afrika
Fildişi Sahili	Palermo	Suriye
Danimarka	Roma	Taipei
	Trieste	Tanzanya
Kongo Cumhuriyeti	Torino	Tayland
Almanya	Japonya	Togo
Berlin	Kyoto	Çeçenistan
Berlin (Genel merkez)	Osaka	
Bonn	Tokyo	Tunus
Bremen	Yokohama	Türkiye
Dresden	Ürdün	Ankara

Duesseldorf	Kamerun	İstanbul
Frankfurt/Main	Kanada	İzmir
Freiburg	Montreal	Ukrayna
Göttingen	Ottava	Macaristan
Hamburg	Toronto	Uruguay
Mannheim	Kazakistan	USA
Münih	Kenya	Boston
Münih Merkez	Kolombiya	Chicago
Baden Württemberg	Kore	Los Angeles
Estonya	Hırvatistan	New York
Finlandiya	Küba	San Francisco
Fransa	Letonya	Washington
Bordeaux	Lübnan	Özbekistan
Lille	Litvanya	Venezuela
Lyon	Malezya	Birleşik
Nancy	Fas	Arap Emirlikleri
Paris	Meksika	Vietnam
Strasburg	Moğolistan	Hanoi
Toulouse	Myanmar	Ho-Chi-Minh-Kenti
Gürcistan	Namibya	Kıbrıs
Gana	Yeni Zelanda	
Yunanistan	Hollanda	

Kaynak: Goethe Enstitüsü

EK 2- Türkoloji Protokolü İmzalanan Üniversiteler

KITA	ÜLKELER	ÜNİVERSİTE
Afrika	Cezayir	Cezayir Konstantin Üniversitesi
Afrika	Cezayir	Cezayir-2 Üniversitesi
Afrika	Cezayir	Seti Üniversitesi
Afrika	Cezayir	Yahya Fares Üniversitesi
Afrika	Etiyopya	Addis Ababa Üniversitesi
Afrika	Etiyopya	Mekelle Üniversitesi
Afrika	Etiyopya	Wollo Üniversitesi
Afrika	Fas	V Mohammed-Agdal Üniversitesi
Afrika	Gambiya	Gambiya Üniversitesi
Afrika	Mısır	El-Ezher Üniversitesi
Afrika	Mısır	Mısır Teknoloji Üniversitesi MUST
Afrika	Senegal	Cheik Anta Diop Üniversitesi
Afrika	Somali	Mogadişu Üniversitesi
Afrika	Somali	Sağlık Bakanlığı Eğitim Ve Araştırma Hastanesi
Afrika	Somali	Somali Harp Okulu
Afrika	Sudan	Hartum Üniversitesi
Afrika	Sudan	Kuran-I Kerim Ve İslami Bilimler Üniversitesi
Afrika	Sudan	Nyala Türkiye-Sudan Hastanesi
Afrika	Sudan	Uluslararası Afrika Üniversitesi
Amerika	Kolombiya	Universidad Nacional Lamer
Amerika	Küba	Havana Üniversitesi Lamer
Amerika	Arjantin	National University Of La Plata
Asya	Azerbaycan	Bakü Avrasya Üniversitesi
Asya	Çin halk cumhuriyeti	Şanghay Uluslararası Araştırmalar Üniversitesi
Asya	Çin halk cumhuriyeti	Şanghay Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi
Asya	Endonezya	Syiah Kuala Üniversitesi
Asya	Gürcistan	Akaki Tsereteli Devlet Üniversitesi
Asya	Gürcistan	İvane Javakhishvili Tiflis Devlet Üniversitesi
Asya	Gürcistan	Samtskhe-Javakheti Devlet Eğitim Üniversitesi
Asya	Gürcistan	Şota Rustaveli Devlet Üniversitesi
Asya	Hindistan	Jamia Millia İslamia Üniversitesi
Asya	Hindistan	Jawaharlal Nehru Üniversitesi
Asya	Japonya	Bunkyou Gakuin Üniversitesi
Asya	Japonya	Dokkyou Üniversitesi
Asya	Japonya	Tokayi Üniversitesi
Asya	Kazakistan	El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Asya	Kazakistan	L.N. Gumilev Avrasya Milli Üniversitesi
Asya	Kırgızistan	Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi
Asya	Moğolistan	Moğolistan Milli Üniversitesi

Asya	Pakistan	Azad Jamnu Keşmir Üniversitesi
Asya	Pakistan	Ulusal Modern Diller Üniversitesi
Asya	Pakistan	UMT University Of Management And Technology
Asya	Rusya	Başkurt Devlet Üniversitesi
Asya	Afganistan	Bağlan Üniversitesi
Asya	Afganistan	Belh Üniversitesi
Asya	Afganistan	Cevizcan Üniversitesi
Asya	Afganistan	Faryab Üniversitesi
Asya	Afganistan	Kabil Devlet Üniversitesi
Asya	Afganistan	Sar-I Pul Yüksek Öğretim Kurumu
Asya	Afganistan	Şehit Üstad Rabbani Üniversitesi
Asya	Azerbaycan	Bakü Devlet Üniversitesi
Avrupa	Belarus	Baranoviçi Devlet Üniversitesi
Avrupa	Belarus	Minsk Devlet Yabancı Diller Üniversitesi
Avrupa	Belçika	Gent Üniversitesi
Avrupa	Çek Cumhuriyeti	Prag Charles Üniversitesi
Avrupa	Estonya	Tallinn Üniversitesi
Avrupa	Hırvatistan	Zagreb Üniversitesi
Avrupa	İtalya	La Sapienza Üniversitesi
Avrupa	Letonya	Letonya Kültür Akademisi
Avrupa	Letonya	Letonya Üniversitesi
Avrupa	Litvanya	Vilnius Üniversitesi
Avrupa	Polonya	Jagiellonian (Krakow) Üniversitesi
Avrupa	Polonya	Varşova Üniversitesi
Avrupa	Slovakya	Comenius Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	G.S.Skovroda Kharkiv Milli Pedagoji Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	Kırım Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	Kiev Milli Dil Bilim Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	Kiev Milli Taras Şevçenko Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	Lviv Ivan Franko Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	Odessa Milli İ. İ. Meçnikov Üniversitesi
Avrupa	Ukrayna	Taurida Milli Vernadsky Üniversitesi
Balkanlar	Bosna-Hersek	Mostar Cemal Biyediç Üniversitesi
Balkanlar	Bosna-Hersek	Saraybosna Üniversitesi
Balkanlar	Bosna-Hersek	Tuzla Üniversitesi
Balkanlar	Bosna-Hersek	Zenitsa Üniversitesi
Balkanlar	Bulgaristan	Filibe Paisiy Hilendarski Üniversitesi
Balkanlar	Bulgaristan	Şumnu Episkop Konstantin Preslavski Üniversitesi
Balkanlar	Karadağ	Karadağ Üniversitesi
Balkanlar	Kosova	Priştine Üniversitesi
Balkanlar	Makedonya	Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi
Balkanlar	Makedonya	İştıp Gotse Delçev Üniversitesi
Balkanlar	Makedonya	Kalkandelen Devlet Üniversitesi

Balkanlar	Makedonya	Uluslararası BALKAN Üniversitesi
Balkanlar	Moldova	Komrat Devlet Üniversitesi
Balkanlar	Romanya	Andrei Şaguna Üniversitesi
Balkanlar	Romanya	Ovidius Üniversitesi
Balkanlar	Sırbistan	Novi Sad Üniversitesi
Ortadoğu	Filistin	Gazze Belediyesi
Ortadoğu	Filistin	Kudüs Üniversitesi
Ortadoğu	Irak	Kerkük Üniversitesi
Ortadoğu	Irak	Musul Üniversitesi
Ortadoğu	Irak	Salahaddin Üniversitesi
Ortadoğu	Katar	Katar Üniversitesi
Ortadoğu	Lübnan	Lübnan Üniversitesi
Ortadoğu	Lübnan	Trablus Üniversitesi
Ortadoğu	Suudi arabistan	Cidde İffet Üniversitesi
Ortadoğu	Ürdün	Ürdün Üniversitesi
Ortadoğu	Ürdün	Yarmouk Üniversitesi
Ortadoğu	Yemen	San'a Üniversitesi
Ortadoğu	Yemen	Hudeyde Üniversitesi
Uzakdoğu	Tayland	Pattani İslam Okulu

Kaynak: Yunus Emre Enstitüsü Faaliyet Raporu, 2018 : 90

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI	Erdoğan ZEĞREK
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Adolf Kolping Schule- Lohne
Lisans Diploması	Hacettepe Üniversitesi- Alman Dili ve Edebiyatı
Tezsiz Yüksek Lisans Diploması	
Proje Konusu	
Yüksek Lisans Diploması	
Tez Konusu	Kamu diplomasisi: Balkanlardaki Kültürel Diplomasi Çalışmalarının Türkiye ve Almanya Örnekleri Üzerinden İncelenmesi
Doktora Diploması	
Tez/Dönem Projesi Konusu	
Yabancı Dil / Diller	Almanca